

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
του σχεδίου νόμου «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης
- Πρόγραμμα Καλλικράτης»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

I. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεντρική προγραμματική δέσμευση της Κυβέρνησης και θεμέλιο της λαϊκής ετυμηγορίας της 4ης Οκτωβρίου 2009 είναι η ανάληψη ριζοσπαστικών πρωτοβουλιών για ένα κράτος που σέβεται, στηρίζει και προστατεύει τον πολίτη, για ένα κράτος που υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Ήδη, με μια σειρά νομοθετικών πρωτοβουλιών, όπως για τις προσλήψεις και τις επιλογές προϊσταμένων, ενισχύεται η αρχή της αξιοκρατίας, η οποία συνδυάζεται με σημαντικά μέτρα για την κατοχύρωση της διαφάνειας, όπως με την υποχρέωση ανάρτησης όλων των διοικητικών πράξεων στο διαδίκτυο. Στόχος είναι η ανασυγκρότηση του κράτους που θα ανακτήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών και θα πεθεί ότι μπορεί να διαχειριστεί έντιμα και αποτελεσματικά τα χρήματα του ελληνικού λαού και να διευκολύνει την παραγωγή και τη δίκαιη διανομή του πλούτου.

Το συνταγματικό πλαίσιο

Το παρόν σχέδιο νόμου εξειδικεύει και υλοποιεί βασικές συνταγματικές επιταγές για τη συγκρότηση της τοπικής αυτοδιοίκησης σε δύο λειτουργικές βαθμίδες, με μονάδες που διαθέτουν το κατάλληλο μέγεθος και καθίστανται ικανές να διαχειριστούν τις τοπικές υποθέσεις, αλλά και να αναλάβουν την τοπική διεκπεραίωση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Η πραγματική ικανότητα άσκησης τοπικών πολιτικών από τα δημοκρατικά εκλεγμένα αιρετά όργανα της αυτοδιοίκησης προσδίδει ουσιαστικό περιεχόμενο στην πολιτική εντολή και την εκλογική νομιμοποίηση της τοπικής πολιτικής ηγεσίας. Τοπική αυτοδιοίκηση που δεν διαθέτει το απαραίτητο μέγεθος, ή στερείται τους αναγκαίους, για την εκπλήρωση της αποστολής της, πόρους, τείνει να εκφυλιστεί σε φορέα με συμβολικό ή/και διεκδικητικό χαρακτήρα. Μια τοπική αυτοδιοίκηση χωρίς επιχειρησιακή ικανότητα, τείνει να ασχολείται με την εσωτερική της αναπαραγωγή και τη μεσίτευση τοπικών συμφερόντων σε άλλα επίπεδα άσκησης της εξουσίας και όχι με την επίλυση των τοπικών προβλημάτων από δημοκρατικά νομιμοποιημένα και πολιτικά υπεύθυνα και υπόλογα, έναντι των τοπικών κοινωνιών, όργανα. Η αναδιάρθρωση της αυτοδιοίκησης σε λειτουργική κλίμακα αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την διοικητική και οικονομική της αυτοτέλεια, η οποία κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα. Ο προτεινόμενος νόμος μεριμνά για τη μεταφορά ανθρώπινων και οικονομικών πόρων αντίστοιχων προς το ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται στην αυτοδιοίκηση,

σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος αλλά και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας. Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην προώθηση της διαφάνειας, αλλά και στην ενίσχυση της πολιτικής λογοδοσίας και την αναβάθμιση της πολιτικής εκπροσώπησης των κατοίκων όλων των οικισμών της χώρας, μέσω ενός ισχυρού συστήματος δημοτικής αποκέντρωσης και συμμετοχής.

Με τη δημιουργία μιας νέας, επιχειρησιακά ικανής και δημοκρατικά υπεύθυνης αυτοδιοίκησης δύο βαθμίδων, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την αναδιάταξη της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης σε μεγαλύτερη κλίμακα, έτσι ώστε να διευκολύνεται ο οργανωτικός της εξορθολογισμός, αλλά και η αποσυμφόρησή της από αρμοδιότητες που μπορούν να ασκηθούν αποτελεσματικότερα σε τοπικό επίπεδο. Με τον τρόπο αυτό, το ελληνικό διοικητικό σύστημα προσαρμόζεται καλύτερα στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές μιας σύγχρονης πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Οι αποκεντρωμένες διοικήσεις αυτής της κλίμακας, μπορούν να ασκήσουν καλύτερα και αποτελεσματικότερα την γενική αρμοδιότητα που τους απονέμει το Σύνταγμα, συμβάλλοντας στην αποσυμφόρηση των κεντρικών υπηρεσιών που θα μπορέσουν να επικεντρωθούν στον επιτελικό τους ρόλο.

Η ασκηση κρατικής εποπτείας που προβλέπεται τόσο από το Σύνταγμά μας όσο και από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οφείλει επίσης να αντιστοιχεί στα νέα μεγέθη και τις κατά πολύ ευρύτερες ευθύνες που θα αναλάβει η αυτοδιοίκηση. Ένας νέος, άρτια στελεχωμένος και θεσμικά θωρακισμένος μηχανισμός, μπορεί να λειτουργήσει ως ο αμερόληπτος φρουρός της νομιμότητας και των δικαιωμάτων του πολίτη, σεβόμενος παράλληλα την αυτοτέλεια της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μια κοινή αντίληψη για συστηματική και ολοκληρωμένη αναδιοργάνωση

Στη μακρά και επίπονη πορεία για την ανασυγκρότηση του κράτους, της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης, τίθενται με το παρόν σχέδιο νόμου τα θεμέλια για μια συστηματική και ολοκληρωμένη αναδιάρθρωση της διοικητικής οργάνωσης της χώρας μας που περιλαμβάνει όχι μόνο τον πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης, που συγκροτούν οι Δήμοι, αλλά και το δεύτερο βαθμό που συγκροτούν οι Περιφέρειες, καθώς και την κρατική αποκέντρωση που συγκροτούν οι Αποκέντρωμένες Διοικήσεις.

Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Οι νέοι δήμοι, με τους κατάλληλους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, θα μπορούσαν πλέον να αναλάβουν ένα ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων που θα έπρεπε, σε ένα σύγχρονο κράτος, να ασκούνται κοντά στον πολίτη και με επίγνωση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων. Αυτοί οι νέοι δήμοι θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στη νέα μεγάλη πρόκληση για την αυτοδιοίκηση της χώρας μας, δηλαδή, την ανάληψη σημαντικού και ενεργού ρόλου ως προς την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών.

Τα τελευταία χρόνια οι περισσότερες χώρες της ΕΕ έχουν προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση των επιπτέδων τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερα κράτη με ισχυρές κοινωνικές δομές όπως η Γερμανία, η Σουηδία, η Ολλανδία και η Δανία έχουν ενδυναμώσει σημαντικά το ρόλο των ΟΤΑ ιδιαίτερα ως προς την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Οι νέοι δήμοι μπορούν να προσφέρουν στους πολίτες της χώρας τις υπηρεσίες της αυτοδιοίκησης του 21^{ου} αιώνα, στελεχωμένοι κατάλληλα και ικανοί να εφαρμόσουν μεθόδους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αναλυτικής λογιστικής και διοίκησης με στόχους, με ένα νέο σύστημα ενδοδημοτικής αποκέντρωσης αλλά και με νέους θεσμούς ελέγχου και εποπτείας της δράσης τους. Κοινή παραδοχή αποτελεί επίσης και η ανάγκη για αναδιάταξη του δεύτερου βαθμού σε ένα υψηλότερο επίπεδο, με λιγότερες και αποτελεσματικότερες μονάδες, οι οποίες θα μπορούν να αναλάβουν σημαντικές αναπτυξιακές λειτουργίες, υπερβαίνοντας τα στενά όρια της νομαρχίας και τον παραδοσιακό διεκπεραιωτικό και ελεγκτικό της ρόλο. Είναι προφανές ότι το πλέον κατάλληλο σχήμα για την ανασυγκρότηση του δεύτερου βαθμού και το νέο αναπτυξιακό του ρόλο, δεν μπορούσε παρά να είναι η σημερινή κρατική περιφέρεια, από την οποία άλλωστε ο νέος δεύτερος βαθμός θα μπορέσει να αναλάβει και αρμοδιότητες για τοπικές υποθέσεις περιφερειακής κλίμακας ή και για κρατικές υποθέσεις που θα μπορούν να ασκηθούν από την δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση, σε συνδυασμό με την μεταφορά των αναλογούντων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων από την καταργούμενη κρατική περιφέρεια.

Με τον τρόπο αυτό, θα αποκτήσει ουσιαστικό περιεχόμενο η πολιτική εντολή που θα λάβουν τα νέα αιρετά όργανα από το εκλογικό σώμα της περιφέρειάς τους, το οποίο σε αρκετές περιπτώσεις θα αποτελείται από μεγάλο αριθμό εκλογέων. Η ισχυρή πολιτική νομιμοποίηση μέσω της άμεσης εκλογής θα προσφέρει στους πολιτικούς ηγέτες που θα αναδειχθούν στις νέες αυτοδιοικούμενες περιφέρειες, το απαραίτητο δημοκρατικό έρεισμα, προκειμένου να διαχειριστούν σθεναρά και υπεύθυνα τις σημαντικές εξουσίες που καλούνται να αναλάβουν, έτσι ώστε να απελευθερωθούν οι αναπτυξιακές δυνάμεις της περιφέρειας, οι οποίες επί δεκαετίες καταπνίγονται από τον παραδοσιακό συγκεντρωτισμό.

Η συγκρότηση ισχυρών αυτοδιοικούμενων περιφερειών, αποτελεί μια τολμηρή ρήξη και μια μεγάλη ευκαιρία για τις τοπικές κοινωνίες της χώρας μας. Όπως έδειξαν και τα παραδείγματα άλλων χωρών στη Ν. Ευρώπη, και συγκεκριμένα στην Ιταλία, τη Γαλλία και την Ισπανία, ο θεσμός της περιφερειακής αυτοδιοίκησης ενισχύει και επιταχύνει τις αναπτυξιακές επιδόσεις και συμβάλλει αποφασιστικά στην άμβλυνση των διαπεριφερειακών αλλά και των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. Η δημιουργία των αυτοδιοικούμενων περιφερειών, μπορεί εξάλλου να αξιοποιηθεί και για την από καιρό ληξιπρόθεσμη συγκρότηση σχήματος μητροπολιτικής διακυβέρνησης, έτσι ώστε να οργανωθεί και στην χώρα μας με δημοκρατικά συντεταγμένο και διοικητικά αποτελεσματικό τρόπο η άσκηση βασικών μητροπολιτικών λειτουργιών.

Συμφωνία με το Σύνταγμα το νέο διοικητικό σχήμα αναμορφώνει το θεσμό της αποκεντρωμένης διοίκησης στην οποία εντάσσονται οι όλες οι καθ' ύλιν αποκεντρωμένες κρατικές υπηρεσίες με επικεφαλής μετακλητό Γενικό Γραμματέα. Η ανασυγκρότηση της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης σε λιγότερες και μεγαλύτερες μονάδες ανταποκρίνεται στις νέες συγκοινωνιακές και κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που δημιουργούν τα νέα δίκτυα

μεταφορών, αλλά και οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας που διαθέτει σήμερα η χώρα μας. Παράλληλα, επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωση πόρων και δυνάμεων σε λειτουργική κλίμακα, ενώ μεταφέρονται αρμοδιότητες χαμηλότερης κλίμακας στους νέους ΟΤΑ, όπου μπορούν να ασκούνται εγγύτερα στον πολίτη. Το ιδιαίτερα κρίσιμο και ευαίσθητο καθήκον της εποπτείας των ΟΤΑ αναλαμβάνει αυτοτελής υπηρεσία εποπτείας, η οποία ιδρύεται στην έδρα κάθε αποκεντρωμένης διοίκησης και στελεχώνεται με προσωπικό υψηλών προδιαγραφών.

Αυτή η ολοκληρωμένη αναδόμηση της αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης στην χώρα μας, πρέπει να συνδυασθεί με λελογισμένες και καίριες παρεμβάσεις στο σύστημα διακυβέρνησης και οργάνωσης των νέων ΟΤΑ, τις αρμοδιότητές τους, τους ανθρώπινους και τους οικονομικούς τους πόρους, καθώς και στο σύστημα εποπτείας.

Παράλληλα, η αναδιάρθρωση που επιχειρείται με το παρόν σχέδιο νόμου, θα αποτελέσει την αφετηρία για μια σταδιακή ανασυγκρότηση της δημόσιας διοίκησης στο σύνολό της με αφετηρία τα εγγύτερα στον πολίτη επίπεδα της. Εκεί θα δημιουργηθεί ο προνομιακός χώρος για την εφαρμογή τολμηρών διοικητικών καινοτομιών.

Η νέα αρχιτεκτονική διαμορφώνει, λοιπόν, τις κατάλληλες θεσμικές υποδοχές και για τον σταδιακό λειτουργικό εκσυγχρονισμό, την υιοθέτηση πρωτοποριακών μεθόδων και εργαλείων διοίκησης και προσφοράς υπηρεσιών, την ευρύτατη δυνατή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, μιας ολόκληρης δέσμης μέτρων και πρωτοβουλιών που θα «απογειώσουν» τη δημόσια διοίκηση της χώρας μας, φέρνοντας την στην πρώτη γραμμή των διοικητικών καινοτομιών της εποχής μας. Προς την κατεύθυνση αυτή, αποφασιστική θα είναι και η συμβολή του Επιχειρησιακού Σχεδίου Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης πρόγραμμα «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» που θα υποστηρίζει την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης», του πρώτου αλλά βασικού και αποφασιστικού βήματος για τον πολύπλευρο εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος της χώρας. Η ολοκλήρωση του εγχειρήματος απαιτεί χρόνο και σχέδιο.

Mια αναγκαία και επίκαιρη μεταρρύθμιση

Η κυβέρνηση αντιμετωπίζει την πολύπλευρη κρίση της χώρας ως ευκαιρία για μια νέα, τολμηρή και αποφασιστική ανορθωτική εκστρατεία, η οποία θα οδηγήσει την Ελλάδα στην πρώτη γραμμή των διεθνών εξελίξεων και των αναπτυγμένων, πολιτικά και κοινωνικά, οικονομικά και διοικητικά κρατών. Η μεταρρύθμιση θεωρείται επιτακτική επειδή:

- οι εγγύτερες προς τον πολίτη βαθμίδες της αυτοδιοίκησης συγκροτούν τη βάση του διοικητικού μας συστήματος και συνεπώς την αφετηρία του λειτουργικού εκσυγχρονισμού του, με την εισαγωγή καινοτόμων διοικητικών εργαλείων και μεθόδων διοίκησης.
- Πρόκειται για τα επίπεδα διοίκησης που λόγω της εγγύτητάς τους προς τις καθημερινές ανάγκες του πολίτη, συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό υπηρεσιών εντάσεως κοινού και συμβάλλουν αποφασιστικά στην αναδιάταξη και την

- απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του πολίτη προς τη δημόσια διοίκηση.
- Αφορά σε βασικούς θεσμούς για την προώθηση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Οι ΟΤΑ και η αποκεντρωμένη διοίκηση μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και την επιτάχυνση των δημόσιων και των ιδιωτικών επενδύσεων στην ελληνική περιφέρεια.
 - Είναι απολύτως αναγκαία η αντιμετώπιση των γνωστών φαινομένων κακοδιοίκησης και διαφθοράς που εντοπίζονται ιδιαίτερα σε ορισμένους φορείς της αυτοδιοίκησης, όπως έχουν επανειλημμένως αποτυπωθεί σε εκθέσεις ανεξάρτητων αρχών (λ.χ. Συνήγορος του Πολίτη) και ελεγκτικών οργάνων (λ.χ. του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης) με μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα.
 - Έχει προηγηθεί μια συστηματική διαβούλευση με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία έχει οδηγήσει σε μια ευρύτερη συναντίληψη της κοινωνίας, του επιχειρηματικού κόσμου και των εργαζόμενων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα ως προς την αναγκαιότητα των προτεινόμενων αλλαγών.

Η οικοδόμηση της αναγκαίας συναίνεσης

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία μιας πολύπλευρης μεταρρύθμισης αποτελεί η επίτευξη της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης και η οικοδόμηση μιας πολυμερούς μεταρρυθμιστικής συμμαχίας. Με τις προγραμματικές της δηλώσεις, η νέα κυβέρνηση εξέφρασε την αποφασιστικότητά της να προχωρήσει, μεταξύ άλλων, σε αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης. Η τοπική αυτοδιοίκηση ανταποκρίθηκε στο μεταρρυθμιστικό κάλεσμα της κυβέρνησης και διοργάνωσε σειρά δημόσιων εκδηλώσεων και έκτακτα συνέδρια, μέσα από τα οποία, οι συλλογικοί φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης στη χώρα μας, η ΚΕΔΚΕ και η ΕΝΑΕ, εκδήλωσαν με ψηφίσματα και τις αποφάσεις τους και την επί της αρχής συμφωνία τους με τις προθέσεις της κυβέρνησης στην καθιέρωση της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ακολούθησε η δημοσιοποίηση ενός εκτεταμένου κειμένου διαβούλευσης για το πρόγραμμα «Καλλικράτης», όπου διατυπώνονταν οι βασικές αρχές νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης στις 10 Ιανουαρίου του 2010.

Αμέσως μετά, ξεκίνησε η νομοτεχνική επεξεργασία του νομοσχεδίου, με τη συμμετοχή ανώτατων δικαστικών, έγκριτων επιστημόνων, στελεχών της δημόσιας διοίκησης, αλλά και με τον διαρκή εποικοδομητικό διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων με τους εκπροσώπους της ΚΕΔΚΕ και την ΕΝΑΕ, οι οποίοι ενημερώνονταν συνεχώς σχετικά με την πορεία και τις επιμέρους επιλογές του παρόντος σχεδίου νόμου μέσω της Επιτροπής Παρακολούθησης, το οποίο τέθηκε σε νέα δημόσια διαβούλευση, προτού κατατεθεί, κατά το Σύνταγμα, στη Βουλή. Έτσι ολοκληρώθηκε μια εκτεταμένη και πολυμερής, κοπιώδης και εντατική προσπάθεια, η οποία κατέληξε στην ολοκλήρωση του παρόντος σχεδίου νόμου που περιλαμβάνει σχεδόν

300 άρθρα και καλύπτει όλες τις θεμελιώδεις πτυχές ενός ιδιαίτερα φιλόδοξου μεταρρυθμιστικού εγχειρήματος.

Μια μεταρρύθμιση που αποτελεί και δημιουργική απάντηση στην κρίση

Οι δομικές αλλαγές για τη ριζική ανασύνταξη του κράτους είναι η κατάλληλη απάντηση στην πολύπλευρη κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα. Η σημερινή προβληματική δομή και η ραγδαία επιδείνωση της λειτουργίας του κράτους τα τελευταία χρόνια, είναι κύριος λόγος γιγάντωσης του δημοσιονομικού προβλήματος και εμπόδιο στην ανάπτυξη. Είναι, βέβαια, γεγονός, ότι κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια καταβλήθηκαν έντονες προσπάθειες για την υπέρβαση του συγκεντρωτισμού που απέδωσε στο ελληνικό κράτος τον «τίτλο» του πιο συγκεντρωτικού στην Ευρώπη. Οι διαδοχικές προσπάθειες μεταφοράς αρμοδιοτήτων προς την αυτοδιοίκηση και τις περιφερειακές υπηρεσίες, με σημαντικές τομές, όπως η καθιέρωση της κρατικής περιφέρειας, της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, η υλοποίηση των συνενώσεων με το πρόγραμμα «Ι. Καποδίστριας» Δήμων και Κοινοτήτων, και η καθιέρωση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ), αναβάθμισαν ουσιαστικά τη θέση της τοπικής αυτοδιοίκησης στο πολιτικο-διοικητικό μας σύστημα χωρίς, όμως, να την καταστήσουν τόσο ισχυρή και αποτελεσματική, όσο απαιτούν οι ανάγκες για εξυπηρέτηση του πολίτη, για την ανάπτυξη της χώρας και για την εναρμόνιση στο ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Με το παρόν σχέδιο νόμου («Πρόγραμμα Καλλικράτης») επιχειρείται ο συνολικός επανασχεδιασμός των επιπέδων διακυβέρνησης, σε μια Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Μια Νέα Αρχιτεκτονική, η οποία:

- κινείται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα: επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα εξοπλισμένα με αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, συνδυάζοντας τη δημοκρατική συμμετοχή με την αποτελεσματική διευθέτηση των τοπικών υποθέσεων και την εξυπηρέτηση του πολίτη,
- αφήνει πίσω τον παραδοσιακό συγκεντρωτισμό, αποκεντρώνει τη διοίκηση και της προσδίδει χαρακτηριστικά όπως ευελιξία, αποτελεσματικότητα, αξιοποίηση τοπικών και περιφερειακών πλεονεκτημάτων που συναντώνται σε όλα τα προηγμένα κράτη. Εκτός από αναπτυξιακό εφαλτήριο, η Νέα Αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των ΟΤΑ και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινόμενων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.
- οργανώνει την άσκηση της εξουσίας με όρους διεύρυνσης της συμμετοχής του πολίτη και εμβάθυνσης της δημοκρατίας, αλλά και ανάδειξης του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού,

- αξιοποιεί νέα εργαλεία και τις νέες μεθόδους της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της αυτόματης εξυπηρέτησης, με διαδραστικές υπηρεσίες,
- γίνεται το θεσμικό «κλειδί» για την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας, προσανατολίζοντας τις κρατικές δομές και λειτουργίες στις ανάγκες της πράσινης ανάπτυξης,
- ενσωματώνει τις αρχές της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στη διοικητική λειτουργία αλλά και της αξιοκρατίας στην πρόσληψη του προσωπικού, που απαλλάσσει πλέον την τοπική αυτοδιοίκηση από μια διαρκή κριτική.

Η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποσκοπεί στην εξοικονόμηση πόρων των φορολογούμενων πολιτών μέσω του περιορισμού του αριθμού των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων και στην εξορθολογισμένη διαχείριση. Ταυτόχρονα, το σημαντικότερο πλεονέκτημα της Νέας Αρχιτεκτονικής είναι η αναπτυξιακή της προοπτική. Η συγκρότηση και λειτουργική αυτοδυναμία των νέων ΟΤΑ τους καθιστά ικανούς να διευκολύνουν, να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν την ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών, να καταστούν, δηλαδή, βασικός συντελεστής της τοπικής ανάπτυξης. Θα πρόκειται για μια ανάπτυξη νέου τύπου που τα κύρια χαρακτηριστικά της θα βασίζονται στην αξιοποίηση των τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, στο σεβασμό στο περιβάλλον και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» στόχο έχει να προσδώσει στη χώρα μια σταθερή και σύγχρονη διοικητική και αυτοδιοικητική δομή μόνιμου χαρακτήρα. Σχεδιάστηκε με την επίγνωση δηλαδή ότι πρέπει να ξεπεραστεί η προσέγγιση προσωρινών λύσεων, περιοριζόμενη σε μεταβατικές λύσεις που θα δημιουργούσαν σύντομα ανάγκες νέων παρεμβάσεων, αναπαράγοντας εκκρεμότητες. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός που παρουσιάζεται με τη Νέα Αρχιτεκτονική έχει μακρότυνα χαρακτηριστικά, ικανά να ανταποκριθούν όχι μόνο στις σημερινές αλλά και στις μελλοντικές ανάγκες ανάπτυξης με τις απαραίτητες ασφαλώς προσαρμογές που ίσως καταστούν αναγκαίες.

Η Νέα Αρχιτεκτονική θεμελιώνει μια νέα, εξορθολογισμένη δομή του κράτους:

- Κεντρικό χαρακτηριστικό της είναι ο ολοκληρωμένος και συστηματικός σχεδιασμός που απαντά στα προβλήματα της αποσπασματικής και κατακερματισμένης έως τώρα προσέγγισης. Πρόκειται για συντονισμένες παρεμβάσεις στο σύνολο της αρχιτεκτονικής, οι οποίες συγκροτούν ένα νέο οικοδόμημα που δίνει έμφαση στη συνάρθρωση, τη συνέργεια και την αλληλεξάρτηση των επιπτέδων κεντρικής – αποκεντρωμένης διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Η δε αναδιάταξη των επιπτέδων της Αυτοδιοίκησης οδηγεί στη ριζική αλλαγή του κεντρικού κράτους, αναδεικνύοντας τον επιπελικό, συντονιστικό και ελεγκτικό χαρακτήρα του.
- Πυρήνας της Νέας Αρχιτεκτονικής είναι μία σαφής οριοθέτηση αρμοδιοτήτων και η ολοκληρωμένη άσκηση δημοσίων πολιτικών σε κάθε επίπεδο, ώστε να είναι ξεκάθαρο σε κάθε πολίτη, για κάθε ανάγκη του, ποιος είναι αρμόδιος, τι πρέπει να

κάνει και να εξυπηρετείται σε ένα επίπεδο είτε στο Δήμο, είτε στην Περιφέρεια, είτε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

- Θεμελιώδη επιλογή συνιστά η αναβάθμιση της δημοκρατικής λειτουργίας της αυτοδιοίκησης, τόσο με τον εμπλουτισμό συμμετοχικών διαδικασιών, όπως η διαβούλευση, όσο και με τη βελτίωση της αντιπροσώπευσης.
- Βασικό κριτήριο είναι η δημιουργία ισχυρών διοικητικών ενοτήτων, ώστε να είναι σε θέση να ασκήσουν με αποτελεσματικό, ποιοτικό, διαφανή και βιώσιμο τρόπο το σύνολο των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται.
- Γνώμονας των οργανωτικών επιλογών είναι ο πολίτης και η εξυπηρέτηση των αναγκών του. Γι' αυτό η συγκρότηση ισχυρότερων και μεγαλύτερων ενοτήτων συνοδεύεται από την παροχή των διοικητικών υπηρεσιών όσο το δυνατό πιο κοντά στον πολίτη, με την ενίσχυση της υπόστασης του χωριού και της γειτονιάς, ως ζωντανών κυττάρων της τοπικής κοινωνίας.

Η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εξασφαλίζει έτσι μια δραστικά ξεκάθαρη, στέρεα και λειτουργική δομή που επιτρέπει:

- μια νέα ποιότητα στη λειτουργία της με την αξιοποίηση του αυτοδιοικητικού δυναμικού για την εξυπηρέτηση του πολίτη και την αναβάθμιση των συνθηκών της ζωής του αλλά και την αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας,
- ουσιαστικό περιορισμό των λειτουργικών δαπανών και οικονομιών κλίμακας σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, ώστε να πρωθηθεί μια ευρύτατη μεταρρύθμιση χωρίς νέες δαπάνες και νέους φόρους,
- την αναδιάρθρωση του προσωπικού, την οποία συνεπάγεται η μεταφορά αρμοδιοτήτων και την εξορθολογισμένη κατανομή και αξιοποίησή του, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες που προκύπτουν,
- την αντιμετώπιση των προβλημάτων επικαλύψεων αρμοδιοτήτων, τις αντιφατικές και αντικρουόμενες αποφάσεις, με την ολοκληρωμένη διαχείριση πολιτικών σε κάθε επίπεδο.

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» δεν περιορίζεται σε μια βαθμίδα ή μια κατηγορία φορέων αυτοδιοίκησης και αποκεντρωμένης διοίκησης. Η εξέλιξη αυτή εναρμονίζει και το ελληνικό μοντέλο διακυβέρνησης στο θεσμικό κεκτημένο του νομικού και πολιτικού πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης των κρατών και των Περιφερειών. Σε αυτό το κεκτημένο, θεμελιώδη ρόλο διαδραματίζει η αρχή της επικουρικότητας και το τεκμήριο της αρμοδιότητας υπέρ της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τα οποία, η ανάπτυξη μιας περιοχής, η ικανοποίηση και η διευθέτηση τοπικών αναγκών δεν μπορούν παρά να προέρχονται από δργανα και θεσμούς που έχουν ειδικό και άμεσο δεσμό με το τοπικό στοιχείο, γνωρίζουν τα προβλήματα, βιώνουν τις ανάγκες, ελέγχουν και κυρίως ελέγχονται αποτελεσματικότερα.

Με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» επιχειρείται η διοικητική, οικονομική, πολιτική αλλά και ηθική επαναθεμελίωση της αυτοδιοίκησης. Έτσι, δίδεται η κατάλληλη απάντηση στη

γραφειοκρατία και αναποτελεσματικότητα, στο εύλογο αίσθημα των πολιτών ότι τα χρήματά τους δεν πιάνουν τόπο. Επίσης, απαντούμε στην απαξίωση στην οποία άδικα εκτίθενται αιρετοί και εργαζόμενοι. Παρά τις προσπάθειές τους, οι διαρθρωτικές αδυναμίες του σημερινού πολυδιασπασμένου και αποσπασματικά ρυθμισμένου διοικητικού πλαισίου, δεν επιτρέπουν την εξυπηρέτηση του πολίτη και εμποδίζουν την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» δεν συνεπάγεται μόνο αποκέντρωση αρμοδιοτήτων αλλά και αποκέντρωση πόρων και προσωπικού, αποκέντρωση ευθύνης και λογοδοσίας – συνιστά μια κίνηση εμπιστοσύνης προς το θεσμό της αυτοδιοίκησης.

Μέτρο για την αξιολόγηση της επιτυχίας της είναι η αναβάθμιση της καθημερινότητας του πολίτη, η ενίσχυση της επαγγελματικής δράσης και της επιχειρηματικότητας, η αναβάθμιση του ρόλου των αιρετών και των συνθηκών εργασίας των εργαζόμενων της αυτοδιοίκησης, η σωστή διαχείριση των δημόσιων πόρων και η συμβολή στη δημοσιονομική ανάταξη και την αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας μας.

Μια μεταρρύθμιση που αναδιοργανώνει τον αναπτυξιακό σχεδιασμό

Η αναδιοργάνωση της περιφερειακής αποκέντρωσης και της περιφερειακής αυτοδιοίκησης υπαγορεύεται από το στάδιο οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, τις γενικές κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού, τον διεθνή ανταγωνισμό για την ανάπτυξη των περιφερειών και την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που προέρχονται από την περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις βρίσκονται σε αρμονία με τους Συνταγματικούς κανόνες της χώρας, τα αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιούνται στην Ελλάδα, τους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων της ευρωπαϊκής ένωσης, καθώς και τις βασικές κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού.

Οι υφιστάμενες 13 διοικητικές περιφέρειες της χώρας μετατρέπονται σε αυτοδιοικούμενες περιφέρειες, με αιρετά όργανα, νέες αρμοδιότητες και πόρους. Σε αυτή την φάση κρίθηκε ότι δεν θα ήταν σκόπιμο ούτε επωφελές να υπάρξουν μεταβολές στον χάρτη των περιφερειών της χώρας. Οι διοικητικές περιφέρειες της χώρας, είκοσι τέσσερα χρόνια μετά τη θεσμοθέτησή τους, έχουν αποκτήσει μια διοικητική λειτουργία που τις καθιστά χρήσιμες και αποτελεσματικές στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη. Στην διατήρηση των 13 περιφερειών κατατέίνει και η ανάλυση κόστους οφέλους σε μια σειρά από ενδεχόμενες αλλαγές τους. Επιπλέον, οι περιφέρειες έχουν υλοποιήσει μέχρι σήμερα πολλά περιφερειακά προγράμματα από τα οποία έχει αποκτηθεί τεράστια εμπειρία. Η αλλαγή των περιφερειών θα δημιουργούσε προβλήματα στην απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Αυτό θα έπρεπε να αποφευχθεί εν μέσω μιας μεγάλης οικονομικής κρίσης, καθώς η απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων αποτελεί ζωτική συνθήκη για την οικονομία των περιφερειών της χώρας. Οι περιφέρειες αποτελούν, επίσης, μηχανισμούς παραγωγής πολιτικής σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς έχουν λειτουργήσει σε αυτές αντιπροσωπευτικά όργανα με συμμετοχή αιρετών εκπροσώπων και φορέων ανάπτυξης για πολλά χρόνια. Τέλος, οι περιφέρειες έχουν διαμορφώσει μια ‘περιφερειακή’ ταυτότητα, ενώ αρκετές από αυτές ταυτίζονται με τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας.

Όμως, η μετατροπή των υφιστάμενων περιφερειών σε βαθμίδα αυτοδιοίκησης δημιουργεί την ανάγκη δημιουργίας νέων αποκεντρωμένων δομών κρατικής διοίκησης. Για το λόγο αυτό, δημιουργούνται επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις, ο αριθμός των οποίων τεκμηριώνεται τόσο με την ανάλυση των οικονομικών, κοινωνικών, χωροταξικών και γεωγραφικών δεδομένων των περιφερειών, όσο και από την συγκριτική αξιολόγηση του κόστους και οφέλους με βάση όλα τα εναλλακτικά σενάρια. Η «περιφερειοποίηση» αυτή είναι προτιμότερη τόσο από την προηγούμενη, όσο και από πολλές άλλες εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν.

Με τις επτά αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις εξασφαλίζονται ισχυρές διοικητικές ενότητες στην περιφέρεια και αποκεντρώνεται περισσότερο η κρατική λειτουργία. Η κρατική διοίκηση αναλαμβάνει μεγαλύτερο εύρος αρμοδιοτήτων που θα παρέχονται πιο κοντά στον πολίτη. Εξασφαλίζεται καλύτερος συντονισμός του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο. Οι αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις θα παρέχουν το σημείο συνάντησης και συνεργασίας της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, της περιφερειακής αυτοδιοίκησης και της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Αυτό θα εξασφαλιστεί με την λειτουργία του συμβουλίου περιφερειακής διοίκησης. Το συμβούλιο αυτό θα αποτελείται καταρχήν από τον Γενικό γραμματέα της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, τους εκλεγμένους περιφερειάρχες και τους γενικούς διευθυντές των περιφερειών και εκπροσώπους των Περιφερειακών Ενώσεων των Δήμων. Το Συμβούλιο αυτό θα έχει γενική αρμοδιότητα σε ζητήματα σχεδιασμού στην γεωγραφική ενότητα αναφοράς του.

Η αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση, η περιφέρεια και η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση συνιστούν αυτοτελή συστήματα διοίκησης με ξεχωριστές αρμοδιότητες και λειτουργίες. Η δημιουργία μιας ενιαίας και συνεκτικής δομής κρατικής διοίκησης σε περιφερειακό επίπεδο, εξασφαλίζει ευρύτερη αποκέντρωση αρμοδιοτήτων της κεντρικής διοίκησης, καλύτερο συντονισμό των αποκεντρωμένων υπηρεσιών των διαφόρων υπουργείων και ενότητα της διοικητικής λειτουργίας του κράτους. Παράλληλα, οι αρμοδιότητες της αυτοδιοίκησης διευρύνονται, εξασφαλίζονται νέοι πόροι και παρέχονται νέα εργαλεία για την διεκπεραίωση τους ρόλου και των λειτουργιών της. Άλλωστε, η συμπληρωματικότητα και συνοχή των λειτουργιών της κρατικής διοίκησης με την τοπική αυτοδιοίκηση υπηρετούν ένα κοινό σκοπό – την προαγωγή της κοινωνικής ευημερίας, της ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Για το λόγο αυτό, κάθε διοικητικό επίπεδο καταρτίζει αναπτυξιακό σχέδιο, στο πλαίσιο του δημοκρατικού προγραμματισμού και της αρχής της επικουρικότητας.

Mια μεταρρύθμιση που εναρμονίζεται με τη συνθήκη της Λισσαβόνας

Από την 1^η Δεκεμβρίου 2009 έχει τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισσαβόνας. Έτσι, η παρούσα νομοθετική πρωτοβουλία (πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ») εναρμονίζεται και συμβαδίζει με αρχές και αξίες που αποτελούν τη βάση για το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο θα εφαρμοστεί, αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βασικές αρχές του παρόντος σχεδίου νόμου είναι αφ' ενός ο περιορισμός των διοικητικών δομών σε δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης, τους Δήμους και τις Περιφέρειες, και μία

Αποκεντρωμένη Διοίκηση, αφετέρου η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των δύο βαθμών της αυτοδιοίκησης επί της αρχής της δοτής αρμοδιότητας, όπως αυτή σαφέστατα διαπνέει τη Συνθήκη της ΕΕ. Έτσι, οι δύο βαθμοί λειτουργούν μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που τους απονέμονται και οι σχέσεις τους δεν είναι σχέσεις ιεραρχίας και ελέγχου αλλά σχέσεις συνεργασίας και συναλληλίας.

Οι νέες, λιγότερες και ενισχυμένες δομές, μπορούν να εντάξουν καλύτερα στον τρόπο λειτουργίας τους τις βασικές αρχές της Συνθήκης της Λισσαβόνας, δηλ. τις εγγύτητας, της διαφάνειας σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (διαδικασία λήψης αποφάσεων, διοικητική και οικονομική διαφάνεια, εκλογικές διαδικασίες, συμμετοχή κοινωνίας των πολιτών, δημόσια ηθική αιρετών και προσωπικού της αυτοδιοίκησης), της εξωστρέφειας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της συμμετοχικής δημοκρατίας αλλά και της εμβάθυνσης.

Αυτή η τελευταία έννοια, τόσο βασική για την ουσιαστική ολοκλήρωση της ΕΕ, αποτελεί πρόκληση, καθώς για να επιτευχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, χρειάζεται να ξεκινήσει ήδη από τα πρώτα επίπεδα διακυβέρνησης, δηλ. την αυτοδιοίκηση. Προς αυτήν την κατεύθυνση κινείται σαφέστατα και το παρόν σχέδιο νόμου, όταν εμπεριέχει και προωθεί την έννοια της εξωστρέφειας της αυτοδιοίκησης και της ενίσχυσης της αντίληψης εκ μέρους της ότι το έργο το οποίο επιτελείται σε κοινοτικό επίπεδο είναι έργο το οποίο επηρεάζει αλλά και μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση του και η αυτοδιοίκηση. Όλα αυτά αποτυπώνονται μέσα από διατάξεις σχετικά με τα δίκτυα αδελφοποιήσεων, τις διεθνείς συνεργασίες, τα κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες, τη συμμετοχή των αιρετών στην Επιτροπή των Περιφερειών, με την συνακόλουθη εμπλοκή της στη διαδικασία παραγωγής κοινοτικών πολιτικών. Σε αυτήν τη διαδικασία, γίνεται ένα επιπλέον άνοιγμα με την ενδυνάμωση της συμμετοχής των πολιτών, όπως και με τα δημοψηφίσματα, τα τοπικά συμβούλια νέων, την πλήρη διαφάνεια και την πρόσβαση των πολιτών σε όλες τις αποφάσεις και τις υπηρεσίες της αυτοδιοίκησης.

Οι ρυθμίσεις του Καλλικράτη στοχεύουν να εξασφαλίσουν για τη σύγχρονη αυτοδιοίκηση το χαρακτήρα της εγγύτητας στη λήψη αποφάσεων, της χρηστής διακυβέρνησης, της εποπτείας και του ελέγχου, της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, της ενίσχυσης του ρόλου και των δικαιωμάτων του πολίτη, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και ουσιαστικά της πολυ-επίπεδης διακυβέρνησης. Σε ένα τέτοιο σχήμα λαμβάνονται υπ' όψιν και συμμετέχουν όλες οι βαθμίδες στην επαναθεμελίωση της αυτοδιοίκησης, του κράτους και, τελικά, της ΕΕ, ενώ οι σχέσεις που καθιερώνονται δεν έχουν ιεραρχικό αλλά συνεργατικό και συμπληρωματικό χαρακτήρα και λαμβάνονται υπ' όψιν οι εκάστοτε ιδιαιτερότητες.

Mια νέα Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση

Με το συνολικό επανασχεδιασμό των επιπέδων διοίκησης της χώρας, το παρόν σχέδιο νόμου διασφαλίζει πλέον την ισότιμη συμμετοχή των δήμων και των νέων αυτοδιοικούμενων Περιφερειών, ως πραγματικών εταίρων στη χάραξη και στο συντονισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής στο πολυεπίπεδο μοντέλο διακυβέρνησης της ΕΕ, όπως αυτό αποτυπώθηκε στη

Λευκή Βίβλο για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση, η οποία υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της Επιτροπής των Περιφερειών στις 17 Ιουνίου του 2009.

Η σημερινή παγκόσμια κρίση αναδεικνύει τη σημασία της χρηστής διακυβέρνησης και την αναγκαιότητα της στενής συνεργασίας για τις 95.000 περίπου περιφερειακές και τοπικές αρχές της Ευρώπης για τη χάραξη και υλοποίηση των κοινοτικών πολιτικών, δεδομένου ότι αυτές είναι αρμόδιες για την υλοποίηση του 70% περίπου της κοινοτικής νομοθεσίας και, επομένως, διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού σχεδίου για την οικονομική ανάκαμψη. Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση ενσωματώνει τους στόχους των περιφερειακών και τοπικών αρχών στις στρατηγικές της ΕΕ. Αυτό συνεπάγεται την αμοιβαία ευθύνη των επιμέρους επιπέδων διακυβέρνησης στη διατύπωση των κοινοτικών πολιτικών και τη μέγιστη αντιπροσωπευτικότητα των ενδιαφερόμενων φορέων. Υπό αυτές τις συνθήκες, η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, προωθεί μια εδαφική προσέγγιση στις στρατηγικές ανάπτυξης και προβάλλει ως εναλλακτική θεσμική επιλογή στις εγγενείς αδυναμίες των συγκεντρωτικών και τομεακών προσεγγίσεων που επικράτησαν επί μακρόν στην αναπτυξιακή πολιτική.

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο των ΟΤΑ για την εδαφική στρατηγική ανάπτυξης και λαμβάνοντας υπόψη τους δύο πρωταρχικούς στόχους της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, δηλαδή την ενθάρρυνση της συμμετοχής στην ευρωπαϊκή διαδικασία και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής δράσης, προχώρησε σε σημαντικές στρατηγικές επιλογές.

Ως προς τον πρώτο στόχο, το παρόν σχέδιο νόμου αναβαθμίζει το επιχειρησιακό δυναμικό των δήμων και των περιφερειών για την άσκηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών πολιτικών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Άλλωστε, ο σεβασμός της αρχής της επικουρικότητας και η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση συνιστούν έννοιες άρρηκτα συνδεδεμένες: η μία αφορά αρμοδιότητες των διαφορετικών επιπέδων εξουσίας και η άλλη δίνει έμφαση στη διαδραστικότητά τους. Μάλιστα, για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής δράσης και την επίτευξη των στόχων της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, το παρόν σχέδιο νόμου προβλέπει και για τους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης τη δυνατότητα συμμετοχής σε ευρωπαϊκούς ομίλους εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που συνεισφέρουν στην προώθηση νέων εταιρικών σχέσεων μεταξύ των δημόσιων αρχών με τους κοινωνικοοικονομικούς φορείς.

Ως προς τον δεύτερο στόχο, δηλαδή την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής δράσης, το παρόν σχέδιο νόμου προχωρεί στη θεσμική αναγνώριση της συλλογικής λειτουργίας της αυτοδιοίκησης, με όργανα όπως η Εκτελεστική Επιτροπή, οι αντιδήμαρχοι και οι αντιπεριφερειάρχες με τοπική αρμοδιότητα, η Οικονομική Επιτροπή, η Επιτροπή Ποιότητας ζωής, με την εσωτερική αποκέντρωση στους νέους δήμους και με την θέσπιση του συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης. Έτσι υλοποιούνται οι συστάσεις της Λευκής Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση ως προς την εφαρμογή στο εσωτερικό των κρατών-μελών, αρχών και μηχανισμών διαβούλευσης, συντονισμού, συνεργασίας και αξιολόγησης. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η συγκέντρωση των αποφάσεων σε ένα επίπεδο εξουσίας

και προωθείται η συνυπευθυνότητα όλων των επιπέδων διοίκησης. Διασφαλίζεται λοιπόν ότι οι πολιτικές εφαρμόζονται στο εγγύτερο προς τον πολίτη επίπεδο διοίκησης. Τέλος, επιδιώκεται η τόνωση της συμμετοχικής δημοκρατίας και της διαφάνειας μέσω της εφαρμογής μεθόδων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Οι ρυθμίσεις που περιέχονται στο παρόν σχέδιο νόμου επεκτείνουν τη συνεργασία των αιρετών αρχών με τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών με θεσμούς όπως η επιτροπή διαβούλευσης και το συμβούλιο ένταξης μεταναστών.

Η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση και η αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση συνιστούν αυτοτελή συστήματα διοίκησης με ιδιαίτερες αρμοδιότητες και λειτουργίες. Η δημιουργία μίας ενιαίας και συνεκτικής δομής της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης εξασφαλίζει καλύτερο συντονισμό των αποκεντρωμένων υπηρεσιών των διαφόρων υπουργείων καθώς και την ενότητα της διοικητικής λειτουργίας του κράτους. Παράλληλα, διευρύνονται οι αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης, εξασφαλίζονται νέοι πόροι και παρέχονται νέα εργαλεία για τη διεκπεραίωση του ρόλου και των λειτουργιών της. Η συμπληρωματικότητα και συνοχή των λειτουργιών της κρατικής διοίκησης με την τοπική αυτοδιοίκηση υπηρετούν έναν κοινό σκοπό- την προσαγωγή της κοινωνικής ευημερίας, την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή της χώρας.

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

A. Η ΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΑΝΑΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Η τολμηρή μεταρρύθμιση του προγράμματος «Ι. Καποδίστρια», που βελτίωσε αισθητά την τοπική αυτοδιοίκηση, δεν δημιούργησε, ωστόσο, σε όλη τη χώρα, αποτελεσματικούς δήμους με οικονομική αυτάρκεια και δυνατότητα άντλησης ιδίων πόρων, ούτε διοικητική ικανότητα με καλά οργανωμένες υπηρεσίες και ανθρώπινο δυναμικό, που να αξιοποιούν τις νέες δυνατότητες και νέες τεχνολογίες για την παροχή ποιοτικά αναβαθμισμένων υπηρεσιών.

Επιπλέον, η Πολιτεία δεν στήριξε ουσιαστικά τους νέους ΟΤΑ με πολιτικές προγραμματικής, οργανωτικής και λειτουργικής αναβάθμισης καθώς και με επαρκή χρηματοδότηση, ούτε προχώρησε σε μια σχεδιασμένη, με ενιαίο τρόπο, και ολοκληρωμένη αλλαγή του διοικητικού συστήματος της χώρας, με αποτέλεσμα το κάθε βήμα να μένει μετέωρο. Επίσης, το δημοτικό σύστημα διακυβέρνησης παρέμεινε χωρίς ουσιαστικές αλλαγές. Έτσι διαμορφώθηκαν ορισμένες κοινές, εν πολλοίς, παραδοχές σχετικά με την αλλαγή της δομής της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης στην χώρα μας, οι οποίες ήταν αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας δημοσίου διαλόγου, επιστημονικής προεργασίας και προβληματισμού. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, η οποία αξιοποίησε τόσο τις εγχώριες μεταρρυθμιστικές εμπειρίες όσο και τα παραδείγματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών, συγκροτήθηκε ευρεία συναίνεση για την μεγάλη διοικητική μεταρρύθμιση που προτείνεται με το παρόν νομοσχέδιο.

Στο πλαίσιο της Νέας Αρχιτεκτονικής επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους, ανεξαιρέτως σε όλη τη χώρα. Οι νέοι δήμοι καθίστανται έτσι ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία και τις νέες μεθόδους διοίκησης ώστε να υποδεχθούν διευρυμένες αρμοδιότητες. Η συγκρότηση των δήμων σε πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες, διευκολύνει την ανάπτυξη ενός ισχυρότερου διοικητικού συστήματος, που ικανοποιεί δύο κυρίως στόχους: Οι δήμοι να αποτελέσουν έτσι ισχυρές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και ταυτόχρονα να εξελίσσονται σε αποτελεσματικούς διαχειριστές υπηρεσιών, ιδίως στην καθημερινή ζωή των πολιτών και στην ποιότητά της. Σε αυτή τη λογική, η μείωση του αριθμού των Δήμων συμπεριλαμβάνει για πρώτη φορά και το σύνολο της Αττικής (σήμερα 102 δήμοι και 20 κοινότητες) και της Θεσσαλονίκης (45 δήμοι).

Για πρώτη φορά για το σκοπό αυτό υιοθετούνται ορθολογικά και αντικειμενικά κριτήρια για την οριοθέτηση των διοικητικών ορίων των νέων ΟΤΑ. Τα κριτήρια αυτά πηγάζουν από το Σύνταγμα το οποίο στο άρθρο 101 παρ.2 αναφέρει ότι: «Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες». Τα κριτήρια αυτά θέτουν το γενικό πλαίσιο για την περαιτέρω εξειδίκευσή τους, ανταποκρίνονται, δε, παραλλήλως, και στο αντίστοιχο γενικό περίγραμμα, όπως αυτό καθορίσθηκε στο Συνέδριο της ΚΕΔΚΕ (Κυλλήνη, 2007).

Συγκεκριμένα ορίσθηκαν επτά κατηγορίες κριτηρίων:

α) Πληθυσμιακά (ο αριθμός των δημοτών, ο αριθμός των κατοίκων, η πληθυσμιακή πυκνότητα, η κατανομή των κατοικιών).

β) Κοινωνικά (το μέσο μέγεθος νοικοκυριού, οι μορφωτικοί δείκτες, το ποσοστό αλλοδαπών).

γ) Οικονομικά (η απασχόληση, η δομή της απασχόλησης, η εργασιακή κινητικότητα, το εισόδημα).

δ) Γεωγραφικά (το σχήμα, η προσβασιμότητα, τα δίκτυα υποδομών).

ε) Αναπτυξιακά (η δομή της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και γενικότερα της τοπικής ανάπτυξης, η ύπαρξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών φορέων, η συμμετοχή σε Κοινοτικά και Εθνικά Προγράμματα).

στ) Πολιτιστικά, Ιστορικά και

ζ) Χωροταξικά κριτήρια, με τα οποία επιδιώκεται:

ι) Η γεωγραφική / χωρική ολοκλήρωση των διαφόρων κοινωνικών, διοικητικών και οικονομικών λειτουργιών, εξυπηρετήσεων και υποδομών που διασφαλίζουν συνθήκες βιωσιμότητας.

ii) Η γεωγραφική κινητικότητα και τα χωρικά πεδία που αυτή διαμορφώνει σε ημερήσια βάση, σύμφωνα με την απασχόληση και σε συνδυασμό με τις λειτουργικές εξαρτήσεις και επιρροές μεταξύ των οικιστικών κέντρων.

iii) Η ταυτότητα του τόπου που αναφέρεται στο συμβολικό και στο σημειολογικό επίπεδο για την τοπική κοινωνία.

Πέραν των κριτηρίων αυτών, οι νέοι Δήμοι που προκύπτουν από τη νέα χάραξη, ταυτόχρονα με τα λειτουργικά και οικονομικά τους χαρακτηριστικά, συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της συμμετοχής του πολίτη, των θεσμών και διαδικασιών τοπικής δημοκρατίας ακολουθώντας τη σημερινή πραγματικότητα επαφής του πολιτικού προσωπικού του ΟΤΑ με τον πολίτη. Η νέα, λοιπόν, διοικητική διαίρεση βασίζεται στην υπάρχουσα με στόχο την αναλογικότερη αντιπροσώπευση και κατ' επέκταση την ενδυνάμωση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

B. Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ως Β' ΒΑΘΜΟΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι αρμοδιότητες που δόθηκαν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ήταν εξαρχής σε μεγάλο βαθμό γραφειοκρατικού διεκπεραιωτικού χαρακτήρα, που δυσχέραναν την αποτελεσματικότητα του θεσμού, παρά τις προσπάθειες των αιρετών, οι οποίοι με περιορισμένα μέσα και προσωπικό, προσπάθησαν να ανταποκριθούν στις προκλήσεις. Η ανάγκη για συγκρότηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στο επίπεδο μίας μεγαλύτερης ενότητας προκύπτει πλέον πιεστικά:

- Οι εξελίξεις απέδειξαν ότι η συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης στα όρια των σημερινών νομών καθιστά ανέφικτη την ανάληψη της ευθύνης για το σχεδιασμό και την άσκηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη στην περιοχή τους. Η άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής προϋποθέτει ευρύτερες ενότητες.
- Η αναδιάταξη των δήμων σε λιγότερες και ισχυρότερες μονάδες που αναλαμβάνουν περισσότερες αρμοδιότητες επιβάλλει την αναδιάταξη του δεύτερου βαθμού σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες, ώστε να είναι σε θέση να αναλάβουν νέες αρμοδιότητες, ίδιως στην ανάπτυξη.
- Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση στα όρια των νομών αποδείχθηκε ότι δυσκολεύει την αποτελεσματική συμμετοχή στα ευρωπαϊκά όργανα, όπως την Επιτροπή των Περιφερειών, στα οποία οι περιφέρειες των άλλων κρατών – μελών έχουν ουσιαστικό ρόλο και λόγο.

Όλα τα παραπάνω επιβάλλουν τη συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες που επιτρέπουν ένα νέο ρόλο στο θεσμό. Για τους λόγους αυτούς, η Νέα Αρχιτεκτονική κινείται σε δύο άξονες: αφενός στην ανασυγκρότηση των δευτεροβάθμιων ΟΤΑ σε επίπεδο Περιφέρειας, αφετέρου στη ριζική εσωτερική αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, σε συνδυασμό με την αποφασιστική ενίσχυσή της με τους απαραίτητους πόρους, ανθρώπινους και οικονομικούς, για την

εκπλήρωση της αποστολής της.

Η θεμελίωση της Περιφέρειας ως δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης:

- διασφαλίζει την αντιστοίχηση του θεσμού στις νέες λειτουργικές κλίμακες που έχουν δημιουργηθεί, μετά την ολοκλήρωση νέων δικτύων μεταφορών και άλλων υποδομών, με βάση τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις των τελευταίων ετών, οι οποίες έχουν μεταβάλει την οικονομική και κοινωνική γεωγραφία της χώρας.
- οδηγεί, επιπλέον, σε οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωση δυνάμεων, τηρεί δηλαδή, όρους απαραίτητους για την αποφασιστική βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της.
- εξασφαλίζει την απαραίτητη κλίμακα ώστε να αναλάβει σημαντικές αναπτυξιακές λειτουργίες.
- επιτρέπει τη μεταβίβαση και πρόσθετων αρμοδιοτήτων που ανήκουν σήμερα στις κρατικές Περιφέρειες, σε άλλους κρατικούς φορείς ή ακόμη και στο κεντρικό κράτος, με αποτέλεσμα να μειωθούν έτσι τα επίπεδα και η πολυπλοκότητα άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών, προς όφελος του πολίτη, της Πολιτείας, αλλά και της οικονομίας.

Ειδικά για τους πολίτες της περιφέρειας, η δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία ενός ισχυρού αυτοδιοικητικού θεσμού, με πλειάδα αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακές ευθύνες, φέρνει κοντά τους τη διοίκηση, ώστε να πάψουν να υποχρεώνονται να απευθύνονται στο κέντρο για πολλές σημαντικές υποθέσεις τους. Από την άλλη πλευρά, η ανάληψη αναπτυξιακών ευθυνών από έναν ισχυρό αιρετό θεσμό, καθιστά τους πολίτες της περιφέρειας «κύριους του οίκου τους».

Οι νέες περιφέρειες προέρχονται από τη συνένωση των υφισταμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες καταργούνται. Η χωρική ενότητα των νέων οργανισμών περιλαμβάνει τις εδαφικές περιφέρειες των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, από τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία, δηλαδή ένα σύνολο 76 διοικητικών ενοτήτων, εξελίσσονται σε αιρετές περιφέρειες σε αριθμό αντίστοιχο των σημερινών 13 κρατικών περιφερειών. Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα.

Οι διοικητικές περιφέρειες της χώρας είκοσι τέσσερα χρόνια μετά τη θεσμοθέτησή τους έχουν αποκτήσει διοικητική λειτουργία που τις καθιστά χρήσιμες και κατά συνέπεια συνιστούν αξιόπιστη βάση για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη. Επιπλέον, οι περιφέρειες έχουν υλοποιήσει μέχρι σήμερα πολλά περιφερειακά προγράμματα από τα οποία έχει αποκτηθεί τεράστια εμπειρία. Η αλλαγή των Περιφερειών θα δημιουργούσε προβλήματα στην απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Είναι προφανές ότι αυτό θα πρέπει να αποφευχθεί, εν μέσω μιας μεγάλης δημοσιονομικής κρίσης, καθώς η απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων αποτελεί ζωτική συνθήκη για την

οικονομία της χώρας. Αποτελούν, επίσης, φορείς διαμόρφωσης πολιτικής σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, δοθέντος ότι έχουν λειτουργήσει σε αυτές αντιπροσωπευτικά όργανα με συμμετοχή αιρετών εκπροσώπων και φορέων ανάπτυξης για πολλά έτη. Τέλος, οι περιφέρειες έχουν διαμορφώσει μια 'περιφερειακή' ταυτότητα, ενώ αρκετές από αυτές ταυτίζονται με τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας. Για τους λόγους αυτούς κρίθηκε ότι δεν θα ήταν σκόπιμο ούτε επωφελές να υπάρξουν μεταβολές στον χάρτη των Περιφερειών της χώρας.

Στα όρια αυτά συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη για τον προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας. Εξυπηρετείται, επίσης, η αποτελεσματικότερη υπεράσπιση και διεκδίκηση των συμφερόντων των Ελληνικών περιφερειών στα αρμόδια όργανα της ΕΕ (Επιτροπή των Περιφερειών). Θεμελιώνεται, έτσι, η Περιφέρεια ως θεσμός με άμεσα αιρετά όργανα, όπως το περιφερειακό συμβούλιο, καθώς και οι αιρετοί περιφερειάρχες και αντιπεριφερειάρχες.

Στην περιφέρεια μεταφέρονται εκείνες οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που ασκούνται αποτελεσματικότερα σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς επίσης και αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια, εκτός από όσες, έχοντας αμιγώς κρατικό χαρακτήρα, οι οποίες στο πλαίσιο συνταγματικών επιταγών πρέπει παραμένουν στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση.

Γ. Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ

Ο ολοκληρωμένος επανασχεδιασμός των δύο βαθμών της αυτοδιοίκησης προϋποθέτει τη συνάρθρωσή τους με τη κρατική αποκεντρωμένη Διοίκηση, η ύπαρξη της οποίας προβλέπεται άλλωστε από το Σύνταγμα που ορίζει ότι η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα (άρθρο 101, παρ. 1) και ότι τα αποκεντρωμένα κρατικά όργανα έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της ενότητας τους (άρθρο 101, παρ. 3). Το σημερινό σύστημα διοικητικής αποκέντρωσης των κρατικών υπηρεσιών, εμφανίζει μια σειρά από σημαντικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν:

- Μικρά μεγέθη σε σχέση με το νέο αναπτυξιακό σχεδιασμό και τα νέα δίκτυα μεταφορών της χώρας.
- Ελλείψεις ειδικευμένου προσωπικού και σημαντικές καθυστερήσεις ως προς την υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων διοίκησης.
- Ατροφία και, σε αρκετές περιπτώσεις, πολιτικοποίηση του συστήματος διοικητικής εποπτείας στους ΟΤΑ, απουσία συστηματικής τεκμηρίωσης και επεξεργασίας των δεδομένων του συστήματος εποπτείας (ποσοστά και αιτίες ακυρώσεων, αριθμός προσφυγών πολιτών ανά κατηγορίες), αντιθέσεις μεταξύ του συστήματος διοικητικής εποπτείας και του συστήματος προληπτικού ελέγχου δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η συγκρότηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στην ευρύτερη ενότητα της περιφέρειας, οδηγεί στην οργάνωση της αποκεντρωμένης διοίκησης σε ευρύτερα γεωγραφικά όρια. Στην κατεύθυνση αυτή συντείνουν τα νέα δεδομένα και οι νέες σχέσεις που δημιουργούν τα υφιστάμενα και προγραμματιζόμενα δίκτυα υποδομών αλλά και το σύστημα πόλων και αξόνων ανάπτυξης της χώρας. Στη θέση των σημερινών 13 Διοικητικών Περιφερειών συγκροτούνται 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Με τη Νέα Αρχιτεκτονική, η κρατικά αποκεντρωμένη διοίκηση οργανώνεται σε επίπεδο ευρύτερων χωρικών ενοτήτων, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι οποίες ανταποκρίνονται, με βάση λειτουργικά και αναπτυξιακά κριτήρια, στις απαιτήσεις της εδαφικής, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και προάγουν τη συνολική ανταγωνιστικότητα του Εθνικού Χώρου.

Στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης συνιστάται Γενική Γραμματεία της οποίας προϊσταται μετακλητός υπάλληλος. Στις υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντάσσονται οι υπάλληλοι των υφιστάμενων Περιφερειών εκτός από εκείνους που μετατάσσονται στις Περιφέρειες.

Στις αρμοδιότητες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων :

- ανήκουν οι κρατικές υποθέσεις, οι οποίες ασκούνταν μέχρι σήμερα από τις Διοικητικές Περιφέρειες και λόγω της φύσης τους ή για συνταγματικούς λόγους δεν μπορεί να μεταφερθούν στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση και παραμένουν στην κρατική διοίκηση, π.χ. χωροταξία – πολεοδομία, περιβαλλοντική πολιτική, δασική πολιτική και μεταναστευτική πολιτική,
- εντάσσονται όσες κρατικές αρμοδιότητες σταδιακά αποκεντρώνονται επειδή δεν είναι απαραίτητο να ασκούνται από την κεντρική διοίκηση, διευκολύνοντας την αποτελεσματική άσκηση του επιτελικού, συντονιστικού και ελεγκτικού της ρόλου,
- εντάσσονται, όπου αυτό κριθεί σκόπιμο, και καθ' ύλην αποκεντρωμένες υπηρεσίες των υπουργείων.

Δ. ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΤΑ

Η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων των δήμων καθώς και των ορίων τους, επιβάλλει τον επανασχεδιασμό του συστήματος τοπικής διακυβέρνησης. Η ενσωμάτωση των νέων αρχών δημοκρατικής διακυβέρνησης οδηγεί στην αναβαθμισμένη συμμετοχή του πολίτη, στη διαβούλευση πριν τη λήψη των αποφάσεων, στη διαφανή άσκηση της εξουσίας και στην υποχρεωτική λογοδοσία όποιου ασκεί δημόσια εξουσία, επιβάλλει την επαναξιολόγηση των δημοτικών θεσμών διακυβέρνησης, την αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό τους αλλά και την αποκεντρωμένη διάρθρωσή τους, ώστε να επιτρέπουν την αμεσότερη και αποτελεσματικότερη συμμετοχή και εξυπηρέτηση του δημότη.

Αντίστοιχος πρέπει να είναι και ο σχεδιασμός του συστήματος διακυβέρνησης για τις νέες αυτοδιοικούμενες Περιφέρειες, ο οποίος όμως πρέπει να λάβει υπόψη του και τις διαφορές μεγεθών και λειτουργιών μεταξύ των δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ενίσχυση της συλλογικής λειτουργίας της Αυτοδιοίκησης

- Δημιουργείται νέο όργανο, η Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία στους Δήμους αποτελείται από το Δήμαρχο και τους Αντιδημάρχους και στην Περιφέρεια από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες και αποτελεί το συλλογικό όργανο άσκησης, συντονισμού και λογοδοσίας της εκτελεστικής λειτουργίας στην αυτοδιοίκηση. Με τον τρόπο αυτό, περιορίζεται η συγκέντρωση εξουσίας σε ένα μόνο πρόσωπο.
- Ενισχύεται ο θεσμός της δημοτικής και περιφερειακής αποκέντρωσης με τον ορισμό τοπικών αντιδημάρχων και αιρετών αντιπεριφερειαρχών με τοπική αρμοδιότητα. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται τόσο η μέριμνα για τα ιδιαίτερα τοπικά συμφέροντα του δήμου που συνενώνεται ή της νομαρχίας που καταργείται, όσο και η εκ του σύνεγγυς διεύθυνση σημαντικών υπηρεσιών που βρίσκονται σήμερα εκεί.
- Συγκροτούνται συμβούλια δημοτικών κοινοτήτων στα σημερινά τοπικά διαμερίσματα και σε δήμους άνω των 2.000 κατοίκων που συνενώνονται με γνώμονα την ενδυνάμωση της δημοτικής αποκέντρωσης με την παροχή νέων και ουσιαστικών αρμοδιοτήτων.
- Στα σημερινά τοπικά διαμερίσματα κάτω των 2000 κατοίκων συγκροτούνται συμβούλια τοπικών κοινοτήτων με ενισχυμένες αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους. Θεσπίζεται, επίσης, συμμετοχή των προέδρων τους στα δημοτικά συμβούλια με ψήφο, όποτε αποφασίζεται ζήτημα που αφορά άμεσα την κοινότητά τους.
- Διασφαλίζεται η εκπροσώπηση στο δημοτικό συμβούλιο όλων των συνενούμενων δήμων και κοινοτήτων, μέσω της εκλογής δημοτικών συμβούλων από την εκλογική τους περιφέρεια. Το ίδιο ακριβώς θα ισχύει κατ' αντιστοιχία και στις Περιφέρειες με βασικό στόχο την αποτροπή αποξένωσης των τοπικών κοινωνιών από τους αιρετούς.
- Εκλέγεται πλέον διαπαραταξιακό προεδρείο του Δημοτικού Συμβουλίου με εκπροσώπηση και της ελάσσονος αντιπολίτευσης.

Οικονομική Επιτροπή

Η Δημαρχιακή Επιτροπή μετονομάζεται σε Οικονομική και αναβαθμίζεται, ως προς τις λειτουργίες οικονομικού ελέγχου και τακτικής παρακολούθησης της υλοποίησης του προϋπολογισμού. Αντίστοιχη Επιτροπή θα λειτουργεί και στις Περιφέρειες.

Επιτροπή Ποιότητας ζωής

Συστήνεται στους δήμους άνω των δέκα χιλιάδων κατοίκων η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, που λειτουργεί κατ' αντιστοιχία της οικονομικής επιτροπής, με σημαντικές αρμοδιότητες σε θέματα

ποιότητας ζωής, δύναμης, αδειοδοτήσεις καταστημάτων και επιχειρήσεων, καθορισμού χώρων λαϊκών αγορών, υπαίθριου εμπορίου κ.α, καθώς και σε θέματα πολεοδομικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα. Στις Περιφέρειες προβλέπεται η σύσταση, με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, μέχρι δύο Επιτροπών, στις οποίες το συμβούλιο θα μεταβιβάζει αποφασιστικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητές του. Στόχος, η περαιτέρω αποσυμφόρηση του δημοτικού και περιφερειακού συμβουλίου.

Νέοι θεσμοί διαβούλευσης

Καθιερώνεται, ως νέος θεσμός διαβούλευσης, η Επιτροπή Διαβούλευσης, τόσο σε δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων όσο και στις περιφέρειες. Η Επιτροπή Διαβούλευσης προσφέρει τη δυνατότητα συγκροτημένης, θεσμοποιημένης και ανοικτής συμμετοχής και ανταλλαγής επιχειρημάτων με εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας, οι οποίοι μέχρι σήμερα αναζητούσαν μεμονωμένα την πρόσβαση και επιρροή στην ηγεσία του ΟΤΑ. Τα μέλη του συμβουλίου της Επιτροπής Διαβούλευσης προέρχονται από τους παραγωγικούς φορείς του Δήμου ή της Περιφέρειας (Εκπρόσωποι Εργαζομένων, Επιχειρήσεων, Επιστημονικούς Συλλόγους, Ομάδες Πολιτών) οι οποίοι επιλέγονται από το Δημοτικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο με την αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των μελών του και από δημότες, οι οποίοι κληρώνονται από το σύνολο των εγγεγραμμένων στους οικείους εκλογικούς καταλόγους.

Ειδικότερα:

- Ο συνολικός αριθμός των μελών της επιτροπής μπορεί να είναι από 25 έως 50 μέλη.
- Σε ποσοστό 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών εκπροσώπων φορέων ορίζονται επιπλέον μέλη, μετά από κλήρωση, δημότες εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους καθώς και όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.
- Στις συνεδριάσεις της επιτροπής καλούνται κατά περίπτωση και συμμετέχουν και εκπρόσωποι αρμόδιων κρατικών αρχών, των τοπικών οργανώσεων πολιτικών κομμάτων, καθώς και οι επικεφαλής των παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο συμβούλιο.

Η Επιτροπή Διαβούλευσης:

- Γνωμοδοτεί στο δημοτικό και περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με κρίσιμα ζητήματα.
- Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο.
- Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.
- Δύναται να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων, οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του ΚΔΚ.

Η διατύπωση γνώμης από την επιτροπή δημοτικής διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της

ηλεκτρονικής διαβούλευσης παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

Ο θεσμός του «Συμπαραστάτη» του Δημότη και της Επιχείρησης

Καθιερώνεται ο «συμπαραστάτης» του Δημότη και της Επιχείρησης ως νέος θεσμός εσωτερικής διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών, επιχειρήσεων και ΟΤΑ, για την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης τόσο σε δήμους όσο και σε περιφέρειες. Ο συμπαραστάτης θα έχει ως αποστολή, πρέπει από την έγκαιρη καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της αμεροληψίας των δημοτικών αρχών, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την αποσυμφόρηση του δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών. Μέσω του συμπαραστάτη, θα αποτρέπονται πρόσθετες διαδικασίες (προσφυγές σε ελεγκτικούς μηχανισμούς και στη δικαιοσύνη), επειδή πολλά προβλήματα κακοδιοίκησης θα επιλύονται στο πλαίσιο του ίδιου του ΟΤΑ, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση διαδικασιών, πόρων, χρόνου, χρήματος και ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των πολιτών. Στους δήμους και στις περιφέρειες, θα επιλέγεται, λοιπόν, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας, ως συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης.

- Ο συμπαραστάτης δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών του δήμου ή της περιφέρειας, των νομικών του προσώπων και των επιχειρήσεών του και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους.
- Ως συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός δήμου, περιφέρειας ή βουλευτής.
- Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του συμβουλίου.
- Η υποβολή καταγγελίας ή αναφοράς στο συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης, δεν αναιρεί τη σχετική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης αρχής, ούτε τις αρμοδιότητες άλλων ελεγκτικών οργάνων και αρχών, καθώς και του Ελεγκτή Νομιμότητας.
- Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης συντάσσει ετήσια έκθεση. Η ετήσια έκθεση παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, για τον απολογισμό δράσης της δημοτικής ή περιφερειακής αρχής.
- Ο συμπαραστάτης μπορεί επίσης να προβαίνει στην διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής του, όσο και επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει.

Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι ειδικές προτάσεις του συμπαραστάτη αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας.

Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για διαφάνεια στις αποφάσεις και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη

Όλες οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των Δήμων και των Περιφερειών καθώς και όλων των Νομικών τους Προσώπων υποχρεωτικά δημοσιεύονται στο διαδίκτυο, σε διαφορετική περίπτωση δεν ισχύουν. Διασφαλίζεται έτσι η απόλυτη διαφάνεια, ο αποτελεσματικός δημόσιος έλεγχος και γίνεται εφικτή η ουσιαστική λογοδοσία των αυτοδιοικητικών αρχών.

Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση προβλέπεται ρητά ως διακριτή αρμοδιότητα του οικείου αντιδημάρχου.

Συμβούλιο ένταξης μεταναστών

Σε κάθε Δήμο συγκροτείται και λειτουργεί, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, συμβούλιο ένταξης μεταναστών ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Έργο των συμβουλίων ένταξης μεταναστών είναι η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του δήμου, με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Ενίσχυση της εσωτερικής αποκέντρωσης στους νέους ΟΤΑ

Η ενίσχυση αυτή γίνεται πράξη με ένα νέο σύστημα ενδοδημοτικής αποκέντρωσης με :

- Την απόδοση νέων αρμοδιοτήτων
- Τη διασφάλιση πόρων για κάθε χωριό και γειτονιά
- Νέους θεσμούς συμμετοχής

Έτσι, ταυτόχρονα με τη δημιουργία τους οι νέοι, ισχυροί και μεγαλύτεροι Δήμοι «πλησιάζουν» το δημότη.

Η νέα αυτή σχέση σηματοδοτείται από την έννοια της κοινότητας που αξιοποιείται εκ νέου για τις μονάδες ενδοδημοτικής αποκέντρωσης:

Τα σημερινά τοπικά διαμερίσματα έως 2000 κατοίκων ονομάζονται Τοπικές Κοινότητες και άνω των 2000 Δημοτικές Κοινότητες. Ως Δημοτικές Κοινότητες μετονομάζονται και τα σημερινά Δημοτικά Διαμερίσματα των μεγάλων πόλεων.

Ο πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας:

- Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού συμβουλίου στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα έκφρασης γνώμης για θέματα που αφορούν την κοινότητα.
- Εποπτεύει τη συντήρηση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας.

- Μεριμνά για την καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων.
- Μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών επείγοντος χαρακτήρα σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και ανάθεση εργασιών σε περίπτωση άμεσου κινδύνου.
- Μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών στο δίκτυο φωτισμού.
- Μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών
- Μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία του κοιμητηρίου.
- Είναι ο υπεύθυνος της ομάδας πυρασφάλειας της κοινότητας.
- Είναι αρμόδιος για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια ευθύνης του.
- Ενεργεί πληρωμές με την πάγια προκαταβολή που λαμβάνει.

Τα συμβούλια δημοτικής κοινότητας (τα οποία είναι 5μελή έως 15μελή ανάλογα με τον πληθυσμό της.):

- Συμμετέχουν στην κατάρτιση του Επιχειρησιακού και Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου.
- Εισηγούνται στην εκτελεστική επιτροπή του δήμου για τις προτεραιότητες τοπικής ανάπτυξης και των αντιστοίχων δράσεων.
- Αποφασίζουν την προέγκριση ίδρυσης ή εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και λοιπών δραστηριοτήτων και για την άδεια λειτουργίας μουσικής.
- Προτείνουν τους χώρους λειτουργίας λαϊκών αγορών, υπαίθριου εμπορίου, πλανηγυριών με απόλυτη πλειοψηφία των μελών.

Εκφράζουν γνώμη για:

- Υπηρεσίες του Δήμου που η λειτουργία τους θα εξυπηρετούσε καλύτερα τους πολίτες.
- Την αξιοποίηση ακινήτων.
- Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.
- Τη συντήρηση των δημοτικών οδών, την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία.
- Την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Την περισυλλογή και εν γένει μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα.
- Τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στους πολίτες.
- Την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων.
- Τρόπο διάθεσης βιοσκήσιμων εκτάσεων.
- Εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δημοτικών δασικών εκτάσεων.
- Εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά περιουσιακών στοιχείων του Δήμου.
- Με απόλυτη πλειοψηφία και αιτιολογημένη γνώμη εισηγείται τη χορήγηση οικονομικών βοηθημάτων σε οικονομικά αδύναμους κατοίκους της.
- Την αποδοχή κληροδοτήματος που της διατίθεται.

Ο πρόεδρος και τα 3μελή συμβούλια των τοπικών κοινοτήτων ασκούν αντίστοιχες αρμοδιότητες με τις δημοτικές κοινότητες με μικρές εξαιρέσεις. Για τοπικές κοινότητες έως 300 κατοίκων εκλέγεται ένας τοπικός εκπρόσωπος.

Σε κάθε Συμβούλιο Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας μπορούν να αποδοθούν επιπλέον αρμοδιότητες από τα Δημοτικά Συμβούλια.

Οποιαδήποτε απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου που αφορά τις Δημοτικές ή Τοπικές Κοινότητες και έχει ληφθεί χωρίς την πρόσκληση των αντίστοιχων προέδρων είναι άκυρη.

Επιπλέον, η Συνέλευση κατοίκων Τοπικής Κοινότητας:

Συνεδριάζει μία φορά το χρόνο τουλάχιστον με καθολική συμμετοχή των κατοίκων και έχει τη δυνατότητα να προτείνει στο δήμο:

- Την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.
 - Τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών.
 - Τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.
 - Την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της τοπικής κοινότητας.
- Λαμβάνεται μέριμνα προς διασφάλιση της ορθολογικής κατανομής των πόρων σε κάθε γειτονιά και χωριό.
- Ειδικότερα:
- Στον προϋπολογισμό κάθε Δήμου προβλέπεται υποχρεωτικό ποσοστό για την κατανομή πιστώσεων στις Δημοτικές και τις Τοπικές Κοινότητες βάσει σχετικής απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
 - Στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες καταβάλλεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου δήμου. Το ύψος της προκαταβολής προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ, στη βάση πληθυσμιακών και γεωγραφικών κριτηρίων.
 - Υπεύθυνος για τη διαχείριση της πάγιας προκαταβολής είναι ο πρόεδρος του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας ή ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας.

E. ΟΙ ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Μια σημαντική μεταβολή σε σχέση με την εκλογή των αρχών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η επιμήκυνση της θητείας τους κατά ένα (1) έτος. Η διάρκεια της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου ορίζεται λοιπόν εφεξής σε πέντε (5) έτη. Η εκλογή των αρχών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης γίνεται την ίδια ημέρα διενέργειας της ψηφοφορίας για την εκλογή των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στα ίδια εκλογικά τμήματα. Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1^η Σεπτεμβρίου του έτους διεξαγωγής των εκλογών και η θητεία τους λήγει την 31^η Αυγούστου του πέμπτου έτους.

Η επιμήκυνση της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου κατά ένα έτος είναι σύμφωνη με το άρθρο 102 παρ. 2 του Συντάγματος και διασφαλίζει, με τη διεύρυνση του ωφέλιμου χρόνου

των αρχών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον καλύτερο προγραμματισμό της δράσης τους και την απρόσκοπτη εκπλήρωση του νέου θεσμικού τους ρόλου και των αυξημένων καθηκόντων τους. Συγχρόνως, η ρύθμιση αυτή μειώνει τα κόστος των εκλογικών διαδικασιών, καθώς και το κόστος των εκλογικών δαπανών, αφού εφεξής οι δημοτικές και περιφερειακές εκλογές θα διεξάγονται ταυτοχρόνως με τις ευρωεκλογές.

Οι κανόνες που διέπουν το εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης διέπονται από πέντε θεμελιώδεις αρχές και αξιολογήσεις, που διατρέχουν τις επτί μέρους ρυθμίσεις: Δημοκρατική αρχή, τοπική αντιπροσώπευση, αναλογικότητα, διοικητική αποτελεσματικότητα και εκλογικός εξορθολογισμός. Αυτές οι αρχές εκφράζονται ιδίως με ορισμένες βασικές νομοθετικές επιλογές, οι οποίες αποτελούν και τους άξονες των σχετικών διατάξεων:

Επαναφέρεται η ρύθμιση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού με ποσοστό τουλάχιστον 50% +1 των εγκύρων ψήφων, είτε στον πρώτο γύρο των εκλογών, είτε στον δεύτερο, εφόσον αυτή δεν καταστεί δυνατή στον πρώτο. Η ρύθμιση αυτή υπηρετεί τον στόχο της αυξημένης δημοκρατικής νομιμοποίησης των αιρετών οργάνων των νέων Ο.Τ.Α..

Η προϊσχύσασα ρύθμιση, η οποία εισήχθη με το Ν. 3434/2006 και προέβλεπε τη δυνατότητα ανάδειξης ενός συνδυασμού ως επιτυχόντος μόλις με 42% των ψήφων, ανέτρεψε μια μακρά και εδραιωμένη πρακτική, χωρίς να εξυπηρετεί καμία πραγματική αυτοδιοικητική ανάγκη. Η ρύθμιση αυτή συνιστούσε σοβαρή απόκλιση από τις αρχές της ισοδυναμίας της ψήφου και της λαϊκής κυριαρχίας και ήταν συστηματικά ασύμβατη με την ίδια τη φιλοσοφία του διοικητικού συστήματος των Ο.Τ.Α.

Δημοκρατική νομιμοποίηση και διοικητική αποτελεσματικότητα αποτελούν για την αυτοδιοίκηση δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Για το λόγο αυτόν, διατηρείται η ισχύουσα από το 1982 κατανομή των τριών πέμπτων (3/5) των μελών του δημοτικού συμβουλίου στον επιτυχόντα συνδυασμό και των δύο πέμπτων (2/5) στους επιλαχόντες συνδυασμούς. Η ρύθμιση αυτή επεκτάθηκε το 1994 και στις Νομαρχιακές εκλογές και καθιερώνεται τώρα για τις περιφερειακές εκλογές.

Μία αξιοσημείωτη μεταβολή που λειτουργεί υπέρ των μικρότερων σε εκλογική δύναμη συνδυασμών, είναι ότι, μπορούν πλέον να καταλάβουν έδρα με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα ψήφων, ακόμη και αν δεν έχουν λάβει αριθμό ψήφων ίσο με το εκλογικό μέτρο. Η αυτοδιοικητική διάρεση της χώρας σε διευρυμένες περιφέρειες και δήμους θα μπορούσε να οδηγήσει σε κάμψη της εγγύτητας ως συστατικής παραμέτρου αυτού του διοικητικού συστήματος. Προκειμένου να διατηρηθεί ακέραια η σύνδεση των νέων αυτοδιοικητικών μονάδων με τις τοπικές κοινωνίες, εισάγεται η διαίρεση των Περιφερειών και των Δήμων σε εκλογικές περιφέρειες που αντιστοιχούν βασικά στις καταργούμενες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (εκτός από την Αθήνα και το Βόρειο και Νότιο Αιγαίο) και τους συνενούμενους Δήμους και Κοινότητες, καθώς και στα σημερινά δημοτικά διαμερίσματα αντίστοιχα. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια αντιστοιχεί ορισμένος αριθμός περιφερειακών ή δημοτικών συμβούλων ανάλογα με τον πληθυσμό της, με πρόβλεψη ελάχιστου αριθμού εδρών, που ορίζεται στις εκλογικές περιφέρειες των Περιφερειών σε τρεις (3) και στις εκλογικές περιφέρειες των δήμων

σε μία (1). Έτσι, επιτυγχάνεται σύνθεση των Περιφερειακών και των Δημοτικών Συμβουλίων από συμβούλους προερχόμενους από περισσότερες τοπικές κοινωνίες, οπότε διευκολύνεται η άμεση γνώση των προβλημάτων και η αντιμετώπισή τους με τη συμμετοχή στις σχετικές διοικητικές διαδικασίες και προσώπων προερχόμενων από τις οικείες περιφέρειες. Με αυτό τον τρόπο, αποτρέπεται είτε η υποεκπροσώπηση ορισμένων τοπικών κοινωνιών, οι οποίες μέχρι σήμερα απολάμβαναν αυτοδιοικητική ακεραιότητα, είτε ακόμη ο αποκλεισμός υποψηφίων προερχόμενων από ορισμένες τοπικές κοινωνίες. Τέτοιες παρενέργειες θα μπορούσαν να επέλθουν αν, για το σύνολο της Περιφέρειας ή του Δήμου, προβλεπταν ενιαίος κατάλογος υποψηφίων για κάθε συνδυασμό, ανεξάρτητα από την τοπική προέλευση των υποψηφίων.

Στο επίπεδο των περιφερειών, οι εκλογείς εκφράζουν την προτίμησή τους σε υποψηφίους περιφερειακούς συμβούλους της εκλογικής τους περιφέρειας. Στο επίπεδο των δήμων, όμως, όπου η τοπικότητα είναι εξ ορισμού εντονότερη λόγω της μικρότερης κλίμακας εκπροσώπησης, το σύστημα αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε εσωτερική στεγανοποίηση των ενοποιούμενων αυτοδιοικητικών μονάδων και σε χωλή εκλογική συγκρότηση της νέας αυτοδιοικητικής ενότητας, αν οι σύμβουλοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας εκλέγονταν μόνο από τους εκλογείς αυτής της περιφέρειας. Για αυτό τον λόγο, εισάγεται η δυνατότητα σταυροδότησης και σε έναν υποψήφιο, προερχόμενο από όλες τις άλλες εκλογικές περιφέρειες του δήμου. Με τον τρόπο αυτόν εξισορροπείται η τοπική αντιπροσώπευση με την αυτοδιοικητική ενότητα.

Επιπλέον, όπως ήδη τονίστηκε, αναδιαρθρώνονται και διευρύνονται οι θεσμοί δημοτικής αποκέντρωσης. Συνιστώνται συμβούλια δημοτικής κοινότητας στις δημοτικές κοινότητες και συμβούλια τοπικής κοινότητας στις τοπικές κοινότητες. Για την εκλογή των συμβούλων των δημοτικών κοινοτήτων εφαρμόζεται το σύστημα της κατανομής των τριών πέμπτων (3/5) στον επιτυχόντα συνδυασμό στο σύνολο του δήμου και των δύο πέμπτων (2/5) στους επιλαχόντες συνδυασμούς στο σύνολο του δήμου. Για την εκλογή των συμβούλων των τοπικών κοινοτήτων, η κατανομή των εδρών γίνεται αναλογικά στο επίπεδο της τοπικής κοινότητας, μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές και έχουν υποψηφίους για το συμβούλιο της τοπικής κοινότητας.

Εξορθολογίζονται τα προβλεπόμενα κωλύματα και ασυμβίβαστα εκλογής στις δημοτικές αρχές και δημιουργούνται αντίστοιχες ρυθμίσεις ως προς τις περιφερειακές αρχές, ώστε να παράσχουν αποτελεσματικές εγγυήσεις άσκησης της δημόσιας εξουσίας με αμεροληψία και με αποκλειστικό γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, χωρίς να τίθενται αδικαιολόγητοι περιορισμοί στην άσκηση του πολιτικού δικαιώματος του εκλέγεσθαι ή θεμελιωδών ελευθεριών. Ειδικότερα, προς αυτόν τον σκοπό, εισάγονται οι εξής νομοθετικές μεταβολές ως προς τις εκλογές των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.:

α) Επεκτείνεται το κώλυμα και αντίστοιχα το ασυμβίβαστο της περίπτωσης β, της παραγράφου 1 του άρθρου 29 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων στους υπαλλήλους των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου των δήμων, δεδομένου ότι οι πολιτικοί προϊστάμενοι,

ορθό είναι να μην έχουν παράλληλα με την ιδιότητα του αιρετού και την ιδιότητα των μπαλλήλων των φορέων στους οποίους ασκούν πολιτική εποπτεία.

β) Ορίζεται ότι το κώλυμα εκλογιμότητας για τους γενικούς διευθυντές και διευσυντές φορέων του δημοσίου τομέα, υφίσταται κατά το δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των εκλογών. Το κώλυμα αυτό επεκτείνεται και στους διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

γ) Βελτιώνεται η διάταξη που αφορά στο κώλυμα/ασυμβίβαστο των μετεχοντών σε εταιρίες που συμβάλλονται με το Δήμο. Ειδικότερα, επεκτείνονται οι σχετικές απαγορεύσεις στους γενικούς διευθυντές των εταιριών και ρητώς στους προέδρους των διοικητικών συμβουλίων και, παράλληλα, απαγορεύεται όχι μόνο η άμεση αλλά και η έμμεση συμμετοχή (μέσω παρένθετων προσώπων ή άλλων εταιριών) στις εταιρίες αυτές.

δ) Προβλέπεται ότι η διαπίστωση των ασυμβιβάστων των αιρετών θα γίνεται με δικαστική απόφαση κατόπιν ενστάσεως και όχι με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η μεσολάβηση δικαστηρίου θα καταστήσει τη διαδικασία αδιάβλητη. Κατά της απόφασης προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης αιτήσεως αναιρέσεως στο ΣτΕ με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 50 του σχεδίου νόμου.

Σε εναρμόνιση προς τις παραπάνω ρυθμίσεις τελούν και τα προβλεπτόμενα για τις εκλογές των νέων δευτεροβάθμιων Ο.Τ.Α.

Καθιερώνεται μία και μοναδική ένσταση, η οποία στρέφεται κατά της απόφασης του πολυμελούς πρωτοδικείου, με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί. Επομένως, καταργούνται οι ενστάσεις που στρέφονταν κατά της πράξης, με την οποία ανακηρύσσονταν οι συνδυασμοί, και κατά της πράξης, με την οποία εξάγεται το αποτέλεσμα της εκλογής, που προέβλεπτε το, αντίστοιχο, άρθρο 65, παρ. 1 του Κ.Δ.Κ.. Οι λόγοι που μπορούν να θεμελιώσουν τη μοναδική, με τον προτεινόμενο νόμο, ένσταση, είναι οι ίδιοι που θεμελίωναν τις τρεις ενστάσεις του Κ.Δ.Κ., και αναφέρονταν στο άρθρο 65, παρ. 2 του Κ.Δ.Κ..

Ειδικότερα, ως προς τις νέες εκλογικές ρυθμίσεις για τους δήμους και τις εκλογικές ρυθμίσεις για τις νέες αυτοδιοικούμενες περιφέρειες, επισημαίνονται τα εξής:

Οι βασικές πολιτικές επιλογές

Αποδίδεται ιδιαίτερη μέριμνα στη διατήρηση της τοπικής αντιπροσώπευσης, ενώ αποκλείεται η υποεκπρόσωπηση περιοχών.

Μειώνεται το ηλικιακό όριο (του 21^{ου} έτους) εκλογιμότητας για θέσεις δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων, καθώς επίσης και για τα συμβούλια τοπικής και δημοτικής κοινότητας. Πλέον, οι νέοι από 18 ετών, μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στα κοινά.

Επαναφέρεται το όριο του 50%+1 και στα δύο επίπεδα Αυτοδιοίκησης για την ανάδειξη δημάρχου ή περιφερειάρχη.
Διατηρείται η κατανομή των 3/5 των εδρών στον επιτυχόντα συνδυασμό και στα δύο επίπεδα αυτοδιοίκησης.

Εκλογικές Περιφέρειες

Τα μέλη του περιφερειακού και δημοτικού συμβουλίου εκλέγονται σε εκλογικές περιφέρειες.

Οι νέες εκλογικές περιφέρειες της αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

- α) Στο επίπεδο της Περιφέρειας οι σημερινές Νομαρχίες. Η Νομαρχία Αθηνών διαιρείται σε 4 νέο περιφερειακό συμβούλιο. Στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου ως εκλογική νέα περιφερειακό συμβούλιο. Στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου ως εκλογική νέα περιφέρεια για την εκλογή περιφερειακών συμβούλων δεν είναι το σύνολο του νομού όπως περιφέρεια για την εκλογή περιφερειακών συμβούλων δεν είναι το σύνολο του νομού όπως στις ηπειρωτικές περιφέρειες αλλά διαχωρίζονται σε επιμέρους ενάτητες που αντιστοιχούν κατά βάση στα όρια των σημερινών επαρχείων.
- β) Στο επίπεδο του Δήμου, οι σημερινοί Δήμοι ή Κοινότητες και τα σημερινά Δημοτικά διαμερίσματα (σε περιπτώσεις Δήμων άνω των 100.000). Κάθε εκλογική περιφέρεια θα έχει διαμερίσματα (σε περιπτώσεις Δήμων άνω των 100.000). Κάθε εκλογική περιφέρεια θα έχει οπωσδήποτε μία (1) έδρα στο νέο δημοτικό συμβούλιο.

Κατάρτιση Συνδυασμών και σταυροί προτίμησης υποψηφίων

Τα ψηφοδέλτια των συνδυασμών καταρτίζονται στη βάση των εκλογικών περιφερειών. Στους δήμους ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του έως και σε τρεις υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους της εκλογικής του περιφέρειας.

Προκειμένου να εδραιωθεί ενιαία δημοτική συνείδηση στα όρια του νέου δήμου, παρέχεται η δυνατότητα της σταυροδότησης ενός υποψηφίου εκτός των ορίων της εκλογικής περιφέρειας στην οποία ψηφίζει ο εκλογέας.

Σε κάθε δημοτική κοινότητα οι συνδυασμοί υποχρεούνται να δηλώνουν αριθμό υποψηφίων, τουλάχιστον, ίσο με τα τρία πέμπτα (3/5) των μελών του αντίστοιχου συμβουλίου. Για το συμβούλιο τοπικής κοινότητας οι συνδυασμοί υποχρεούνται να δηλώνουν, τουλάχιστον, έναν (1) υποψήφιο. Η μη ύπαρξη υποψηφίου εκπροσώπου τοπικής κοινότητας δεν επηρεάζει τη νομιμότητα δήλωσης του συνδυασμού.

Στις περιφέρειες ο αριθμός των σταυρών προτίμησης καθορίζεται ανάλογα με τον αριθμό των μελών των αντίστοιχων περιφερειακών συμβουλίων. Μαζί με τον περιφερειάρχη εκλέγονται άμεσα και οι τοπικοί αντιπεριφερειάρχες, ένας για κάθε νομό.

Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες

Στις τοπικές κοινότητες εκλέγεται ένας τοπικός αντιπρόσωπος για εκείνες που έχουν μέχρι τριακόσιους (300) κατοίκους, ενώ εκλέγονται 3 σύμβουλοι τοπικής κοινότητας σε όσες έχουν πληθυσμό από τριακόσιους έναν (301) μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους. Στις δημοτικές κοινότητες εκλέγονται ανάλογα με τον πληθυσμό 5, 11 ή 15 μελή συμβούλια.

Στις τοπικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο των τριακοσίων (300) κατοίκων, ως τοπικός εκπρόσωπος, εκλέγεται ο πρώτος σε σταυρούς υποψήφιος του πλειονοψηφήσαντος στην τοπική κοινότητα συνδυασμού.

Στις τοπικές κοινότητες άνω των τριακοσίων έναν (301) κατοίκων, τα μέλη του συμβουλίου εκλέγονται με απλή αναλογική.

Στις δημοτικές κοινότητες, η κατανομή των εδρών ακολουθεί την κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου και, συνεπώς, ο επιτυχών συνδυασμός στο σύνολο του δήμου εκλέγει τουλάχιστον τα 3/5 κάθε συμβουλίου δημοτικής κοινότητας.

Διεύρυνση της εκπροσώπησης των πολιτών στα Συμβούλια

Ενισχύεται η συμμετοχή περισσότερων συνδυασμών τόσο στο δημοτικό συμβούλιο όσο και στο περιφερειακό συμβούλιο, αφού μπορεί ένας συνδυασμός να εκλέξει υποψήφιο ακόμα και εάν δεν συγκεντρώσει το απαιτούμενο εκλογικό μέτρο.

Καθιερώνεται ικανός αριθμός μελών περιφερειακού και δημοτικού συμβουλίου ώστε να εκπροσωπούνται περισσότεροι συνδυασμοί σε αυτά.

ΣΤ: ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

Αντιμισθία στη θέση των εξόδων παράστασης στους αιρετούς της αυτοδιοίκησης
Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι περιφερειακών και δημοτικών συμβουλίων, αντί των εξόδων παράστασης που τους καταβάλλονταν μέχρι σήμερα, λαμβάνουν, πλέον, αντιμισθία. Η αντιμισθία για τους περιφερειάρχες και τους δημάρχους των μεγάλων πόλεων ανέρχεται στο ύψος των πάσης φύσεως αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου και κλιμακώνεται σε ποσοστό αυτής, ανάλογα με τον πληθυσμό και το αξίωμα.

Με τον τρόπο αυτό γίνεται ένας εξορθολογισμός των αποδοχών τους για τις υπηρεσίες που προσφέρουν και έτσι επιλύεται και το πρόβλημα με τις αποδοχές των αιρετών που είναι υπάλληλοι του δημόσιου τομέα, αφού πλέον αυτοί θα λαμβάνουν άδεια από την υπηρεσία τους άνευ αποδοχών, ενώ οι αποδοχές των συνταξιούχων του δημοσίου δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

Επίσης, οι αιρετοί που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Αυτοδιοίκηση, υποχρεούνται να εισπράττουν την αντιμισθία μόνο από ένα αξιώμα.

Διευκολύνσεις αιρετών με υπαλληλική ιδιότητα για την άσκηση των καθηκόντων τους

Λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι περιφερειακών και δημοτικών συμβουλίων που έχουν την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλων ΝΠΔΔ ή κρατικών ΝΠΙΔ και επιχειρήσεων, να λαμβάνουν ειδική άδεια από την υπηρεσία τους καθ'όλη τη διάρκεια της θητείας τους.

Παράλληλα, οι σύμβουλοι που αναλαμβάνουν καθήκοντα σε συγκεκριμένα όργανα της αυτοδιοίκησης, λαμβάνουν ειδική άδεια για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα προκειμένου να μπορούν να ανταποκρίνονται στην άσκηση των καθηκόντων τους.

Ιδιαίτερη πρόνοια υπάρχει για τη χορήγηση άδειας απουσίας των περιφερειακών συμβούλων, είτε είναι υπάλληλοι του δημόσιου τομέα είτε του ιδιωτικού, προκειμένου να διασφαλιστεί η παρουσία τους στις συνεδριάσεις του συμβουλίου. Ειδικότερα, στους περιφερειακούς συμβούλους και μέλη της οικονομικής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών που υπηρετούν ως υπάλληλοι στον ιδιωτικό τομέα, καταβάλλεται από την περιφέρεια αποζημίωση που αντιστοιχεί στις μικτές αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών, αναλογικά για κάθε ημέρα απουσίας προκειμένου και αυτοί να μπορούν ακώλυτα να μετάσχουν στις συνεδριάσεις του συμβουλίου και στα άλλα όργανα της περιφέρειας.

Z. ΟΙ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΟΤΑ

Η σημερινή εικόνα έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Υπάρχει ένα συγκεντρωτικό κράτος με περιορισμένης έκτασης αποκεντρωμένες αρμοδιότητες.
- Η μη ορθολογική κατανομή των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στο κράτος και στην αυτοδιοίκηση καθώς και ανάμεσα στους βαθμούς της αυτοδιοίκησης, δημιουργεί γραφειοκρατία. Συχνά ο πολίτης είναι αναγκασμένος να απευθυνθεί και στο δήμο και στη νομαρχία αλλά και στο κράτος, προκειμένου να εξυπηρετηθεί.
- Σε πολλές περιπτώσεις, η μεταφορά αρμοδιοτήτων στο παρελθόν δεν είχε συνοδευθεί με την αντίστοιχη μεταφορά πόρων και προσωπικού, με συνέπεια λειτουργικά και νομικά προβλήματα.

Η αναμενόμενη διεύρυνση των γεωγραφικών και πληθυσμιακών ορίων αναφοράς των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ διαμορφώνει ένα νέο πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Η ίδια η έννοια «τοπική υπόθεση», αλλάζοντας κλίμακα, διευρύνεται και έτσι οδηγεί σε ανάλογη ενδυνάμωση του ρόλου των νέων Δήμων στον τοπικό αναπτυξιακό προγραμματισμό και στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες σε καίριους τομείς.

Με την ανασυγκρότηση του δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης σε λιγότερες και ισχυρότερες μονάδες, ενόψει της αναθεωρημένης διάταξης 102 παρ. 1 του Συντάγματος που ορίζει ότι μπορεί να ανατίθεται στους ΟΤΑ η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του κράτους, την πλαισίωσή του με τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης, τη συγκρότηση συστήματος εσωτερικής αποκέντρωσης, τη δημοσιονομική του χειραφέτηση και την υιοθέτηση σύγχρονων και ποιοτικών μεθόδων διοικητικής δράσης, η νέα, αυτοδιοικούμενη περιφέρεια μπορεί να αναλάβει και να εκπληρώσει την ιδιαίτερη αποστολή της. Με τη δομική αυτή αλλαγή η περιφέρεια:

- Αναδεικνύεται ως το θεσμικό πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και αναλαμβάνει τον ενιαίο στρατηγικό αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιφέρειας και τη διαχείριση των ΠΕΠ, η οποία πρέπει να βασίζεται στη συμμετοχή του πολίτη.
- Επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση όλων των υπερτοπικών προβλημάτων.

Οι αυτοδιοικούμενες περιφέρειες αναλαμβάνουν:

- τις υπηρεσίες, τις αρμοδιότητες και τους πόρους των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που καταργούνται, εκτός από εκείνες που μεταφέρονται στους δήμους,
- αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια ή άλλες κρατικές υπηρεσίες (άλλες άμεσα και άλλες σταδιακά), με εξαίρεση εκείνες οι οποίες πρέπει να παραμείνουν στα αποκεντρωμένα δργανα του κράτους, χάριν της ενότητας της παραμείνουν στα αποκεντρωμένα δργανα του κράτους, χάριν της ενότητας της κρατικής πολιτικής σε ολόκληρη την επικράτεια, όπως τα θέματα χωροταξίας – πολεοδομίας, προστασίας του περιβάλλοντος και δασικής πολιτικής ή μεταναστευτικής πολιτικής.

Η περιφερειακή αυτοδιοίκηση γίνεται ο βασικός πυλώνας του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ κομβικός καθίσταται ο ρόλος της ως προς τα έργα και τις υποδομές. Βασική προϋπόθεση είναι η επαρκής στελέχωσή της, αλλά και η αξιοποίηση της πείρας και της τεχνογνωσίας που έχουν αποκτήσει μέχρι σήμερα οι αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατικών περιφερειών, ορισμένες από τις οποίες μεταφέρονται, μαζί με το προσωπικό τους και τους πόρους τους, στις νέες Περιφέρειες.

Η μεταφορά αρμοδιοτήτων προς την αυτοδιοίκηση ως διαρκής και δυναμική διαδικασία

Με το παρόν σχέδιο νόμου ξεκινά μία δυναμική διαδικασία αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων προς την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση με στόχο τον περιορισμό του κράτους στις επιτελικές και εποπτικές λειτουργίες που οφείλει να ασκεί. Ο «Καλλικράτης» σταδιακή μεταφορά αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο ενός συντεταγμένου οδικού χάρτη.

Οι νέες αρμοδιότητες των Δήμων

Για πρώτη φορά πραγματοποιείται μια πλήρης καταγραφή και ορθολογική κατανομή όλων των αρμοδιοτήτων σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Ειδικότερα, οι νέοι δήμοι αναλαμβάνουν:

- Εντοπισμένες πολεοδομικές εφαρμογές και έκδοση οικοδομικών αδειών.
- Το σύνολο των αρμοδιοτήτων που αφορούν τον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας.
- Ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων στους τομείς:
- έκδοσης σειράς επαγγελματικών αδειών,
- γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας,
- εκτέλεσης έργων, διασφάλισης συγκοινωνιακών υποδομών,

-προστασίας της δημόσιας υγείας, περιλαμβανομένης και της μεταφοράς αρμοδιοτήτων από

τις ΔΥΠΕ,

- παιδείας (δια βίου μάθηση, υποστήριξη σχολικών υποδομών),

- αθλητισμού, πολιτισμού,

-οργάνωσης και λειτουργίας λαϊκών αγορών.

Στους νησιωτικούς Δήμους μεταφέρονται πρόσθετες αρμοδιότητες με στόχο ο νησιώτης να εξυπηρετείται πληρέστερα στον τόπο διαμονής του.

Οι νέες αρμοδιότητες της αιρετής Περιφέρειας

Το σύνολο των αρμοδιοτήτων, που αφορούν τον αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό. Στην αρμοδιότητα αυτή εντάσσεται, όχι μόνον η κατάρτιση και εκτέλεση των προγραμμάτων, αλλά και η συμμετοχή στην όλη διαδικασία, Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, αλλά και η συμμετοχή στην όλη διαδικασία, κατάρτισης και εφαρμογής του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Στον ίδιο τομέα εντάσσονται και αρμοδιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων.

Στόχος είναι η Περιφέρεια να αποτελέσει το θεσμικό πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης.

Μεταφέρονται, επίσης, οι αρμοδιότητες των Δημοσίων Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Π.Ε.). Στον τομέα των έργων, απονέμονται αρμοδιότητες, που αφορούν την κατασκευή, συντήρηση και ανακαίνιση οδών, οι οποίες ασκούνταν από την Κρατική Περιφέρεια και τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις. Η αρμοδιότητα αυτή συμπεριλαμβάνει και τις αντίστοιχες μελέτες.

Ανατίθεται, επίσης, ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων, η εκπόνηση αντιμετώπιση θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, καθώς και η κυκλοφοριακών μελετών, η αντιμετώπιση θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, καθώς και η διαχείριση ειδικών έργων περιφερειακού επιπέδου που έχουν εκτελεσθεί από τις Ε.Υ.Δ.Ε. Μεταβιβάζονται, επίσης, η εποπτεία του Γενικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ), του Αρδευτικού Οργανισμού Στυμφαλίας, καθώς και του Οργανισμού Κωπαΐδας.

Θέματα κατάρτισης, λειτουργικής υποστήριξης και θεματικής αναβάθμισης Δημοσίων IEK, καθώς και η αδειοδότηση πολιτιστικού χαρακτήρα φορέων της Περιφέρειας.

Στην Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης μεταφέρονται επιπλέον αρμοδιότητες με στόχο την ανάπτυξη και την εύρυθμη λειτουργία των δύο μεγαλύτερων χωρικών ενοτήτων της χώρας.

**Η. ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ, ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΝΠΔΔ ΚΑΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Οι κεντρικές πολιτικές επιλογές

Με το παρόν σχέδιο νόμου:

Περιορίζεται αποφασιστικά ο αριθμός των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης με αποτέλεσμα σημαντική εξοικονόμηση εξόδων, πόρων και διαδικασιών. Εξορθολογίζεται το καθεστώς των δημοτικών ΝΠΔΔ και επιχειρήσεων. Δύο νομικά πρόσωπα, ένα για τις προνοιακές – κοινωνικές υπηρεσίες και για θέματα παιδείας και ένα τις αθλητικές – πολιτιστικές δραστηριότητες, ώστε να διευκολύνονται οι αναπτυξιακές τους πρωτοβουλίες, αλλά παράλληλα να αποτρέπονται καταχρηστικές και πελατειακές πρακτικές προσλήψεων, αδιαφανών αναθέσεων και διασπάθισης δημόσιων πόρων.

Από το σύνολο των ρυθμίσεων του σχεδίου νόμου για τα Νομικά Πρόσωπα της αυτοδιοίκησης πέραν της μείωσης του αριθμού τους, επέρχεται εξορθολογισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών και καλύτερη κατανομή του προσωπικού τους με διατήρηση όλων των θέσεων εργασίας.

Νομικά Πρόσωπα των Δήμων

Κάθε δήμος μπορεί να έχει:

α) έως δύο (2) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ένα για τους τομείς αρμοδιοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και παιδείας και ένα για τους τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος, ενώ, εάν ο δήμος διαθέτει κοινωφελή επιχείρηση, τότε μπορεί να έχει έως ένα (1) νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Υπάρχει ειδική πρόβλεψη για τους μεγάλους δήμους με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων, ώστε να μπορούν να λειτουργούν έως δύο (2) νομικά πρόσωπα για κάθε έναν από τους αναφερόμενους τομείς αρμοδιοτήτων.

β) ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για τη διοίκηση και διαχείριση ζώνης λιμένα (Λιμενικά Ταμεία).

Λαμβάνεται όμως και πρόνοια για δυνατότητα διατήρησης ξεχωριστού Νομικού Προσώπου για εκείνα που διαθέτουν μια ευρύτερη αναγνώριση λόγω της ιδιαίτερης μακρόχρονης προσφοράς τους σε ειδικούς τομείς.

Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που περιέρχονται στο νέο δήμο συγχωνεύονται υποχρεωτικά σ' ένα νομικό πρόσωπο για κάθε κατηγορία.

Ειδικά για τις σχολικές επιτροπές, λαμβάνεται πρόνοια ώστε, σε κάθε δήμο, να συγχωνευθούν σε δύο νομικά πρόσωπα, ένα για τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και ένα για τις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενώ στους μεγάλους δήμους

με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων να μπορούν να συσταθούν αντίστοιχες σχολικές επιτροπές για κάθε μια δημοτική κοινότητα που προέρχεται από τα πρώην δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνταν οι μεγάλοι δήμοι.

Επίσης, λαμβάνεται πρόνοια ώστε, το προσωπικό των νομικών προσώπων που συγχωνεύονται, να καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό του νέου νομικού προσώπου που προκύπτει από τη συγχώνευση, με την ίδια σχέση εργασίας.

Ος προς τις επιχειρήσεις, προβλέπεται ότι κάθε δήμος μπορεί να έχει:

- α) μία κοινωφελή επιχείρηση,
 - β) μία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης αποχέτευσης (ΔΕΥΑ),
 - γ) μία επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, εφόσον λειτουργούσαν αντίστοιχες στους συνενούμενους δήμους και
 - δ) μία δημοτική ανώνυμη εταιρία, εφόσον είχαν συσταθεί στους συνενούμενους δήμους, ενώ εξακολουθεί να συμμετέχει στις λοιπές ανώνυμες εταιρείες κατά τις διατάξεις του Κ.Δ.Κ

Παράλληλα:

Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις των ΟΤΑ που συνενώνονται σε ένα νέο δήμο, καθώς και οι μονομετοχικές ανώνυμες εταιρίες, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε μία επιχείρηση ενώ, το προσωπικό των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται, μεταφέρεται στη νέα επιχείρηση και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις.

Για τυχόν πλεονάζον προσωπικό, παρέχεται η δυνατότητα να μεταφερθεί τούτο σε άλλα νομικά πρόσωπα του δήμου, με την ίδια σχέση εργασίας.

Νομικά Πρόσωπα των Περιφερειών

Καταργούνται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας των νέων περιφερειών τα νομαρχιακά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που είχαν συσταθεί από τις καταργούμενες νομαρχιακές

αυτοδιοικήσεις και διαμερίσματα, και οι υπηρεσίες τους, μαζί με το προσωπικό τους, περιέρχονται στην Περιφέρεια.

Κάθε Περιφέρεια :

Μπορεί να συνιστά ή να συμμετέχει σε μία επιχείρηση, η οποία έχει τη μορφή της αναπτυξιακής ανωνύμου εταιρίας, με αποκλειστικό αντικείμενο την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των περιφερειών, την προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης της περιφέρειας, καθώς και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος και τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχα προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαπεριφερειακό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο. Συγχρόνως παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής της αναπτυξιακής αυτής εταιρείας της Περιφέρειας σε άλλες ανώνυμες εταιρείες.

Υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις των καταργούμενων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και διαμερισμάτων και υφιστάμενες ανώνυμες εταιρίες, στις οποίες συμμετέχουν κατά πλειοψηφία οι καταργούμενες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και νομαρχιακά διαμερίσματα, μετατρέπονται και προσαρμόζονται, αντίστοιχα, σε αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες της περιφέρειας.

Παράλληλα, τίθενται κανόνες λειτουργίας για υφιστάμενες Αστικές Εταιρίες που είχαν συσταθεί από ΝΑ βάσει διάταξης νόμου, ώστε να λειτουργούν με διαφάνεια.

Θ. ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΟΙ ΔΗΜΟΙ

Για πρώτη φορά, με το παρόν σχέδιο νόμου, καταβάλλεται μια συστηματική προσπάθεια, ώστε να υλοποιηθεί η συνταγματική επιταγή για ειδική μεταχείριση των νησιωτικών και των ορεινών περιοχών της χώρας. Ειδικότερα:

Δήμος με ενισχυμένες αρμοδιότητες για πληρέστερη εξυπηρέτηση του νησιώτη στον τόπο κατοικίας του

Οι Νησιωτικοί Δήμοι ασκούν περισσότερες αρμοδιότητες σε σχέση με τους ηπειρωτικούς Δήμους, αναλαμβάνοντας και επιπλέον αρμοδιότητες που στην υπόλοιπη Ελλάδα ασκούνται από την περιφέρεια. Δεδομένου ότι θα υπάρχουν μικροί νησιωτικοί Δήμοι που θα μπορούν να ασκούν ορισμένες μόνο από τις αρμοδιότητες αυτές, εισάγεται ειδική πρόβλεψη για την υποστήριξή τους:

- Με την αναβάθμιση δυνατοτήτων των νησιωτικών δήμων για την παροχή υπηρεσιών στήριξης της τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των νησιωτών.
- Με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών από την καταργούμενη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση στο Δήμο, με τη διασφάλιση των διοικητικών, οργανωτικών, τεχνικών και οικονομικών προϋποθέσεων για την άσκησή τους, με την μεταβίβαση πόρων, στελεχιακού

δυναμικού και υποδομών της καταργούμενης νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών.

- Επιπλέον, η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας θα είναι αρμόδια για τη μελέτη και την κατασκευή των δημοτικών έργων σε μικρά νησιά του Νότιου Αιγαίου. - Οι Περιφέρειες είναι αρμόδιες, επίσης, για τον σχεδιασμό, την έγκριση και την παρακολούθηση των ενδοπεριφερειακών ακτοπλοϊκών συγκοινωνιών.

- Δημιουργείται ένας Δήμος σε κάθε νησί. Στον κανόνα αυτό εισάγονται εύλογες εξαιρέσεις για ιδιαίτερα μικρά νησιά με επαρκή συγκοινωνιακή σύνδεση, για τα οποία είναι επωφελέστερη η συνένωσή τους με τον κοντινότερο δήμο.

Αρμοδιότητες νησιωτικών Δήμων

Μεταφέρονται επιπλέον αρμοδιότητες στους νησιωτικούς Δήμους στους τομείς Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Μεταφορών και Δημοσίων Έργων, Αλιείας, Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, Ενέργειας, Εμπορίου και Απασχόλησης, και συνεργασίας με το ΕΚΑΒ στο πλαίσιο αρτιότερης οργάνωσης της αερομεταφοράς ασθενών με παράλληλη δυνατότητα χρήσης ίδιων μέσων για την άμεση ανταπόκριση της ανάγκης αυτής.

Επιτροπή Τουριστικής προβολής

Στους νησιωτικούς δήμους συγκροτείται Επιτροπή Τουριστικής Προβολής για την μελέτη και εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο αντιμετώπισης θεμάτων τουριστικής ανάπτυξης και προβολής του δήμου.

Ενισχυμένη εσωτερική αποκέντρωση σε περιπτώσεις εκτεταμένων συνενώσεων

Σε όσα συμβούλια λειτουργούν σε νησιωτικούς Δήμους που θα δημιουργηθούν από εκτεταμένες συνενώσεις, αποδίδονται αρμοδιότητες αντίστοιχες των σημερινών δημοτικών κοινοτήτων των Δήμων. Ανεξαρτήτως μεγέθους, αυτά τα συμβούλια είναι πενταμελή κατ' ελάχιστο.

Σε κάθε Δήμο που θα συνενωθεί στο πλαίσιο του Νησιωτικού Δήμου, θα αντιστοιχεί ένας τοπικός Αντιδήμαρχος με αυξημένες αρμοδιότητες. Ο τοπικός αντιδήμαρχος ασκεί και πρόσθετες αρμοδιότητες, όπως η αδειοδότηση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, είναι δε παραλλήλως και πρόεδρος των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων.

Ερευνητικό Ινστιτούτο Νησιωτικής Πολιτικής

Το Ερευνητικό Ινστιτούτο Νησιωτικής Πολιτικής θα είναι ο σύμβουλος του Κράτους και της Αυτοδιοίκησης για θέματα χάραξης και άσκησης πολιτικών για τις νησιωτικές περιοχές και λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Το εκλογικό σύστημα των νησιωτικών Περιφερειών

Στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, ως εκλογική περιφέρεια για την εκλογή περιφερειακών συμβούλων δεν ορίζεται το σύνολο του νομού, όπως στις ηπειρωτικές περιφέρειες, αλλά οι νησιωτικές περιφέρειες υποδιαιρούνται σε επιμέρους ενότητες που έχουν αντιστοίχηση με τα όρια των επαρχείων. Οι πολίτες θα εκλέγουν έτσι με τον αμεσότερο δυνατό τρόπο τους εκπροσώπους τους στο περιφερειακό συμβούλιο.

Ορεινοί δήμοι

Ο χαρακτηρισμός των ορεινών δήμων ανταποκρίνεται στην αντίστοιχη κατάταξη της Εθνικής Στατιστικής Αρχής. Η διακριτή μεταχείριση των ορεινών δήμων υπαγορεύεται από ρητή επιταγή που έχει ενσωματωθεί στην παρ. 4 του άρθρου 101 του Συντάγματος. Οι ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν στην κατηγορία αυτή υπαγορεύουν μεταχείριση ανάλογη προς εκείνη των νησιωτικών δήμων ενόψει της ύπαρξης κοινών προβλημάτων προσπέλασης και οργάνωσης των υπηρεσιών τους. Για το σκοπό αυτό καθιερώνεται ειδικός μηχανισμός οργάνωσης των ορεινών από τους εγγύτερους μη ορεινούς δήμους, κατά διοικητικής υποστήριξης των ορεινών από τους εγγύτερους μη ορεινούς δήμους, κατά ανάλογη άρθρωση με εκείνη που προβλέπεται και στους νησιωτικούς δήμους.

I. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΕ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Με το παρόν σχέδιο νόμου, οι μητροπολιτικές λειτουργίες στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη οργανώνονται και ασκούνται στα πλαίσια του β' βαθμού αυτοδιοίκησης, τις Περιφέρειες. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η ενιαία αντιμετώπιση υπερτοπικού χαρακτήρα προβλημάτων, ενώ καλύπτονται ανάγκες ενιαίου σχεδιασμού και ανάπτυξης της περιοχής, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Συγκεκριμένα, η Περιφέρεια Αττικής είναι στο σύνολό της Μητροπολιτική Περιφέρεια, ασκεί δηλαδή επιπλέον αρμοδιότητες που στην υπόλοιπη χώρα ασκούνται από τους Δήμους. Στην Αττική προβλέπονται έως και 4 μητροπολιτικές επιτροπές, που αντιστοιχούν σε κάθε τομέα αρμοδιοτήτων, και οι οποίες προετοιμάζουν και εισηγούνται στο Συμβούλιο όλα τα θέματα. Μέλη των επιτροπών είναι περιφερειακοί σύμβουλοι και πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται για κάθε μία ένας αντιπεριφερειάρχης.

Αντίστοιχα, στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, οι μητροπολιτικές λειτουργίες ασκούνται μόνο για τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης. Οι εκλεγμένοι περιφερειακοί σύμβουλοι της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης εκλέγονται από τα μέλη τους δεκαπενταμελή πιλοτικής επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από εννέα μέλη της παράταξης που πλειοψηφούσε και έχει μέλη της μειοψηφίας. Για τις μητροπολιτικές αρμοδιότητες, η επιπροπή έχει τις αντίστοιχες του περιφερειακού συμβουλίου. Ο αιρετός αντιπεριφερειάρχης θεσσαλονίκης έχει όσες αρμοδιότητες έχουν και οι λοιποί αιρετοί αντιπεριφερειάρχες. Ο περιφερειάρχης της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και ο αιρετός αντιπεριφερειάρχης διατυπώνουν γνώμη για όλα τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, κατά προτεραιότητα.

Οι τομείς των Μητροπολιτικών λειτουργιών

Τέσσερις είναι οι βασικοί τομείς μητροπολιτικών λειτουργιών:

- 1) μεταφορών και συγκοινωνιών: μελέτη και κατασκευή οδικών και συγκοινωνιακών έργων μητροπολιτικού χαρακτήρα, συντήρηση και μέριμνα για τις υπερτοπικού χαρακτήρα οδικές αρτηρίες της μητροπολιτικής περιοχής, καθώς και ο σχεδιασμός και η εποπτεία για ζητήματα που αφορούν την οδική κυκλοφορία, τις μετρήσεις, τη σήμανση των οδών, τη σηματοδότηση και τον φωτισμό αυτών,
 - 2) περιβάλλοντος και πτοιότητας ζωής: περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης στερεών αποβλήτων, υπερτοπικό πράσινο και μητροπολιτικά πάρκα, διαχείριση ορεινών όγκων και ατμοσφαιρική ρύπανση, εποπτεία Οργανισμού Λαϊκών Αγορών Αθήνας – Πειραιά και Θεσσαλονίκης,
 - 3) χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων: Κυρίαρχες αρμοδιότητες είναι η εποπτεία και ο έλεγχος εφαρμογής της νομοθεσίας για τη διαφημιστική προβολή στο οδικό δίκτυο της μητροπολιτικής περιοχής και
 - 4) πολιτικής προστασίας και ασφάλειας: Η διαχείριση και εφαρμογή προγραμμάτων πολιτικής προστασίας, ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιπλημμυρικής προστασίας και η μέριμνα για το σχεδιασμό του αντιπυρικού αγώνα και την οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των Ο.Τ.Α. στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών.

Επιπλέον, ειδικά για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων στη Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής, συνιστάται ειδικός σύνδεσμος, με έδρα την Αθήνα, στον οποίο συμμετέχουν η Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής και υποχρεωτικά, κατά πλειοψηφία, όλοι οι δήμοι του νομού Αττικής. Ο Ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Αττικής (Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α.) λύεται και τίθεται σε εκκαθάριση και το μόνιμο προσωπικό του, καθώς και εκείνο με σχέση εργασίας

ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό του νέου συνδέσμου, χωρίς καμία μεταβολή της μισθολογικής και ασφαλιστικής τους κατάστασης.

ΙΑ. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

Από ένα αναποτελεσματικό καθεστώς σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχων

Το ισχύον καθεστώς έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

Ο έλεγχος νομιμότητας πραγματοποιείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, από μετακλητό υπάλληλο δηλαδή, διορισμένο από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου δεν είναι αποκλειστικής απασχόλησης.

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου δεν είναι αποκλειστικής απασχόλησης.
Η εμπλοκή του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά μόνο τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών Δήμων με πληθυσμό περισσότερο από 5.000 κατοίκους και ορισμένων ΝΠΔΔ, χωρίς να ελέγχονται τα ΝΠΙΔ, οι δημοτικές επιχειρήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, ούτε η είσπραξη των εσόδων, ενώ ο προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας περιορίζεται σε συμβάσεις αντικειμένου άνω του 1.000.000 ευρώ.

Το ατροφικό και αναποτελεσματικό, σήμερα, σύστημα εποπτείας, αναμορφώνεται ριζικά και απο-πολιτικοποιείται, με τη δημιουργία μιας αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας, η οποία θα διαθέτει την κατάλληλη στελέχωση και όλα τα απαραίτητα νομικά και τεχνολογικά εργαλεία για την εκπλήρωση της αποστολής της. Ειδικότερα:

Με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο έκτο μέρος του νομοσχεδίου επιχειρείται για πρώτη φορά μετά τη θέση σε ισχύ του Συντάγματος 1975/1986/2001, η ίδρυση μιας ειδικής πρώτης αποκλειστικής αρμοδιότητα του έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των κρατικής υπηρεσίας με αποκλειστική αρμοδιότητα τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, δηλαδή των δήμων και των περιφερειών, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 102 παρ.4 κρατικής των περιφερειών, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 102 παρ.4 κρατικής έπιποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Στο πλαίσιο της ίδιας κρατικής υπηρεσίας ασκείται και ο πειθαρχικός έλεγχος στους αιρετούς των δήμων και των περιφερειών κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω συνταγματική διάταξη.

Όπως ήδη τονίσθηκε, η άσκηση της εποπτείας μέχρι σήμερα στους δήμους, τις κοινότητες και τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις γινόταν από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος ήταν μετακλητός υπάλληλος διορισμένος από την εκάστοτε κυβέρνηση, καθώς και από την Ειδική Επιτροπή του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και την Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Το ισχύον μέχρι σήμερα σύστημα εποπτείας δεν εξασφάλιζε εγγυήσεις αξιόπιστου και αποτελεσματικού ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ, διότι, ο μεν Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ήταν κατά βάση πρόσωπο της εμπιστοσύνης της εκάστοτε κυβέρνησης και ως εκ τούτου δεν εμφανιζόταν ως αντικειμενικός και αμερόληπτος εγγυητής της νομιμότητας προς

όλες τις παρατάξεις που συμμετείχαν στα αιρετά όργανα των ΟΤΑ, οι δε επιτροπές αποτελούνταν από μέλη που δεν ασκούσαν κατ' αποκλειστικότητα τα καθήκοντα του ελέγχου νομιμότητας αλλά παρεμπιπτόντως. Η διάρθρωση αυτή του συστήματος δημιουργούσε σοβαρές δυσλειτουργίες, ελλείψεις και προβλήματα που οδηγούσαν σε ελλειμματικό έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ.

Οι τρεις πυλώνες διασφάλισης της νομιμότητας

Το παρόν σχέδιο νόμου εισάγει ένα τριπλό σύστημα διασφάλισης της νομιμότητας και εγγύησης του δημοσίου συμφέροντος με:

- Ένα νέο σύστημα Εποπτείας.
 - Τον πλήρη έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
 - Την καθολική υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων των ΟΤΑ.

Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α.

- Συστήνεται Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α στις έδρες των επιτά Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.
 - Είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α. και για τον πειθαρχικό έλεγχο των αιρετών και οργανώνεται με βάση τη λειτουργική αυτοτέλεια, απεξαρτημένη από οποιαδήποτε δυνατότητα κρατικής παρέμβασης.
 - Διαρθρώνεται στις εξής Διευθύνσεις:

α. Διεύθυνση Γενικών Υποθέσεων

β. Διεύθυνση Οικονομικών Υποθέσεων

γ. Διεύθυνση Τεχνικών Υποθέσεων

Στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο αποφάσεις που αφορούν μεταξύ άλλων:

- πράξεις κανονιστικού περιεχομένου,
- αναθέσεις έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών,
- αγορά και εκποίηση ακινήτων,
- κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων,
- επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων,
- σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων,
- σύναψη δανείων
- διαδικασίες κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Επίσης, αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών, πλην των ανωνύμων εταιρειών στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία, που αφορούν α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων και γ) λήψη δανείων.

Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ δύναται στο πλαίσιο του έργου της να ενεργεί επιτόπιους ελέγχους.

Στελέχωση Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας:

Μπορεί να γίνει με μετάταξη από υπαλλήλους Περιφερειών υπό ορισμένες προϋποθέσεις, όπως να είναι κατηγορίας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης Διοικητικού με πτυχίο Νομικής, Οικονομικού, Πολυτεχνείου. Μπορεί να γίνει με αποφοίτους της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο Ελεγκτής Νομιμότητας

- Είναι ανώτατος υπάλληλος που διορίζεται με πενταετή θητεία ως προϊστάμενος της Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. και λαμβάνει αποδοχές υπαλλήλου με βαθμό 1^ο κατηγορίας ειδικών θέσεων.
- Η επιλογή του γίνεται από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.). Τα μέλη του ΕΙ.Σ.Ε.Π. προέρχονται αποκλειστικά από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) και το Συνήγορο του Πολίτη ύστερα από πρόταση των επικεφαλής των ανεξάρτητων αυτών αρχών, βάσει του νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που ψηφίσθηκε πρόσφατα στη Βουλή.
- Αν ο Ελεγκτής Νομιμότητας είναι μόνιμος δημόσιος υπάλληλος και επιβληθεί σ' αυτόν η ποινή της οριστικής παύσης, απολύεται από τη θέση του Ελεγκτή Νομιμότητας και το Υπηρεσιακό Συμβούλιο εξετάζει εάν πρέπει να απολυθεί και ως Δημόσιος Υπάλληλος.

- Ελέγχει τη νομιμότητα των αποφάσεων εντός αποκλειστικής προθεσμίας 40 ημερών και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η απόφαση είναι παράνομη, τότε την ακυρώνει.
- Ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών αφότου η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί.
- Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των συνδέσμων για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας αποφαίνεται σε 2 μήνες.
- Ο Ελεγκτής Νομιμότητας συντάσσει στο τέλος κάθε έτους έκθεση στην οποία καταγράφει το έργο της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ. Σε αυτή μπορεί να προτείνει μέτρα, νομοθετικά και άλλα, τα οποία πρέπει να ληφθούν για την αποτελεσματικότερη διενέργεια του ελέγχου νομιμότητας. Η έκθεση κοινοποιείται στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής καθώς και στο Συνήγορο του Πολίτη.
- Συστήνει ειδική επιτροπή η οποία μπορεί να καταλογίζει αστική ευθύνη σε οποιονδήποτε έχει ζημιώσει με δόλο ή βαριά αμέλεια το Δήμο, την Περιφέρεια ή το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου τα οποία και υποχρεούται να αποζημιώσει. Για τη διενέργεια έρευνας πρέπει να γίνει σχετική αίτηση από τον αντίστοιχο οργανισμό ή και από οποιοδήποτε πολίτη.
- Μπορεί να επιβάλει την πειθαρχική ποινή της αργίας ή της έκπτωσης από τα καθήκοντα στους αιρετούς με αιτιολογημένη απόφαση αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Σοβαρή παράβαση καθήκοντος, που προκαλεί την έκπτωση, θεωρείται και η αδικαιολόγητη απουσία από 3 συνεχόμενες συνεδριάσεις του οργάνου στο οποίο έχει εκλεγεί κάποιος.

Συμβούλιο Ελεγκτών Νομιμότητας

Το συμβούλιο αυτό, το απαρτίζουν οι Ελεγκτές Νομιμότητας και προεδρεύει ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Το Συμβούλιο Ελεγκτών Νομιμότητας μπορεί να απευθύνει ερωτήματα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους για ζητήματα μείζονος σημασίας που συνάπτονται με τον ασκούμενο από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ έλεγχο.

Προϋποθέσεις για αυτοδίκαιη έκπτωση αιρετού

Οι δήμαρχοι, οι περιφερειάρχες, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι των δημοτικών και τοπικών ενοτήτων και οι τοπικοί εκπρόσωποι εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:

- a. Αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.
- β. Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.
- γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμέτοχοι σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για σοβαρά ποινικά αδικήματα, τα οποία περιγράφονται περιοριστικά στο νόμο, καθώς και για παράβαση καθήκοντος ανεξάρτητα από την πρόκληση ή μη οικονομικής βλάβης στο δήμο.

Προϋποθέσεις για να τεθεί αιρετός σε αργία

Όταν γίνεται παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή με απευθείας κλήση, κατά της οποίας έχει εξαντληθεί το δικαίωμα προσφυγής, ο Ελεγκτής Νομιμότητας οφείλει να θέσει τον εγκαλούμενο σε κατάσταση αργίας, η οποία διατηρείται σε περίπτωση έκδοσης καταδικαστικής απόφασης του ποινικού δικαστηρίου. Εάν εκδοθεί αθωωτική απόφαση, η αργία αίρεται αυτοδικαίως και θεωρείται ως μηδέποτε επιβληθείσα. Με τη ρύθμιση αυτή, όσο αποτρέπεται περιπτώσεις μη νόμιμης άσκησης της αντίστοιχης αρμοδιότητας, από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία προσθέτως δεν λειτουργούσε πάντοτε, υπό καθεστώς ίσης μεταχείρισης, πράγμα το οποίο είχε επισημανθεί στο παρελθόν.

Ο ρόλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο ρόλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναβαθμίζεται και επεκτείνεται. Ειδικότερα:

Προληπτικός έλεγχος:

Οι δαπάνες όλων των δήμων, ανεξαρτήτως πληθυσμού, των περιφερειών και όλων των δημοτικών επιχειρήσεων υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατασταλτικός έλεγχος:

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγει τακτικό ετήσιο δειγματοληπτικό έλεγχο και εάν χρειαστεί και έκτακτο γενικό ή θεματικό.

Προσυμβατικός έλεγχος:

Το Ελεγκτικό Συνέδριο πραγματοποιεί προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε συμβάσεις τις οποίες συνάπτουν οι δήμοι, οι περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα καθώς και οι επιχειρήσεις τους, εφόσον υπερβαίνουν το ποσό των 100.000 ευρώ, έναντι του 1.000.000 ευρώ που ίσχυε μέχρι σήμερα.

Έλεγχος είσπραξης εσόδων:

Ο Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει τη δυνατότητα, εάν διαπιστώσει αδράνεια, να ορίσει ημερομηνία είσπραξης των εσόδων και σε περίπτωση παρατελέντης αδράνειας που οφείλεται σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων τον δήμο και τα νομικά του πρόσωπα ή των προϊσταμένων των οικονομικών υπηρεσιών να παραπέμψει, τους αιρετούς στην αρμόδια επιτροπή για καταλογισμό της ζημιάς που προξένησαν και τους υπαλλήλους στο Ελεγκτικό Συνέδριο για καταλογισμό της ζημιάς που προξένησαν.

Η ανάρτηση όλων των αποφάσεων στο Διαδίκτυο

Για κάθε όργανο των Δήμων, των Περιφερειών και των Νομικών Προσώπων τους εισάγεται υποχρέωση ανάρτησης κάθε απόφασής τους, προκειμένου αυτή να είναι εκτελεστή, στο διαδίκτυο, κατά τις προβλέψεις του υπό ψήφιση νόμου για τη Διαφάνεια, με μόνη εξαίρεση τα θέματα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή απορρήτου. Διασφαλίζεται έτσι η απόλυτη διαφάνεια, ο αποτελεσματικός δημόσιος έλεγχος και γίνεται εφικτή η ουσιαστική λογοδοσία των αυτοδιοικητικών αρχών.

ΙΒ. ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μετατάξεις

Καθιερώνεται ορθολογισμός και αξιοκρατία για τη στελέχωση των υπηρεσιών των νέων αυτοδιοικητικών μονάδων χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα των υπαλλήλων. Καταβάλλεται μέριμνα για διατήρηση του μισθολογικού (με τα πάσης φύσεως επιδόματα) και ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού καθεστώτος των μεταφερόμενων και μετατασόμενων υπαλλήλων. Επίσης, προσφέρεται η δυνατότητα εθελούσιων μετατάξεων. Υποχρεωτικές μετατάξεις προβλέπονται όπου υπάρχει ανάγκη άμεσης στελέχωσης, ενώ δεν συνεπάγονται μεταβολή του τόπου εγκατάστασης.

Οι υποχρεωτικές μετατάξεις του προσωπικού υπαγορεύθηκαν από την ανάγκη άμεσης συγκρότησης των υπηρεσιών και την, κατά το δυνατόν, αδιάκοπη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες, οι οποίοι, άλλωστε, είναι και οι τελικοί αποδέκτες της προσπάθειας. Λαμβάνεται ειδική μέριμνα, ώστε το προσωπικό, ανεξαρτήτως φορέα απασχόλησης, να παραμείνει στην πόλη όπου ήδη εργάζεται, ώστε να μην προκληθούν οικογενειακά, κοινωνικά κ.λ.π. προβλήματα, λόγω μετακινήσεων.

Σε όλες τις περιπτώσεις, η μεταφορά του προσωπικού συνοδεύει την αντίστοιχη μεταφορά αρμοδιοτήτων (από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στους Δήμους, από την Κρατική Περιφέρεια στις αιρετές Περιφέρειες) γίνεται αυτοδίκαια σε αντίστοιχες θέσεις κατά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα, με διατήρηση του μισθολογικού (με τα πάσης φύσεως επιδόματα) και ασφαλιστικού- συνταξιοδοτικού κεκτημένου.

Αξιοκρατικές προσλήψεις και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού της Αυτοδιοίκησης.
Οι προσλήψεις νέου προσωπικού, όπου αυτό είναι απαραίτητο, μετά την ορθολογική αξιοποίηση του υπάρχοντος προσωπικού και με την προϋπόθεση ότι έχουν ήδη εξαντληθεί οι δυνατότητες μετατάξεων πλεονάζοντος προσωπικού, γίνονται από το Α.Σ.Ε.Π., σύμφωνα και με τον πρόσφατο νόμο για την υπαγωγή όλων των προσλήψεων στην Ανεξάρτητη Αρχή (Ν. 3812/2009). Η επιλογή όλων των προϊσταμένων πραγματοποιείται με τα νέα αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια που θέσπισε πρόσφατα η Κυβέρνηση.

Οι Γενικοί Διευθυντές των περιφερειών επιλέγονται από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΕΙ.Σ.Ε.Π.), το οποίο έχει συγκροτηθεί, για όλη τη δημόσια διοίκηση, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εγγυάται, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, την αντικειμενικότητα της επιλογής και την τήρηση των αρχών της αξιοκρατίας.

Εκπόνηση Νέων Πρότυπων Εσωτερικών Οργανισμών Οργάνωσης των Δήμων, των Περιφερειών και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων.

Για την καλύτερη λειτουργία των Περιφερειών, από 1.1.2011, όλες οι Περιφέρειες θα την καλύτερη λειτουργία των Περιφερειών, από 1.1.2011, όλες οι Περιφέρειες θα λειτουργήσουν για τουλάχιστον ένα χρόνο με ενιαία Δομή που θα καθορίζεται σε σχετικό Προεδρικό Διάταγμα. Σε συνεργασία με τους φορείς της Αυτοδιοίκησης, προβλέπεται η σύνταξη νέων πρότυπων κανονισμών για την καλύτερη λειτουργία τους και για την ορθολογική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, με σόχο την ομαλή άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων με κριτήριο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

ΙΓ. ΟΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η νέα αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α.) και του κράτους αποτελεί τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή πρωτοβουλία των τελευταίων δεκαετιών. Μέχρι σήμερα, ο δημόσιος τομέας αποτελούσε τροχοπέδη στις επιχειρησιακές ή αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Με τη νέα του μορφή, το ελληνικό κράτος ελαχιστοποιεί τα συγκεντρωτικά του στοιχεία, αποκεντρώνεται και αποκτά ευελιξία, αποτελεσματικότητα και ικανότητα περαιτέρω αξιοποίησης τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Εκτός από αναπτυξιακό εφαλτήριο, η νέα αρχιτεκτονική αναμένεται να επηρεάσει θετικά τα δημοσιονομικά μεγέθη, μέσω της αύξησης της αποτελεσματικότητας των δήμων και περιφερειών και του κράτους γενικότερα, όπως επίσης να συμβάλλει θετικά στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και τον περιορισμό φαινόμενων αδιαφάνειας και αθέμιτου ανταγωνισμού.

Η νέα αρχιτεκτονική της Τ.Α. και του κράτους δεν αποσκοπεί μόνο στην εξοικονόμηση πόρων μέσω του περιορισμού του αριθμού των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων ή αξιοποίησης οικονομιών κλίμακας. Το σημαντικότερο πλεονέκτημα της νέας αρχιτεκτονικής είναι ότι δημιουργεί ισχυρούς αναπτυξιακούς θεσμούς σε πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο επίπεδο, τέτοιους που μπορούν να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία. Η συγκρότηση και λειτουργική αυτοδυναμία των νέων δήμων και περιφερειών θα τους καταστήσει ικανούς να λαμβάνουν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, να μοχλεύσουν κεφάλαια, να προσελκύσουν

νοικοκυριά και επιχειρήσεις, να καταστούν ο βασικός συντελεστής της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

περιφερειακής ανάπτυξης.

Μία ακόμη καινοτομία του παρόντος σχεδίου νόμου και του Προγράμματος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» είναι η δημιουργία ενός τοπικού Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Π.Σ.Α.). Η Τ.Α., οι δήμοι και οι περιφέρειες δε μπορούν να μην ενταχθούν στη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα μας. Το τοπικό Π.Σ.Α. περιλαμβάνει: α) το Πρόγραμμα Εξυγίανσης Ο.Τ.Α. με οικονομική δυσπραγία, β) τη δημιουργία Λογαριασμού Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης, γ) τη θέσπιση κανόνων και πλαισίου πιστοληπτικής πολιτικής των ΟΤΑ, δ) την αποτελεσματικότερη και σύγχρονη οικονομική διαχείριση με αναβάθμιση του ρόλου του δημοτικού προϋπολογισμού και δημιουργία εργαλείων λήψης αποφάσεων, όπως βάσεις δεδομένων με έγκυρα και έγκαιρα στατιστικά στοιχεία, ε) τον έλεγχο και τη διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα, διπλογραφικό με αναλυτική λογιστική και έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο σε όλους τους δήμους, περιφέρειες και τα Νομικά Πρόσωπα αυτών και τέλος στ) τη δημιουργία του αναπτυξιακού προγράμματος «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» που θα υποστηρίξει το σχέδιο «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», αλλά πάνω από όλα θα εξοπλίσει τους νέους δήμους και περιφέρειες και θα αποτελέσει το αναπτυξιακό τους καύσιμο για την πρώτη περίοδο.

Οι προτεραιότητες του προγράμματος «Καλλικράτης»

Μα τα παρόν συγδιο νόμου τίθεγται οι εξής προτεραιότητες:

Με το παρόν σχεδιού νόμου ποντίζεται ο δύτης βαθμίδων Αυτοδιοίκησης με σύνδεση των πόρων Ουσιαστική οικονομική στήριξη των δύο βαθμίδων Αυτοδιοίκησης με σύνδεση των πόρων τους με το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων, τον Φόρο Προστιθέμενης Δξίας και τον Φόρο Ακίνητης Περιουσίας.

Αξιας και του Φορού Ακινήτων, Ασφαλισμάτων
Πλήρης απόδοση των αναγκαίων πόρων για την άσκηση των απονεμόμενων πρόσθετων
αρμοδιοτήτων.

Δάνεια: Έλεγχος και περιορισμός του δανεισμού με τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων.

Απότολεσματικά αντιτίθεται του προβλήματος των υπερχρεωμένων δήμων.

Αποτελεσματική αντιμετωπίση του προβλήματος για την Ελλάδα.

Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των ομίλων και των περιφερειακών διοικητικών συγχρηματοδοτήσεων

μέριμνα για δίκαιη κατανομή των πόρων ενδοδημοτικά και ενδοπεριφερειακά.

Τα έσοδα των νέων ΟΤΑ

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των Δήμων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το 20% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νοικιών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.).

β) το 12% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Αξιας (Φ.Π.Α.). γ) το 50% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Ακίνητης

Τα κριτήρια, ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των Κ.Α.Π. γίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Οικονομικών, αφού έχει διατυπώσει τη γνώμη της η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τόσο στο σκέλος του Τaktikou Proüpoloγismoú όσο και του Proüpoloγismoú Δημοσίων Επενδύσεων. Κριτήρια αποτελούν σειρά δημογραφικών, γεωμορφολογικών, διοικητικών, οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πτολιτιστικών στοιχείων των Δήμων.

Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το 4% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

β) το 2,40% των συνολικών εσόδων των ετήσιων εισπράξεων από το Φορο Εισοδημάτου Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.)

Τα παραπάνω φορολογικά έσοδα καλύπτουν το σημερινό κόστος των κρατικών επιχορηγήσεων που αντιστοιχούν, στις αρμοδιότητες της περιφέρειας που προέρχονται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στις αρμοδιότητες που μεταφέρονται από την αποκεντρωμένη διοίκηση, όπως το κόστος μισθοδοσίας των υπαλλήλων των διευθύνσεων σχεδιασμού και ανάπτυξης, της ΔΕΚΕ, της ΔΕΣΕ, της Δ/νσης διαχείρισης υδάτινων πόρων, δαπάνες εποπτείας οργανισμών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στην περίπτωση που το κόστος των μεταφερομένων αρμοδιοτήτων μετά την αναλυτική κοστολόγησή τους, δεν καλύπτεται από τους παραπάνω πόρους, θα καλυφθεί με αύξηση των πισσοστών των φόρων των περιπτώσεων α' και β'. Στα πισσοστά αυτά δεν έχει υπολογισθεί το τμήμα του ΠΔΕ που αφορά τις περιφέρειες, το οποίο θα υπολογίζεται και θα αποδίδεται μετά την κατάρτισή του, με τις συνήθεις διαδικασίες κατάρτισης του κρατικού προϋπολογισμού.

Προϋποθέσεις και διαδικασίες για τη λήψη δανείου από Δήμους / Περιφέρειες

Οι προϋποθέσεις για τη λήψη δανείου από τους Δήμους και τις Περιφέρειες είναι οι εξής:

- a) το ετήσιο κόστος εξυπηρετησης πηγών υπέρβασης, που ισχύει στην περίοδο 2013-2015, υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων,
β) το συνολικό χρέος του Δήμου/Περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό να μην υπερβαίνει ποσοστό των συνολικών εσόδων του που θα καθοριστεί με απόφαση του Υπουργού Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Συνομιλίας, που προσθέτει στην απόδοση της επιχείρησης την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών.

Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του.

Ειδικό Πρόγραμμα εξυγίανσης για υπερχρεωμένους Δήμους

Για ολιγάριθμους Δήμους που έχουν υπερβολικό δανεισμό ή άλλα χρέη, εισάγεται διαδικασία εξυγίανσης βάσει ειδικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν, είτε με απόφαση του Συμβουλίου τους είτε με απόφαση Ειδικής Επιτροπής, η οποία αποφασίζει βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Με την υπαγωγή στο πρόγραμμα τίθενται αυστηρά όρια στο δανεισμό, αναστέλλονται οι προσλήψεις, περιορίζεται η χρηματοδότηση για επενδύσεις ώστε να χρηματοδοτηθεί η αποπληρωμή των χρεών με τη συνδρομή ειδικού λογαριασμού που δημιουργείται για το σκοπό, αυτό στο πλαίσιο συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Ταυτόχρονα, διενεργούνται τακτικοί έλεγχοι, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος εξυγίανσης.

υλοποιησή του προγραμμάτος εξετάσεων.
Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζονται τυχόν προβλήματα υπερχρεωμένων Δήμων που συνενώνονται με οικονομικά υγιείς Δήμους. Στην περίπτωση αυτή, το πρόγραμμα εφαρμόζεται, όχι για το σύνολο του νέου δήμου, αλλά για τον συγκεκριμένο Δήμο που συνενώνεται και είναι υπερχρεωμένος.

Συνενώνεται και είναι υπερχρεωμένος.
Σε αυτό το πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν Δήμοι, Δημοτικές ενότητες που συνενώνονται και Περιφέρειες μετά από σχετικό αίτημά τους. Απαιτείται η απόφαση των 3/5 του Αποικοτικού/Περιφερειακού Συμβουλίου για την υπαγωγή στο πρόγραμμα.

του Δημοτικού Ιεράρχευτα Συμβουλίου της Επιτροπής Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο Συστήνεται Ελεγκτική Επιτροπή που αποτελείται από Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος είναι και πρόεδρός της, το Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της ΚΕΔΚΕ ή των Περιφερειών η οποία είναι αρμόδια για τη διαχείριση του Προγράμματος εξυγίανσης.

Βασική προϋπόθεση για την ένταξη στο Πρόγραμμα Εξυγίανσης είναι: Οι ετήσιες υποχρεώσεις σε τοκοχρεολύσια να υπερβαίνουν το 20% των τακτικών εσόδων ή το συνολικό χρέος να υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών τους εσόδων που θα καθοριστεί με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ακολουθεί εκτίμηση από ορκωτούς ελεγκτές και ο Δήμος ή η Περιφέρεια, κατά περίπτωση,

εκπονούν συγκεκριμένο πρόγραμμα εξυγίανσης με μέτρα, δράσεις και χρονοδιάγραμμα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να ενταχθούν υποχρεωτικά Δήμοι ή Περιφέρειες μετά από έλεγχο που διενεργείται από τη Διεύθυνση Οικονομικών ΟΤΑ του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με τη διαδικασία αυτή ο Δήμος ή η Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης θα διαδικαστεί τη διαδικασία αυτή στην Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με τη διαδικασία αυτή ο Δήμος ή η Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης θα διαδικαστεί τη διαδικασία αυτή στην Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Λογαριασμός Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης
Δημιουργείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για τη χρηματοδότηση του προγράμματος εξυγίανσης των Δήμων και των Περιφερειών.

Διαφάνεια στα οικονομικά των Δήμων, προγραμματικοί προϋπολογισμοί, δίκαιη κατανομή πόρων

Κάθε Δήμος εκπονεί Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Τ.Ε.Π.) το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.) και ετήσιο Προϋπολογισμό. Το Τεχνικό Επισυνάπτεται ως παράρτημα σε αυτό. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στους συνεννούμενους Δήμους που συγκροτούν το νέο Δήμο, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

Τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στις δημοτικές ενότητες καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται, ότι δεν θα υπάρξει διακριτή μεταχείριση των μεγαλύτερων δήμων, ως προς την κατανομή των πόρων, εις βάρος των μικρότερων συνεννούμενων.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθούν παρατυπίες ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

Η ταμειακή λειτουργία των Δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

Η Οικονομική Επιτροπή υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, η οποία και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου. Στην έκθεση συμπεριλαμβάνεται και η άποψη της μειοψηφίας.

Στους προϋπολογισμούς των νέων Δήμων που θα προκύψουν από τις συνενώσεις, εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των συνεννούμενων Δήμων

ή κοινοτήτων. Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού του νέου Δήμου, που γίνεται το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2011, εκτελούνται οι προϋπολογισμοί των συνενούμενων Δήμων, οι οποίοι συγκροτούν, προσωρινά, τον προϋπολογισμό του νέου. Οι νέοι Δήμοι καταρτίζουν το επιχειρησιακό πρόγραμμα έως τις 30/9/2011. Μέχρι τις 28/2/2011 πρέπει, εξάλλου, να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, απαιτήσεων και υποχρεώσεων του νέου Δήμου, καθώς και των διαθέσιμων χρηματικών μέσων.

Διαφάνεια και προγραμματισμός στα οικονομικά των Περιφερειών, πρόνοιες για δίκαιη κατανομή των πόρων ενδοπεριφερειακά.

Οι Περιφέρειες καταρτίζουν Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στο πρώτο 9μηνο κάθε πενταετίας. Για την πρώτη περίοδο εφαρμογής του προβλέπεται τριετής διάρκεια. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στους συνεννούμενους νομούς, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους. Τα ποσοστά κατανομής των πόρων που αφορούν στις περιφερειακές ενότητες, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη της Ένωσης Περιφερειών. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρξει ανισοκατανομή των πόρων σε βάρος των μικρότερων συνεννούμενων.

Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας για το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και τον προϋπολογισμό και τα εισηγείται στην Οικονομική Επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο Περιφερειακό Συμβούλιο.

Έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

Τον Σεπτεμβρίου, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής περιφερειακού συμβούλιου που αφορούν την επιβολή των περιφερειακών διαδικασιών, αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας.

Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Εάν ο Ελεγκτής Νομιμότητας διαπιστώσει ουσιαστικά ή τυπικά προβλήματα, επιστρέφει τον προϋπολογισμό και καλεί το Περιφερειακό Συμβούλιο να τον αναμορφώσει κατάλληλα.

Η ταμειακή λειτουργία των Περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

Η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών της, υποβάλλει στο Περιφερειακό Συμβούλιο τριμηνιαία έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Η έκθεση αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και περιλαμβάνει την άποψη της μειοψηφίας.

Τηρείται Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης για την Περιφέρεια, το οποίο συνεπάγεται πλήρη διασφάλιση των αρχών της νομιμότητας και της διαφάνειας της διαχείρισης των οικονομικών της. Με Προεδρικό Διάταγμα ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του ανωτέρω συστήματος.

Στους προϋπολογισμούς των Περιφερειών εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις των περιφερειακών ενοτήτων. Μέχρι την κατάρτιση και ψήφιση του προϋπολογισμού της Περιφέρειας, που γίνεται το αργότερο εντός του πρώτου τριμήνου του 2011, εκτελούνται οι προϋπολογισμοί των περιφερειακών ενοτήτων, οι οποίοι συγκροτούν τον προσωρινό προϋπολογισμό της.

Έως την οριστική εναρμόνιση των γεωγραφικών ορίων των Δ.Ο.Υ. με εκείνα των νέων περιφερειών, αρμόδια για κάθε μία από αυτές, είναι η Δ.Ο.Υ. που εξυπηρετούσε την πρώην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία ορίζεται ως έδρα της.

Μέχρι την 28/2/2011 πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η απογραφή των πάσης φύσεως αποτελεί εγχείρημα υψηλού στόχου, το οποίο δεν εξαντλείται στη νομοθετική πρωτοβουλία για τη Νέα Αρχιτεκτονική Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθώς και για την εκλογή των νέων Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών. Αποτελεί, ταυτοχρόνως, τον πυρήνα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που σήμερα, στο πλαίσιο των κρίσιμων δημοσιονομικών προβλημάτων, έχει ανάγκη, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η χώρα μας.

Το πλαίσιο εφαρμογής

Η εφαρμογή του «Καλλικράτη» και η συνεπαγόμενη δομική αλλαγή του τρόπου με τον οποίο θα λειτουργεί το Κράτος και η Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας, από την 1η Ιανουαρίου 2011, αποτελεί εγχείρημα υψηλού στόχου, το οποίο δεν εξαντλείται στη νομοθετική πρωτοβουλία για τη Νέα Αρχιτεκτονική Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθώς και για την εκλογή των νέων Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών. Αποτελεί, ταυτοχρόνως, τον πυρήνα των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, που σήμερα, στο πλαίσιο των κρίσιμων δημοσιονομικών προβλημάτων, έχει ανάγκη, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η χώρα μας.

Ο «Καλλικράτης» συνοδεύεται από ένα ολοκληρωμένο επιχειρησιακό σχέδιο άμεσης υποστήριξης κατά τη μεταβατική περίοδο έως την 1.1.2011 αλλά και πέραν αυτής. Τούτο προϋποθέτει ισχυρό κεντρικό σχεδιασμό, συντονισμό για την ολοκλήρωση των διαδικασιών και την ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών που θα επιτρέψουν και θα διευκολύνουν την καλύτερη και ομαλότερη μετάβαση στη Νέα Αρχιτεκτονική.

Με δεδομένα και τα περιορισμένα χρονικά περιθώρια, απαιτείται συστράτευση όλων, με κυρίαρχη παρουσία της Αυτοδιοίκησης, για την ολοκληρωμένη προσέγγιση και διαχείριση των θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο αμέσως προσεχές διάσπημα, ώστε οι νεοεκλεγέσεις τοπικές αρχές να μπορούν, την 1η Ιανουαρίου 2011, να αναλάβουν και ασκήσουν τις αρμοδιότητές τους με αποτελεσματική λειτουργική και επιχειρησιακή ετοιμότητα.

Με τον τρόπο αυτό θα εξυπηρετηθούν, παράλληλα, οι αρχές της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικής και ποιοτικής εξυπηρέτησης του πολίτη.

Πρόγραμμα ΕΛΛΑΔΑ

Το πρόγραμμα «Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» («ΕΛΛ.Α.Δ.Α.») διαρθρώνεται σε τρεις άξονες:

- α) ο άξονας των επιχειρησιακών προγραμμάτων «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» του Ε.Σ.Π.Α.,
- β) ο άξονας του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης που λειτουργεί συμπληρωματικά με το Ε.Σ.Π.Α. και που θα χρηματοδοτηθεί από εθνικούς πόρους του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- γ) ο άξονας για την αξιοποίηση και αναδιάταξη των ανθρωπίνων πόρων.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα ΕΛΛ.Α.Δ.Α. θα συμπεριλάβει, επίσης, τα ολοκληρωμένα επιχειρησιακά σχέδια μεταφοράς και κοστολόγησης των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται από το πρόγραμμα «Καλλικράτης». Επίσης, προβλέπεται, για την περίοδο μέχρι 31/12/2010, το επιχειρησιακό πρόγραμμα προετοιμασίας των ΟΤΑ για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης». Το ολοκληρωμένο σχέδιο του αναπτυξιακού προγράμματος ΕΛΛ.Α.Δ.Α. θα καταρτιστεί, μετά από γνώμη της ΚΕΔΚΕ και της ΕΝΑΕ και θα έχει ολοκληρωθεί έως τις 31/10/2010.

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Α' ΜΕΡΟΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ-ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΣΥΣΤΑΣΗ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΔΗΜΩΝ

Apēpo 1

1. Οι νέοι δήμοι θα είναι ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, να αξιοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία και μεθόδους διοίκησης. Θα υιοθετηθούν σύγχρονα συστήματα λογιστικής διαχείρισης, δεικτών μέτρησης αποδοτικότητας και διοίκησης ανθρώπινων πόρων. Η μείωση του αριθμού των Δήμων σε όλη τη χώρα και συνεπώς η συγκρότηση τους σε πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες θα διευκολύνει την ανάπτυξη πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες θα διευκολύνει την ανάπτυξη ενός ισχυρότερου διοικητικού συστήματος, που θα ικανοποιεί δύο κυρίως στόχους: Οι Δήμοι να αποτελέσουν ισχυρές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και ταυτόχρονα να γίνουν αποτελεσματικότεροι παραγωγοί και διαχειριστές υπηρεσιών που αναφέρονται ίδιως στην καθημερινή ζωή των πολιτών και στην ποιότητά της. Σε αυτή τη λογική η μείωση του αριθμού των Δήμων θα συμπεριλάβει και τις περιοχές Αθηνών και Θεσσαλονίκης ενώ ειδική των Δήμων θα συμπεριλάβει και τις περιοχές στη βάση της αρχής για κάθε νησί να πρόβλεψη θα υπάρχει για τις νησιωτικές περιοχές στη βάση της αρχής για κάθε νησί να αντιστοιχεί ένας Δήμος.
2. Οι νέοι ΟΤΑ συνθέτουν τα θεμελιώδη στοιχεία της θεσμικής τους οντότητας: τον χώρο, δηλαδή την έκταση η οποία πρέπει να είναι επαρκής αλλά όχι υπέρμετρα διευρυμένη, τον πληθυσμό, ο οποίος πρέπει να είναι αρκετός, ικανός να συμβάλλει στην οικονομική και λειτουργική αυτοδυναμία του ΟΤΑ, ταυτότητα διακριτής τοπικής κοινωνίας, δηλαδή ο πληθυσμός να διαμορφώνει συνείδηση ένταξης σε μία τοπική κοινωνία. Τέλος, στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί και το στοιχείο της ενότητας αναπτυξιακών στόχων, που σηματοδοτεί την αναπτυξιακή ταυτότητα της περιοχής. Η οριοθέτηση των νέων ΟΤΑ θα γίνει αυστηρά με βάση συγκεκριμένα, αντικειμενικά και επιβεβαιώσιμα κριτήρια, χωρίς να υπάρξουν οποιεσδήποτε παρεκκλίσεις και εξαιρέσεις.
3. Η πλειονότητα των ΟΤΑ δεν έχει σήμερα οικονομική αυτονομία. Επίσης, έχει διαπιστωθεί από την πείρα υλοποίησης του Γ' ΚΠΣ και του Θησέα ότι οι επιχειρησιακές δυνατότητες τους είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται φαινόμενα μειωμένης και σε μερικές περιπτώσεις μηδενικής απορρόφησης. Έτσι πόροι που προορίζονται για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των δημοτών μένουν αναξιοποίητοι. Η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση χρειάζεται ΟΤΑ οικονομικά αυτοδύναμους και λειτουργικά ανεξάρτητους ώστε με την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της αποκέντρωσης να μπορούν να σχεδιάσουν, να προγραμματίσουν, να υλοποιήσουν και να ελέγχουν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες όπως οι αλληλεγγύες στην περιοχή.

4. Οι ΟΤΑ που θα προκύψουν από τη διαδικασία νέας χάραξης θα πρέπει όμως ταυτόχρονα με τα λειτουργικά και οικονομικά τους χαρακτηριστικά να συμβάλουν στην ενδυνάμωση της συμμετοχής του πολίτη, των θεσμών και διαδικασιών τοπικής δημοκρατίας ενισχύοντας τη σημερινή επαφή του πολιτικού προσωπικού του ΟΤΑ με τον πολίτη.
- Η Πολιτεία και κατ' επέκταση η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσουν ότι όλοι οι Έλληνες πολίτες, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας τους, θα δέχονται υπηρεσίες που ικανοποιούν κοινά ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια.
5. Η χάραξη νέων διοικητικών ορίων αποτελεί στοιχείο αποτύπωσης των αναγκαίων συσχετισμών, δεν αποτελεί όμως πανάκεια για τη λύση των λειτουργικών προβλημάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η νέα διαίρεση πρέπει πάντα να ξεκινά από την υπάρχουσα με απώτερο σκοπό την αναλογικότερη και καλύτερη αντιπροσώπευση και κατ' επέκταση την ενδυνάμωση και ανάπτυξη των ενοτήτων, πράγμα που αποσκοπεί στην ορθότερη λειτουργία της τοπικής δημοκρατίας.
- Το Σύνταγμα (101 παρ.2) αναφέρει: «Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες». Η αναφορά στις τρεις αυτές επιμέρους ενότητες αποτελεί που εφαρμόζονται.
- Η χωροθέτηση των νέων ανθρωπογεωγραφικών ενοτήτων γίνεται έτσι με κριτήρια πληθυσμιακά, χωροταξικά, κοινωνικοοικονομικά / αναπτυξιακά και πολιτιστικά / ιστορικά.
- Αναλυτικά:
- Πληθυσμιακά (όπως ο αριθμός των δημοτών, ο αριθμός των κατοίκων, η πληθυσμιακή πυκνότητα, η κατανομή των κατοικιών).
 - Κοινωνικά (όπως το μέσο μέγεθος νοικοκυριού, οι μορφωτικοί δείκτες).
 - Οικονομικά (όπως η απασχόληση, η δομή της απασχόλησης, η εργασιακή κινητικότητα, το εισόδημα).
 - Γεωγραφικά (όπως το σχήμα, η προσβασιμότητα, τα δίκτυα υποδομών).
 - Αναπτυξιακά (όπως η δομή της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και γενικότερα της τοπικής ανάπτυξης, η ύπαρξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών φορέων, η συμμετοχή σε Κοινοτικά και Εθνικά Προγράμματα).
 - Λειτουργικά και βιωσιμότητας του νέου δήμου (πόροι και ενδογενές δυναμικό)
 - Πολιτιστικά, Ιστορικά και
 - Χωροταξικά κριτήρια, με τα οποία επιδιώκεται:
 - α) Η γεωγραφική / χωρική ολοκλήρωση των διαφόρων κοινωνικών, διοικητικών και οικονομικών λειτουργιών, εξυπηρετήσεων και υποδομών που διασφαλίζουν κάποιου βαθμού βιωσιμότητα (χωρίς να είναι απόλυτος κανόνας).
 - β) Η γεωγραφική κινητικότητα και τα χωρικά πεδία που αυτή δημιουργεί σε ημερήσια βάση σύμφωνα με την απασχόληση και σε συνδυασμό με τις λειτουργικές εξαρτήσεις και επιρροές μεταξύ των οικιστικών κέντρων.
 - γ) Η ταυτότητα του τόπου που αναφέρεται στο συμβολικό και στο σημειολογικό επίπεδο για την τοπική κοινωνία.

6. Η εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων συμπληρώνεται με ειδικά κριτήρια, τα οποία εφαρμόζονται με απαρέγκλιτο τρόπο σε όλη τη χώρα. Συγκεκριμένα:

1. Εισάγεται ελάχιστο πληθυσμιακό μέγεθος οι 10.000 μόνιμοι κάτοικοι, προκειμένου ένας δήμος που προκύπτει από συνένωση να μπορέσει να ασκήσει επαρκώς τις νέες αρμοδιότητές του, εξασφαλίζοντας λειτουργική, διοικητική και οικονομική επάρκεια.
2. Το παραπάνω όριο αυξάνεται κατά 20% προκειμένου ένας δήμος να μπορεί να διατηρηθεί στα σημερινά του διοικητικά όρια.
3. Ειδικά για τις μητροπολιτικές περιοχές των πολεοδομικών συγκροτημάτων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, το παραπάνω όριο προσδιορίζεται στους 25.000 μόνιμους κατοίκους.
4. Δεν διασπώνται τα όρια των δήμων, των νομών και των περιφερειών. Οι συνενώσεις αφορούν το σύνολο της σημερινής εδαφικής περιφέρειας των ΟΤΑ. Ταυτόχρονα εισάγεται διαδικασία για τη δυνατότητα μεταφοράς σημερινών τοπικών διαμερισμάτων σε άλλους δήμους δήμους στο μέλλον εφόσον ικανοποιούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις.
5. Δεν συνενώνονται δήμοι χωρίς εδαφική συνέχεια
6. Στα νησιά εφαρμόζεται η αρχή «ένα νησί ένας δήμος». Μόνο τα μικρά νησιά τα οποία εξυπηρετούνται από δήμους νησιωτικούς ή μη και διαθέτουν απρόσκοπη τακτική επικοινωνία με την έδρα του άλλου δήμου συνενώνονται με αυτόν.
7. Αντίστοιχη πρόνοια υπάρχει και για ιδιαίτερο ορεινό ανάγλυφο της Ελλάδας οφείλει να είναι σεβαστό και να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χωροθέτηση σύμφωνα με τη συνταγματική επιταγή. Ο χαρακτηρισμός ενός νέου δήμου ως ορεινού βασίζεται στον χαρακτηρισμό των δημοτικών διαμερισμάτων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Έτσι μπορεί ο νέος συνενούμενος δήμος να εξαιρεθεί από το εθνικό πληθυσμιακό κατώφλι που ισχύει για τους μη ορεινούς δήμους. Ειδικά για τους ορεινούς δήμους εφαρμόζεται διακριτό πληθυσμιακό κατώφλι.
8. Ειδικά, για τις περιπτώσεις μεγάλων αστικών κέντρων της περιφέρειας, σε αυτά συνενώνονται δήμοι με τους οποίους συναπτοτελούν λειτουργική ενότητα, ανεξαρτήτως πληθυσμιακού ορίου.

Άρθρο 2

Στο άρθρο 2 προσδιορίζεται η εδαφική περιφέρεια των νέων δήμων και καθορίζονται, ως θεσμοί ενδοδημοτικής αποκέντρωσης, οι τοπικές και δημοτικές κοινότητες.

Ειδικότερα:

- Η εδαφική περιφέρεια του νέου δήμου αποτελείται από το σύνολο των εδαφικών περιφερειών των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται. Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις «δημοτικές ενότητες» του νέου δήμου και φέρουν το όνομα του πρώην δήμου ή κοινότητας.

- Τοπικές κοινότητες αποτελούν πλέον τα τοπικά διαμερίσματα, όπως αυτά ορίζονται στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και αντίστοιχα δημοτικές κοινότητες αποτελούν αυτά που έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο. Επί πλέον λαμβάνεται πρόνοια ώστε ενδοδημοτική αποκέντρωση να υπάρχει και στους δήμους που συνενώνονται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου και δεν είχαν τοπικά διαμερίσματα. Πρόκειται δηλαδή για τους δήμους εκείνους, που είτε δεν είχε παρέμβει ο «Καποδίστριας» κυρίως στην Αττική και στο νομό Θεσσαλονίκης είτε εκείνους που προήλθαν από εθελούσια συνένωση μετά τον «Καποδίστρια». Έτσι δημιουργούνται και εκεί, ανάλογα με τον πληθυσμό τους δημοτικές ή τοπικές κοινότητες. Ακολούθως, προκειμένου να μη δημιουργείται σύγχυση με την ονομασία των δομών της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης, μετονομάζονται σε δημοτικές κοινότητες και τα «δημοτικά διαμερίσματα», στα οποία διαιρούνται οι δήμοι άνω των 100.000 κατοίκων.

Ο παραπάνω κανόνας δεν ακολουθείται στα νησιά, στα οποία, λόγω της ιδιαιτερότητάς τους, ενισχύεται η ενδοδημοτική αποκέντρωση. Έτσι τα «τοπικά διαμερίσματα» των νησιωτικών δήμων που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων, αποτελούν δημοτικές κοινότητες. Επίσης, δημοτικές κοινότητες, ανεξαρτήτως πληθυσμού, αποτελούν και τα νησιά που ήσαν «κοινότητες» και δεν αποτελούν με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ξεχωριστό δήμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΣΥΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 3

Με το άρθρο αυτό θεσμοθετείται η περιφέρεια ως δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης και απεικονίζεται η νέα αρχιτεκτονική της δομή. Ως αποστολή των νέων περιφερειών προσδιορίζεται ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και η υλοποίηση πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών. Σε κάθε περιφέρεια ορίζονται οι περιφεριακές ενότητες του την αποτελούν.

Η συγκρότηση της αυτοδιοικούμενης περιφέρειας στη θέση των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών της χώρας υπαγορεύεται από το στάδιο οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, τις γενικές κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού, τον διεθνή ανταγωνισμό για την ανάπτυξη των περιφερειών και την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που προέρχονται από την περιφερειακή πολιτική της ευρωπαϊκής ένωσης. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις βρίσκονται σε αρμονία με τους Συνταγματικούς κανόνες της χώρας, τα αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιούνται στην Ελλάδα, τους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τις βασικές κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού.

Οι περιφέρειες, με αιρετά όργανα, νέες αρμοδιότητες και πόρους συγκροτούνται στα όρια των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών. Οι διοικητικές περιφέρειες της χώρας, είκοσι τέσσερα χρόνια μετά τη θεσμοθέτησή τους έχουν αποκτήσει μια διοικητική λειτουργία που τις καθιστά χρήσιμες και αποτελεσματικές στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη. Στην διατήρηση των

13 περιφερειών, ως διοικητικής διαιρέσης για την συγκρότηση των αυτοδιοικούμενων περιφερειών, κατατέίνει και η ανάλυση κόστους οφέλους σε μια σειρά από ενδεχόμενες αλλαγές τους. Επιπλέον, οι περιφέρειες έχουν υλοποιήσει μέχρι σήμερα πολλά περιφερειακά προγράμματα από τα οποία έχει αποκτηθεί τεράστια εμπειρία. Η αλλαγή των περιφερειών θα δημιουργούσε προβλήματα στην απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Αυτό είναι προφανές ότι οφείλει να αποφευχθεί εν μέσω ιδίως δημοσιονομικής κρίσης, καθώς η απρόσκοπτη υλοποίηση των περιφερειακών προγραμμάτων αποτελεί ζωτική συνθήκη, όχι μόνο για την οικονομία των περιφερειών, αλλά για το σύνολο της χώρας. Οι περιφέρειες αποτελούν, επίσης, μηχανισμούς παραγωγής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο καθώς έχουν λειτουργήσει σε αυτές αντιπροσωπευτικά όργανα με συμμετοχή αιρετών εκπροσώπων και φορέων ανάπτυξης για πολλά χρόνια. Τέλος, οι περιφέρειες έχουν διαμορφώσει μια 'περιφερειακή' ταυτότητα, ενώ οι περισσότερες από αυτές ταυτίζονται με τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας. Για τους λόγους αυτούς κρίθηκε ότι δεν θα ήταν σκόπιμο ούτε επωφελές να υπάρξουν μεταβολές σε αυτή την φάση στον χάρτη των περιφερειών της χώρας.

Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 ορίζεται ότι μεταξύ των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας.

Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη σφραγίδα και το σήμα του πρώτου και δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 6

Η μετατροπή των υφιστάμενων περιφερειών σε βαθμίδα αυτοδιοίκησης δημιουργεί την ανάγκη δημιουργίας νέων αποκεντρωμένων δομών κρατικής διοίκησης. Για το λόγο αυτό δημιουργούνται εππά αποκεντρωμένες διοικήσεις.

Στο άρθρο 6 ορίζονται οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι οποίες αποτελούν τις ενιαίες αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του κράτους, στις οποίες προϊσταται Γενικός Γραμματέας και ορίζεται ο τύπος της σφραγίδας με βάση το εθνόσημο, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.48/1975.

Ο αριθμός των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων τεκμηριώνεται τόσο με την ανάλυση των οικονομικών, κοινωνικών, χωροταξικών και γεωγραφικών δεδομένων, όσο και από την συγκριτική αξιολόγηση του κόστους και οφέλους με βάση όλα τα εναλλακτικά σενάρια. Η

διοικητική αυτή διαίρεση προτιμότερη τόσο από την προηγούμενη, όσο και από πολλές άλλες εναλλακτικές λύσεις που εξετάστηκαν.

Με τις εππά αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις εξασφαλίζονται ισχυρές διοικητικές ενότητες στην περιφέρεια και ώστε να διευκολυνθεί η περαιτέρω αποκέντρωση των κρατικών αρμοδιοτήτων. Παράλληλα, εξασφαλίζεται μεγαλύτερο εύρος επιλεξιμότητας για τη χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις θα παρέχουν το σημείο συνάντησης και συνεργασίας της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, της περιφέρειας και της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Αυτό θα εξασφαλιστεί με την λειτουργία του συμβουλίου περιφερειακής διοίκησης. Το συμβούλιο αυτό θα αποτελείται καταρχήν από τον Γενικό γραμματέα της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, τους εκλεγμένους περιφερειάρχες, καθώς και των προεδρών των περιφερειακών ενώσεων δήμων. Το Συμβούλιο αυτό θα έχει γενική αρμοδιότητα σε ζητήματα σχεδιασμού πολιτικών στην γεωγραφική ενότητα αναφοράς του.

Β' ΜΕΡΟΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 7

Στο άρθρο 7 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, αναφορικά με τις δημοτικές αρχές, ορίζονται τα όργανα διοίκησης των δήμων, καθώς και ο αριθμός των μελών των δημοτικών τους συμβουλίων, βάσει πληθυσμιακών κριτηρίων. Νέα συλλογικά όργανα αποτελούν η εκτελεστική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής, ενώ η δημαρχιακή επιτροπή μετονομάζεται σε οικονομική επιτροπή. Η αύξηση των μελών των δημοτικών συμβουλίων δικαιολογείται τόσο από το μεγαλύτερο πληθυσμό που έχουν οι νέοι δήμοι συγκριτικά με τους συνενωθέντες τέως ΟΤΑ α' βαθμού, όσο και από την εγγυημένη αντιπροσώπευση που απολαμβάνουν οι συνενωθέντες ΟΤΑ α' βαθμού στο δημοτικό συμβούλιο του νέου Δήμου. Επισημειώνεται, ότι η πρόβλεψη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου αποσκοπεί στη διασφάλιση της εκπροσώπησης όλων των συνενούμενων δήμων στο δημοτικό συμβούλιο, ως διακριτών εκλογικών περιφερειών.

Άρθρο 8

Στο άρθρο 8, αναφορικά με τα όργανα των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων, ορίζονται, εκτός από τα όργανα διοίκησης των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων, τα μέλη των συμβουλίων τους, ο αριθμός των οποίων διαφέρει ανάλογα με τον πληθυσμό της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Οι επί μέρους διατάξεις, είτε εξειδικεύουν τις βασικές νομοθετικές αξιολογήσεις που αναπτύχθηκαν στο γενικό μέρος, είτε περιέχουν κανόνες ορθολογικής οργάνωσης της διαδικασίας, γνώριμους στο εκλογικό δίκαιο. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις εξής διατάξεις, οι οποίες είτε τροποποιούν το προηγούμενο καθεστώς είτε εισάγουν νέες ρυθμίσεις. Στο κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνονται διατάξεις του ΚΔΚ στις οποίες δεν επέρχεται καμιά αλλαγή.

Άρθρο 9

Με το παρόν άρθρο επέρχεται μια σημαντική μεταβολή σε σχέση με τη θητεία των δημοτικών

αρχών, με την επιμήκυνσή της κατά ένα (1) έτος. Η διάρκεια της δημοτικής περιόδου ορίζεται, λοιπόν, εφεξής σε πέντε (5) έτη. Η εκλογή των δημοτικών αρχών γίνεται την ίδια ημέρα διενέργειας της ψηφοφορίας για την εκλογή των Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στα ίδια εκλογικά τμήματα. Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1^η Σεπτεμβρίου του έτους διεξαγωγής των εκλογών και η θητεία τους λήγει την 31^η Αυγούστου του πέμπτου έτους.

Η επιμήκυνση της δημοτικής περιόδου διασφαλίζει τον καλύτερο προγραμματισμό της δράσης των δημοτικών αρχών και την απρόσκοπτη εκπλήρωση του νέου θεσμικού ρόλου και των αυξημένων καθηκόντων τους.

Με την παράγραφο 3 ορίζεται πλέον ως ημερομηνία έναρξης της δημοτικής περιόδου η 1^η Σεπτεμβρίου.

Η παράγραφος 4 αποτελεί αναδιατύπωση των αντίστοιχων ρυθμίσεων του άρθρου 23, παρ. 5 και 6 του Κ.Δ.Κ., και αναφέρονται στη διενέργεια των εκλογών και εγκατάσταση των αρχών που θα προκύψουν από την, τυχόν, συνένωση των δήμων του άρθρου 1 του παρόντος, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 3 του Κ.Δ.Κ., το οποίο συνεχίζει, κατ' αναλογία, να ισχύει, προσαρμοσμένο στο πνεύμα των ρυθμίσεων για τη επιμήκυνση της δημοτικής περιόδου.

Με την παρ. 5 και 6 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την θητεία των δημοτικών αρχών που θα αναδειχθούν με τις δημοτικές εκλογές του Νοεμβρίου 2010. Η εν λόγω θητεία θα είναι μικρότερη κατά τέσσερις μήνες, ενώ ορίζεται ότι θεωρείται πλήρης ως προς όλες τις συνέπειες.

Άρθρο 10

Με το άρθρο 10 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, αναφορικά με το εκλογικό δικαίωμα, ορίζεται ότι δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές αρχές του άρθρου 1 του παρόντος έχουν οι δημότες, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων και των κοινοτήτων που συνενώθηκαν και οι οποίοι καθίστανται αυτοδικαίως δημότες του νέου δήμου. Ακολούθως, στην παράγραφο 2 ορίζεται ο τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των πολιτών των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακολουθώντας τη ρύθμιση του άρθρου 25, παρ. 1 του Κ.Δ.Κ., με την αναγκαία, δηλαδή, εγγραφή τους σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Επίσης, ορίζεται και ο τρόπος άσκησης του εκλογικού δικαιώματος των ομογενών και των νομίμως διαμενόντων αλλοδαπών υπηκόων τρίτων χωρών με την απαραίτητη εγγραφή και αυτών σε ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 3838/ 2010 (Α' 49).

Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 3 και 4 αποτελούν αναδιατυπώσεις των αντίστοιχων ρυθμίσεων του άρθρου 25, παρ. 1, εδάφιο τρίτο και τέταρτο, και 2 του Κ.Δ.Κ., και αναφέρονται στον υπολογισμό της ημερομηνίας γέννησης των εκλογέων, η οποία «πλασματικά» θεωρείται η 1 Ιανουαρίου κάθε έτους, ώστε να συντάσσονται απρόσκοπτα οι

εκλογικοί κατάλογοι, καθώς και στις περιπτώσεις στέρησης του δικαιώματος του εκλέγειν τις δημοτικές αρχές.

Με τη ρύθμιση της παραγράφου 5, κατά τρόπο ρητό, παρέχεται το δικαίωμα, το οποίο ισχύει για τις δημοτικές εκλογές (άρθρο 16 του Κ.Δ.Κ.), της κατ' εξαίρεση μεταδημότευσης υποψηφίου στο δήμο όπου θέτει υποψηφιότητα. Όμως, το δικαίωμα αυτό ασκείται κατά χρόνο ύστερο από αυτόν της αναθεώρησης των εκλογικών καταλόγων με τους οποίους διενεργούνται οι δημοτικές εκλογές, με αποτέλεσμα οι κατ' εξαίρεση μεταδημοτεύσαντες υποψήφιοι να μην μπορούν να ψηφίσουν στο δήμο όπου μεταδημότευσαν και στον οποίο έθεσαν υποψηφιότητα. Ακολούθως, η διενέργεια των εκλογών, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, θα λάβει χώρα το Νοέμβριο του 2010, με αποτέλεσμα αυτές να διενεργηθούν με τους αναθεωρημένους εκλογικούς καταλόγους του Αυγούστου 2010. Επομένως, με τη ρύθμιση αυτή προβλέπεται ότι η δυνατότητα για κατ' εξαίρεση μεταδημότευση αρχίζει από 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την προηγουμένη της κατάθεσης της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών στο αρμόδιο δικαστήριο, έτσι ώστε οι υποψήφιοι μεταδημοτεύσαντες, να μην εγγραφούν στους εκλογικούς καταλόγους, βάσει των οποίων θα γίνουν οι εκλογές του Νοεμβρίου. Τέλος, η μεταδημότευση για την υποβολή υποψηφιότητας στους νέους δήμους, γίνεται με εγγραφή στα δημοτολόγια του υφιστάμενου δήμου που ορίζεται ως έδρα του νέου δήμου.

Άρθρο 11

Οι διατάξεις του άρθρου 11 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, αναφορικά με την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, αποτελούν αναδιατύπωση των ρυθμίσεων του άρθρου 26 του Κ.Δ.Κ., και ρυθμίζουν τον τρόπο άσκησης του εκλογικού δικαιώματος, το οποίο προϋποθέτει την εγγραφή των δημοτών σε εκλογικούς και ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του δήμου.

Με την παράγραφο 1 εισάγεται ρύθμιση ώστε να διασφαλιστεί, ρητά, ότι οι εγγεγραμμένοι δημότες των εκλογικών καταλόγων, οι οποίοι συντάχθηκαν στους δήμους και κοινότητες που καταργούνται και συνενώνονται σε νέο δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 1 του παρόντος, έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις αρχές του νέου δήμου που προκύπτει από τη συνένωση. Επίσης, ορίζεται, κατ' αντιστοιχία του άρθρου 26, παρ. 1, εδάφιο δεύτερο, του Κ.Δ.Κ., ότι δικαίωμα συμμετοχής στην ψηφοφορία για την εκλογή των μελών των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων και των τοπικών εκπροσώπων των τοπικών κοινοτήτων έχουν οι εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι στους αντίστοιχους εκλογικούς καταλόγους.

Στις παραγράφους 2 και 3 επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 26, παρ. 2 και 3 του Κ.Δ.Κ., αναφορικά με τον καθορισμό των εξαιρέσεων από τον κανόνα της υποχρεωτικής άσκησης του εκλογικού δικαιώματος και χορήγησης ειδικής άδειας από την υπηρεσία ρητώς καθοριζομένων κατηγοριών υπαλλήλων, στις οποίες, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφαλισης, μπορεί να υπαχθεί και το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, προκειμένου να μεταβούν στο Δήμο, όπου δικαιούνται να ψηφίσουν.

Άρθρο 12

Με το άρθρο 12 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, αναφορικά με την τήρηση των εκλογικών καταλόγων, επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 27 του Κ.Δ.Κ., με την προσθήκη των ομογενών και νομίμως διαμενόντων αλλοδαπών υπηκόων τρίτων χωρών.

Άρθρο 13

Με το άρθρο 13 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, αναφορικά με τα προσόντα εκλογιμότητας, επέρχεται μία σημαντική μεταβολή από τα ισχύοντα υπό το καθεστώς του άρθρου 28 του Κ.Δ.Κ.. Το όριο ηλικίας για να μπορεί ο δημότης να αποκτήσει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στα αξιώματα του δημοτικού συμβούλου, συμβούλου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας μειώνεται από το 21^ο έτος στο 18^ο έτος της ηλικίας του. Η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί στη διεύρυνση και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των νέων σε ηλικία δημοτών στην πολιτική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

Άρθρο 14

Με το άρθρο 14 του παρόντος, διασφαλίζεται ότι η πραγματική βιούληση των εκλογέων καθίσταται ανεξάρτητη από την επιρροή προσώπων που κατέχουν θέσεις ευθύνης και άσκησης εξουσίας. Ειδικότερα, με την προτεινόμενη διάταξη απαριθμούνται ρητώς και περιοριστικώς τα κωλύματα εκλογιμότητας και τα ασυμβίβαστα για τις θέσεις των αιρετών οργάνων των Δήμων, θεσπίζοντας αυτά, για πρώτη φορά, για τις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων:

- Συμπαραστάτες του δημότη και της επιχειρησης στους δήμους, όπου υπηρετούν
- Πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί, καθώς και διευθύνοντες σύμβουλοι και εντεταλμένοι σύμβουλοι και υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι δήμοι, στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα.

Μέχρι σήμερα η διάταξη, αδικαιολόγητα, προβλέπει κώλυμα μόνο για τους υπαλλήλους στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των ΟΤΑ. Η επέκταση του ασυμβίβαστου (στα πρότυπα άλλωστε του άρθρου 56 του Συντάγματος) κρίνεται επιβεβλημένη για την αποφυγή εμπλεκόμενων συμφερόντων που τυχόν προκύπτουν από τη συγκέντρωση παράλληλων ιδιοτήτων σε ένα πρόσωπο.

- Υπάλληλοι με οποιαδήποτε σχέση εργασίας του Δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων καθώς και των επιχειρήσεων, τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο, με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος στους δήμους, στα διοικητικά όρια των οποίων άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης, κατά το δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

Η κατηγορία των υπαλλήλων που καταλάμβανε το εν λόγω κώλυμα διευρύνθηκε σε σχέση με αυτή που προσδιορίζεται στο άρθρο 29, παρ. 1δ του Κ.Δ.Κ., ενώ παράλληλα επιμηκύνθηκε ο

αποτρεπτικός χρόνος άσκησης των καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης από ένα έτος πριν τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών στους δεκαοκτώ μήνες.

Ακολούθως, θεωρήθηκε ότι οι κατηγορίες των υπαλλήλων, οι οποίοι εμπίπτουν στο εν λόγω κώλυμα και ασυμβίβαστο, θα πρέπει να διευρυνθούν σε σχέση με τον ισχύοντα Κώδικα, ώστε να καταλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις που λειτουργούν εκτός δημοσίου τομέα, οι υπάλληλοι των οποίων, όμως, ασκούν επιρροή στους δημότες του συγκεκριμένου δήμου.

- Διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, στους δήμους, στους οποίους έχουν την έδρα τους ανωτέρω νομικά πρόσωπα, κατά το δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

Θεωρείται ότι τα πρόσωπα αυτά, εκ της ιδιότητάς τους, μπορεί να ασκήσουν επιρροή στον εκλογέα και θα πρέπει, κατ' επιταγή των Συνταγματικών διατάξεων, να παραιτούνται από τις θέσεις τους προκειμένου να θέσουν υποψηφιότητα για εκλογή σε όργανο του Δήμου, όπου υπηρετούν, τουλάχιστον δεκαοκτώ μήνες πριν τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

Θεσπίζεται για πρώτη φορά η υποχρέωση για τους δικαστικούς λειτουργούς, αξιωματικούς των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και τους θρησκευτικούς λειτουργούς των γνωστών θρησκειών, να μην έχουν υπηρετήσει είκοσι τέσσερις μήνες πριν τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών στα όρια του δήμου προκειμένου να θέσουν υποψηφιότητα σε αυτούς. Θεωρείται ότι το χρονικό διάστημα των δύο μηνών, σύμφωνα με τον ισχύοντα Κ.Δ.Κ., ήταν μικρό, ώστε να αποτρέπει φαινόμενα επηρεασμού των εκλογέων από τα ανωτέρω πρόσωπα.

Τέλος, θεσπίζεται μία σημαντική καινοτομία, με τη διαπίστωση - κατόπιν δικαστικής απόφασης - ασυμβίβαστου αιρετού αξιώματος στους δήμους, η οποία εκδίδεται κατόπιν ένστασης κατά της δικαστικής απόφασης ανακήρυξης του συγκεκριμένου συμβούλου ως επιτυχόντα και όχι με διοικητική πράξη, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της παραγράφου 12, για τις εκλογές του Νοεμβρίου 2010, καθώς και για τη δημοτική περίοδο του 2011- 2015, θα ισχύουν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα του άρθρου 29 του Κ.Δ.Κ..

Άρθρο 15

Με το άρθρο 15 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, αναφορικά με το ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών, επαναλαμβάνεται η ρύθμιση του άρθρου 30 του Κ.Δ.Κ., με την αναγκαία προσθήκη ότι η διαπίστωση του ασυμβίβαστου αυτού γίνεται με δικαστική απόφαση κατόπιν ένστασης ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου κατά της δικαστικής απόφασης ανακήρυξης του συγκεκριμένου συμβούλου ως επιτυχόντα. Παράλληλα, διευκρινίζεται ότι ο διακανονισμός των οφειλών καταλαμβάνει τυχόν οφειλές του αιρετού τόσο πριν την εγκατάστασή του όσο και

κατά τη διάρκεια της θητείας του. Τέλος, με τη ρύθμιση της παραγράφου 4 ορίζεται ότι στις οφειλές του άρθρου αυτού εμπίπτουν και αυτές που βεβαιώνονται έναντι των Δήμων και Κοινοτήτων, που συνενώνονται με το άρθρο 1 του προτεινόμενου νόμου, ή των νομικών τους προσώπων της παραγράφου 1, ώστε να αποφευχθεί κάθε ασάφεια με την αλλαγή στη διοικητική δομή των ΟΤΑ α' βαθμού που επιφέρει ο νόμος.

Άρθρο 16

Με το άρθρο 16 εισάγεται για πρώτη φορά η αναστολή οποιασδήποτε επαγγελματικής δραστηριότητας του δημάρχου, και μόνο σε δήμους άνω των 10.000 κατοίκων. Η ρύθμιση αυτή, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 92 του παρόντος, αναφορικά με την αντιμισθία των δημάρχων, αποβλέπει στην απρόσκοπτη ασκηση των καθηκόντων τους. Τα αυξημένα καθήκοντα των δημάρχων των δήμων άνω των 10.000 κατοίκων, λόγω και του μεγάλου εύρους των αρμοδιοτήτων τους, προϋποθέτουν την αποκλειστική ενασχόληση με τα καθήκοντά τους, μη δυνάμενων να ασκήσουν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα.

Λαμβάνεται μέριμνα, με ρητή πρόβλεψη, για την καταβολή του συνόλου των ασφαλιστικών εισφορών του δημάρχου, του οποίου αναστέλλεται η επαγγελματική δραστηριότητα, από τον οικείο δήμο με επιβάρυνση του προϋπολογισμού του.

Άρθρο 17

Το άρθρο 17 του παρόντος, αναφορικά με τους δικαστικούς αντιπροσώπους, αναδιατυπώνει τη ρύθμιση του άρθρου 32 του Κ.Δ.Κ., στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης. Επίσης, στην παράγραφο 9 ορίζεται ότι οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, αν δεν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου όπου ανήκει το εκλογικό τμήμα στο οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους και είναι εγγεγραμμένοι σε εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου, τότε υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο Δήμος, στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι και ψηφίζουν.

Άρθρο 18

Με το άρθρο 18 του παρόντος, αναφορικά με την υποβολή των υποψηφιοτήτων, ορίζονται λεπτομερώς οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η δήλωση του συνδυασμού ώστε να είναι νόμιμη. Ειδικότερα, η δήλωση πρέπει να περιλαμβάνει τον υποψήφιο δήμαρχο, δημοτικούς συμβούλους σε αριθμό ίσο με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν στην εκλογική περιφέρεια με δυνατότητα προσαύξησης μέχρι 50%, καθώς και υποψήφιους στις δημοτικές και τοπικές κοινότητες και τοπικούς εκπροσώπους στις τοπικές κοινότητες, σε αριθμό ίσο με αυτό των μελών του αντίστοιχου συμβουλίου, με δυνατότητα προσαύξησης κατά έναν. Οι ανωτέρω υποψήφιοι εκλέγονται σε ενιαίο ψηφοδέλτιο, μη επιτρεπόμενης υποψηφιότητας εκτός συνδυασμού ή αυτοπρότασης. Επίσης, ο συνδυασμός, για να έχει δηλωθεί νόμιμα, θα πρέπει να έχει υποψηφίους από κάθε φύλο τουλάχιστον στο 1/3 του

συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβούλιου, στο 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας και στο 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του συμβούλιου τοπικής κοινότητας.

Άρθρο 19

Με το άρθρο 19, αναφορικά με την κατάρτιση των συνδυασμών, ορίζεται ο τρόπος υποβολής δηλώσεων των υποψηφίων καθώς και τα δικαιολογητικά που οφείλουν αυτοί να υποβάλλουν στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο για να ανακηρυχθούν.

2. Η δήλωση του συνδυασμού είναι νόμιμη:

- α) Εάν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι για το 1/2 του συνόλου των εκλογικών περιφερειών και ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.
- β) Εάν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι σύμβουλοι για το 1/3 του συνόλου των δημοτικών κοινοτήτων και ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων κάθε δημοτικής κοινότητας είναι τουλάχιστον ίσος με τα 3/5 του αριθμού των μελών του συμβουλίου της.
- γ) Εάν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι σύμβουλοι για το 1/3 του συνόλου των τοπικών κοινοτήτων που εκλέγουν τριμελή συμβούλια και εφόσον υπάρχει τουλάχιστον ένας υποψήφιος.

Η μη ύπαρξη υποψηφίου εκπροσώπου τοπικής κοινότητας δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της δήλωσης του συνδυασμού.

Επίσης, απλοποιείται η διαδικασία υποβολής δήλωσης, αφού καταργείται η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 35 του Κ.Δ.Κ., και εφεξής, η δήλωση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη από το δήμαρχο στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν την ψηφοφορία.

Άρθρα 20 έως και 24

Τα άρθρα 20, 21, 22, 23 και 24 του παρόντος, αναφορικά με την ανακήρυξη και κοινοποίηση των συνδυασμών, την αντικατάσταση των υποψηφίων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν, τα δικαιώματα των συνδυασμών, το πρόγραμμα εκλογής και τη μορφή των ψηφοδελτίων, αντίστοιχα, αποτελούν επανάληψη των άρθρων 37, 38, 39, 40 και 42, αντίστοιχα, του Κ.Δ.Κ., στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης. Διευκρινίζεται ότι για τις εκλογές του Νοεμβρίου του 2010 και μόνο, δεν μπορούν να διοριστούν αντιπρόσωποι, αναπληρωτές ή πληρεξούσιοι συνδυασμών και οι σύμβουλοι δημοτικού διαμερίσματος και οι τοπικοί σύμβουλοι. Επίσης, η ανάρτηση του προγράμματος εκλογής στην ιστοσελίδα του δήμου δεν αποτελεί ουσιώδη τύπο της δημοσίευσης αυτού, αλλά τρόπο ευρύτερης γνωστοποίησής του, η μη ανάρτηση του οποίου δεν επιφέρει καμία ακυρότητα. Τέλος για πρώτη φορά με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, θα καθοριστούν, εκτός από τις διαστάσεις των ψηφοδελτίων και η μορφή αυτών.

Άρθρο 25

Στο άρθρο 25 του παρόντος ορίζονται οι εκλογικές περιφέρειες των νέων δήμων. Στους δήμους που προέρχονται από συνένωση πρώην ΟΤΑ ως εκλογικές περιφέρειες για την εκλογή των μελών του δημοτικού συμβουλίου ορίζονται οι περιφέρειες των συνενούμενων δήμων ή κοινοτήτων. Στους δήμους άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων ως δήμων ή κοινοτήτων. Στους δήμους άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων ως εκλογικές περιφέρειες για την εκλογή των μελών του δημοτικού συμβουλίου ορίζονται τα εκλογικά δημοτικά τους διαμερίσματα. Η ύπαρξη περισσότερων εκλογικών περιφερειών στους ανωτέρω δήμους υπηρετεί τη σύνδεσή τους με τις τοπικές κοινωνίες και την εγγυημένη αντιπροσώπευση των κοινωνιών αυτών.

Στους δήμους, οι οποίοι δεν έχουν προέλθει από συνένωση πρώην ΟΤΑ, ως εκλογική περιφέρεια για την εκλογή των μελών του δημοτικού συμβουλίου, ορίζεται η ενιαία περιφέρεια του δήμου.

Άρθρο 26

Στο άρθρο 26 του παρόντος, αναφορικά με το περιεχόμενο των ψηφοδελτίων, ορίζονται λεπτομερειακά τα απαραίτητα στοιχεία που πρέπει να αναγράφει ένα ψηφοδέλτιο ώστε να είναι νόμιμο κατά την εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη των αρχών των νέων δήμων. Τα είναι νόμιμο κατά την εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη των αρχών των νέων δήμων. Τα ψηφοδέλτια θα πρέπει να τυπωθούν από όλους τους συνδυασμούς με τον ίδιο τρόπο, προτάσσοντας τους υποψήφιους της εκλογικής περιφέρειας στην οποία είναι εγγεγραμμένοι οι εκλογείς, ακολουθούμενοι από τους υποψήφιους, κατ' αλφαριθμητική σειρά, των άλλων εκλογικών περιφερειών, και τέλος τους υποψήφιους, κατ' αλφαριθμητική σειρά, της δημοτικής ή εκλογικών περιφερειών, και τέλος τους υποψήφιους, κατ' αλφαριθμητική σειρά, της δημοτικής ή εκλογικής κοινότητας. Σε δήμους, δε, που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, τότε μετά την ονομασία του συνδυασμού, αναγράφεται το όνομα του υποψήφιου δημάρχου και ακολουθούν, με αλφαριθμητική σειρά, οι υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι.

Άρθρο 27

Στο άρθρο 27, αναφορικά με τους σταυρούς προτίμησης, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή υπέρ δύο ή υπέρ τριών υποψηφίων της εκλογικής περιφέρειας στους καταλόγους της οποίας είναι εγγεγραμμένος και υπέρ ενός υποψηφίου των άλλων εκλογικών περιφερειών του οικείου δήμου. Στις μονοεδρικές, διεδρικές και τριεδρικές εκλογικές περιφέρειες, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του μόνο υπέρ ενός υποψηφίου της εκλογικής του περιφέρειας και ενός υποψηφίου των άλλων εκλογικών περιφερειών. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή υπέρ δύο υποψηφίων του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας και υπέρ ενός υποψηφίου συμβούλου της τοπικής κοινότητας ή τοπικού εκπροσώπου.

Άρθρο 28

Στο άρθρο 28, ορίζονται ρητά και περιοριστικά οι λόγοι που επιφέρουν την ακυρότητα ενός ψηφοδελτίου.

Άρθρο 29

Στο άρθρο 29 ορίζεται ότι οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος.

Άρθρο 30

Στο άρθρο 30 καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού του αριθμού των δημοτικών συμβούλων που αναλογούν σε κάθε εκλογική περιφέρεια. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού τους αποτελεί το ακέραιο πηλίκο του συνολικού πληθυσμού του δήμου δια του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Από το πηλίκο της διαίρεσης του πληθυσμού της εκλογικής περιφέρειας δια του εκλογικού μέτρου προκύπτει ο αριθμός των δημοτικών της συμβούλων. Ο αριθμός των συμβούλων ανά εκλογική περιφέρεια, με βάση την ανωτέρω διαδικασία, θα καθοριστεί, για λόγους ασφάλειας δικαίου, με την έκδοση υπουργικής απόφασης.

Άρθρο 31

Με το άρθρο 31 καταργείται η ρύθμιση του άρθρου 50 Κ.Δ.Κ.. Εφεξής, επιτυχών συνδυασμός θεωρείται αυτός που λαμβάνει το 50%+1 του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, αποκαθιστώντας, έτσι, την πάγια ρύθμιση ανάδειξης των αρχών των ΟΤΑ α' βαθμού.

Άρθρα 32 και 33

Με τα άρθρα 32 και 33 του παρόντος, αναφορικά με την κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις των άρθρων 51 και 59, αντίστοιχα, του Κ.Δ.Κ., σύμφωνα με τις οποίες, για την επιτυχία ενός συνδυασμού στις εκλογές, απαιτείται αυτός να λάβει την απόλυτη πλειοψηφία των εγκύρων ψηφοδελτίων. Σε αυτή την περίπτωση, ο επιτυχών συνδυασμός λαμβάνει τα 3/5 του συνολικού αριθμού των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, αν το ποσοστό του είναι μέχρι 60%, ενώ τα υπόλοιπα δύο πέμπτα των εδρών κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών. Σε περίπτωση που ο επιτυχών συνδυασμός λάβει ποσοστό ψήφων μεγαλύτερο του 60% των εγκύρων ψηφοδελτίων, οι έδρες κατανέμονται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών, μη κωλυομένου του επιτυχόντος να λάβει έδρες περισσότερες από τα 3/5 του συνολικού αριθμού των εδρών. Αν κανένας συνδυασμός δεν λάβει την απόλυτη πλειοψηφία, η εκλογή επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή ανάμεσα στους υποψηφίους δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Σε αυτή την περίπτωση, οι μισές έδρες κατανέμονται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών βάσει του αποτελέσματος της πρώτης εκλογής, ενώ οι υπόλοιπες έδρες κατανέμονται μεταξύ των δύο μετεχόντων στην επαναληπτική εκλογή συνδυασμών. Ο τελικά επιτυχών συνδυασμός λαμβάνει στη δεύτερη κατανομή τόσες έδρες όσες υπολείπονται για να φθάσει στα 3/5 του συνολικού αριθμού των

εδρών, ενώ ο πρώτος επιλαχών συνδυασμός λαμβάνει τις υπόλοιπες από τις κατανεμόμενες έδρες. Σε περίπτωση που από την πρώτη κατανομή προκύπτει αδυναμία του επιτυχόντος συνδυασμού να λάβει στη δεύτερη κατανομή έδρες επαρκείς για να φθάσει των αριθμό των 3/5 του συνολικού αριθμού των εδρών, όλες οι έδρες της δεύτερης κατανομής δίδονται στον επιτυχόντα συνδυασμό χωρίς να θίγεται η πρώτη κατανομή.

Καινοτομία του νέου συστήματος είναι ότι έδρα λαμβάνει και ο συνδυασμός με τα μεγαλύτερα αρχηγιμοποίητα υπόλοιπα ψήφων και όχι αυτός που έχει λάβει αριθμό ψήφων ίσο με το εκλογικό μέτρο. Με το δικαιότερο αυτό τρόπο, επιτυγχάνεται η εκπροσώπηση συνδυασμών που έλαβαν ικανό αριθμό ψήφων σε εκλογικές περιφέρειες, αλλά στο σύνολο του δήμου δεν μπόρεσαν να λάβουν το εκλογικό μέτρο.

Άρθρο 34

Με το άρθρο 34 ορίζεται η διαδικασία κατανομής των εδρών του δημοτικού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια στους επιτυχόντες συνδυασμούς, με τον ακόλουθο τρόπο: Κατ' αρχήν ο επιτυχών συνδυασμός λαμβάνει μία έδρα σε κάθε εκλογική περιφέρεια εφόσον έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοί του στην οικεία εκλογική περιφέρεια.

Το εκλογικό μέτρο για τον κάθε επιλαχόντα συνδυασμό εξάγεται από το πηλίκο – προσαυξημένο κατά μία μονάδα - της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των εγκύρων ψηφοδελτίων του στο δήμο δια του αριθμού των εδρών που δικαιούται συνολικά στο δημοτικό συμβούλιο. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια, ο συνδυασμός λαμβάνει αριθμό εδρών ίσο με το πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των εγκύρων ψηφοδελτίων του δια του εκλογικού μέτρου. Εάν ο συνδυασμός εξακολουθεί να δικαιούται έδρες στο δημοτικό συμβούλιο, ο αριθμός τους συμπληρώνεται με τη διάθεση ανά μίας από κάθε εκλογική περιφέρεια, όπου διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοί του σε μια εκλογική περιφέρεια, οι έδρες αυτές παραμένουν κενές και μειώνεται ανάλογα ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Εάν σε κάθε εκλογική περιφέρεια υπάρχουν τόσες διαθέσιμες έδρες όσες δικαιούται ο συνδυασμός εκεί, τις καταλαμβάνει όλες και ο αριθμός τους αφαιρείται από τις διαθέσιμες της συνδυασμός εκεί, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, παραμένουν αδιάθετες για το συνδυασμό έδρες, κατανέμονται ανά μία κατά σειρά στις εκλογικές περιφέρειες, όπου ο συνδυασμός διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων. Ο συνδυασμός διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων. Τέλος, οι έδρες που παραμένουν αδιάθετες σε κάθε εκλογική περιφέρεια μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας και για όλους τους επιλαχόντες συνδυασμούς, καταλαμβάνονται από τον επιτυχόντα συνδυασμό, εφόσον έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοί του στις αντίστοιχες εκλογικές περιφέρειες. Τυχόν αδιάθετες έδρες δεν κατανέμονται και μειώνεται αναλόγως ο αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 35

Με το άρθρο 35 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την παραίτηση ή θάνατο υποψήφιου δημάρχου σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας, κατά τρόπο αντίστοιχο των διατάξεων του άρθρου 60 του Κ.Δ.Κ.

Άρθρο 36

Με το άρθρο 36, αναφορικά με την κατανομή των εδρών σε δημοτική κοινότητα, ορίζεται ότι ο επιτυχών συνδυασμός στο δήμο λαμβάνει τα 3/5 των εδρών του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, ανεξαρτήτως του αριθμού των ψήφων που έχει λάβει στη συγκεκριμένη δημοτική κοινότητα, ενώ τα υπόλοιπα 2/5 κατανέμονται στους επιλαχόντες συνδυασμούς, βάσει των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στα εκλογικά τμήματα ολόκληρου του δήμου. Αν σε δημοτική κοινότητα δεν έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι του συνδυασμού του επιτυχόντος δημάρχου, οι έδρες του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των υπολοίπων συνδυασμών.

Άρθρο 37

Με το άρθρο 37 ορίζεται ότι η εκλογή των μελών του τοπικού συμβουλίου και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας γίνεται βάσει του συνολικού αριθμού των εγκύρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού στην τοπική κοινότητα.

Άρθρα 38 έως και 41

Με τα άρθρα 38, 39, 40 και 41 του παρόντος, αναφορικά με τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς συμβούλους, συμβούλους δημοτικής και τοπικής κοινότητας, εκπροσώπους τοπικής κοινότητας, καθώς και την περίπτωση ισοψηφίας των συνδυασμών, επαναλαμβάνονται οι αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 54, 55, 56 και 57, αντίστοιχα, του Κ.Δ.Κ., στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης.

Άρθρα 42 και 43

Με τα άρθρα 42 και 43 του παρόντος, αναφορικά με την εξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων και την έκθεση των πρακτικών, επαναλαμβάνονται οι αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 58 και 61 αντίστοιχα, του Κ.Δ.Κ., στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης.

Άρθρο 44

Με το άρθρο 44 επέρχεται μία ουσιώδης μεταβολή, αναφορικά με τον τρόπο επικύρωσης της εκλογής και ανάδειξης του επιτυχόντα και των επιλαχόντων συνδυασμών. Ενώ, με το ισχύον άρθρο 62 Κ.Δ.Κ., το πολυμελές πρωτοδικείο ανακήρυσσε τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς σε περίπτωση μη άσκησης των προβλεπόμενων στον Κ.Δ.Κ. ενστάσεων, με τη νέα ρύθμιση, ανεξαρτήτως της άσκησης ή μη των προβλεπόμενων

ενστάσεων, το πολυμελές πρωτοδικείο θα ανακηρύξει τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς και οι νέες αρχές θα εγκατασταθούν με αυτή την απόφαση, εάν, φυσικά, η εκδίκαση των ενστάσεων δεν περαιωθεί πριν την 1 Ιανουαρίου του επόμενου, των εκλογών, έτους.

Με την ανωτέρω απόφαση του πρωτοδικείου, αφενός ανακηρύσσονται οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας κάθε συνδυασμού, αφετέρου ανακηρύσσονται οι τακτικοί σύμβουλοι κάθε συνδυασμού, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει στο σύνολο της εδαφικής περιφέρειας του δήμου.

Άρθρα 45 και 46

Με τα άρθρα 45 και 46, αναφορικά με το δικαίωμα και την άσκηση ένστασης, διατυπώνονται οι ίδιες ρυθμίσεις με το αυτό περιεχόμενο των άρθρων 63 και 64 του Κ.Δ.Κ., θεσπίζοντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ελέγχου και εκδίκασης του κύρους των εκλογών.

Άρθρα 47 και 48

Με το άρθρο 47, αναφορικά με το περιεχόμενο της ένστασης, προσδιορίζεται ότι η ένσταση στρέφεται κατά της απόφασης του πολυμελούς πρωτοδικείου, του άρθρου 44, με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί. Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο αυτό, καταργούνται οι ενστάσεις που προβλέπονταν στο άρθρο 65 του Κ.Δ.Κ. και οι οποίες στρέφονταν κατά της πράξης, με την οποία ανακηρύσσονταν οι συνδυασμοί και κατά της πράξης, με την οποία εξάγεται το αποτέλεσμα της εκλογής. Διευκρινίζεται ότι οι λόγοι που μπορούν να θεμελιώσουν τη μοναδική, με τον προτεινόμενο νόμο, ένσταση, είναι οι ίδιοι που θεμελίωναν τις τρεις ενστάσεις του Κ.Δ.Κ., και αναφέρονταν στο άρθρο 65, παρ. 2 του Κ.Δ.Κ.. Επακόλουθο αυτής της αλλαγής είναι η ρύθμιση του άρθρου 48, αναφορικά με την προθεσμία για την άσκηση της ένστασης. Η μοναδική ένσταση, που χωρεί πλέον, ασκείται σε προθεσμία επτά ημερών από τη λήξη του χρόνου έκθεσης της πράξης του άρθρου 44 του παρόντος, χωρίς πλέον τη δυνατότητα παράτασης, όπως όριζε η διάταξη του άρθρου 66, παρ. 3 του Κ.Δ.Κ., η οποία και καταργείται. Με αυτό τον τρόπο δεν παρατείνεται η αβεβαιότητα για το κύρος των εκλογών, ενώ παράλληλα, δεν παρεμποδίζεται το δικαίωμα των εχόντων έννομο συμφέρον να εξετάσουν την αναγκαιότητα άσκησης ή μη των ενστάσεων.

Άρθρο 49

Με το άρθρο 49, αναφορικά με τη διαδικασία εκδίκασης των ενστάσεων, διατυπώνονται οι ίδιες ρυθμίσεις με το αυτό περιεχόμενο του άρθρου 67 του Κ.Δ.Κ., θεσπίζοντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο ελέγχου και εκδίκασης του κύρους των εκλογών.

Άρθρο 50

Με το άρθρο 50, αναφορικά με την άσκηση αίτησης αναίρεσης, επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 68 του Κ.Δ.Κ., καταργούμενης της ρύθμισης του τρίτου και τέταρτου

εδαφίου, της παραγράφου 4 αυτού. Η κατάργηση της διάταξης αυτής είναι επακόλουθο της ρύθμισης του άρθρου 44 του παρόντος, αναφορικά με την ανακήρυξη του επιτυχόντος και επιλαχόντων συνδυασμών από το πολυμελές πρωτοδικείο, ανεξαρτήτως της άσκησης ή μη άσκησης ένστασης κατά της απόφασης αυτού.

Άρθρα 51 έως και 56

Με τα άρθρα 51, 52, 53, 54, 55, και 56, αναφορικά με την επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακύρωσης, την ορκωμοσία των δημοτικών αρχών, την αποποίηση της εκλογής, την διαδικασία παραίτησης των αιρετών των Δήμων, τη διαδικασία αναπλήρωσης των μελών των συμβουλίων, τη διαδικασία εκλογής εξαιτίας διάλυσης των συμβουλίων, επαναλαμβάνονται οι ρυθμίσεις των άρθρων 69, 70, 71, 72, 73 και 74 αντίστοιχα του Κ.Δ.Κ., στο πλαίσιο της νέας διοικητικής μεταρρύθμισης.

Άρθρο 57

Με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 57, ορίζεται ότι για τις δημοτικές εκλογές του Νοεμβρίου 2010, όπου αναφέρεται ο αιρετός περιφερειάρχης, νοείται ο νομάρχης στη διοικητική περιφέρεια του οποίου ανήκει ο συγκεκριμένος δήμος και όπου αναφέρεται ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, νοείται ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας στη διοικητική περιφέρεια του οποίου ανήκει ο συγκεκριμένος ο δήμος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Στα άρθρα 58-78 του κεφαλαίου αυτού περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις, σχετικά με τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των οργάνων της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Στα συγκεκριμένα άρθρα περιλαμβάνονται οι νέες ρυθμίσεις που εισάγονται με το παρόν νομοσχέδιο αλλά και ισχύουσες διατάξεις για την ενότητα των ρυθμίσεων. Δεν περιλαμβάνονται εκείνες οι ρυθμίσεις του ΚΔΚ, στις οποίες δεν επέρχεται καμιά αλλαγή. Ειδικότερα:

Άρθρο 58

Ο Δήμαρχος, ως φορέας άμεσης λαϊκής νομιμοποίησης, είναι ο επικεφαλής της Δημοτικής Αρχής και της πλειοψηφούσας δημοτικής παράταξης. Ο ρόλος του είναι επιτελικός, δίνει κατευθύνσεις για την δράση των δημοτικών υπηρεσιών στις οποίες προϊσταται και υλοποιεί το πρόγραμμα της δημοτικής αρχής. Ο Δήμαρχος, πλέον, ασκεί τον διοικητικό και επιτελικό του ρόλο, όχι απλά συνεπικουρούμενος από τους Αντιδημάρχους αλλά ως επικεφαλής ενός συντονιστικού συλλογικού οργάνου, της Εκτελεστικής Επιτροπής, που συναποτελείται από αυτόν και τους Αντιδημάρχους. Με αυτό τον τρόπο, η εκτελεστική λειτουργία αποκτά

συλλογικό χαρακτήρα με τρόπο ώστε να ενισχύεται ο συντονισμός στην άσκηση των δημοτικών πολιτικών.

Άρθρο 59

Ο θεσμός του αντιδημάρχου, ως οργάνου που επικουρεί τον Δήμαρχο στην άσκηση των καθηκόντων του, προσαρμόζεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των νέων δήμων. Οι αντιδήμαρχοι έχουν καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητες. Τις καθ' ύλην αρμοδιότητες τις προσδιορίζει ο δήμαρχος με την απόφαση ορισμού των αντιδημάρχων, πλην όμως, σε έναν από αυτούς θα πρέπει να αναθέσει καθήκοντα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διαφάνειας. Στις κατά τόπο αρμοδιότητες των αντιδημάρχων, μεταξύ των άλλων, περιλαμβάνεται η υπογραφή, κατόπιν εξουσιοδότησης του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της διοικητικής ενότητας, καθώς και η ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα. Με την ανάθεση τοπικών αρμοδιοτήτων στους αντιδημάρχους, η δημοτική αρχή αποκτά διαρκή εικόνα της πορείας του δημοτικού έργου σε όλη τη δημοτική περιφέρεια. Ο αριθμός των αντιδημάρχων προσδιορίζεται με βάση τον πληθυσμό του δήμου. Στην περίπτωση των νησιωτικών δήμων, λαμβάνεται ως κριτήριο και ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων. Η θητεία των αντιδημάρχων είναι πλέον τουλάχιστον δυόμιση έτη κατ' αντιστοιχία με τη θητεία των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιπροπής πτοιότητας ζωής, στις οποίες οι αρμόδιοι αντιδήμαρχοι είναι πρόεδροι, προκειμένου να υπάρχει συνέχεια και αποτελεσματικότητα στο έργο του δήμου. Η ανάκληση του διορισμού του αντιδημάρχου επιτρέπεται κατόπιν ειδικώς αιτιολογημένης απόφασης για λόγους πλημμελούς άσκησης των καθηκόντων του.

Άρθρο 60

Με το άρθρο 60 του παρόντος καθορίζεται η διαδικασία εκλογής νέου δημάρχου σε περίπτωση που η θέση του δημάρχου μείνει κενή για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση σχετικά με την εκλογή του δημάρχου, ελέγχεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Άρθρο 61

Στο άρθρο 61 καταγράφεται το πλαίσιο των υποχρεώσεων του δημάρχου, των αντιδημάρχων και των μελών των επιπροπών για τη διασφάλιση της χρηστής διοίκησης και θεσπίζεται η υποχρέωση κατάρτισης κώδικα συμπεριφοράς για τους αιρετούς εκπροσώπους των Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Άρθρα 62 και 63

Η Εκτελεστική Επιπροπή είναι το όργανο που συστήνεται από τον δήμαρχο και τους αντιδημάρχους. Ο ρόλος της Εκτελεστικής Επιπροπής είναι κυρίως ο συντονισμός της

εκτελεστικής λειτουργίας και ειδικότερα της υλοποίησης του προγράμματος της δημοτικής αρχής. Με την καθιέρωση της Εκτελεστικής Επιτροπής, η «δημαρχιακή» λειτουργία καθίσταται συλλογική και αναβαθμίζεται, σε αντίθεση με την παραδοσιακή δημαρχοκεντρική λογική του ισχύοντος δημοτικού συστήματος διακυβέρνησης.

Άρθρο 64

Με το άρθρο 64 αναμορφώνονται οι διατάξεις για την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, οι οποίες προσαρμόζονται στη θητεία των πέντε ετών ενώ παράλληλα προβλέπεται εκλογή του γραμματέα του συμβουλίου από την ελάσσονα αντιπολίτευση. Επίσης, η παραίτηση από τα αιρετά αξιώματα του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και του Γραμματέα του Συμβουλίου, γίνεται οριστική αφότου πληρωθεί η αντίστοιχη θέση που έμεινε κενή, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα δυσλειτουργίας των συλλογικών οργάνων. Τέλος, ορίζεται ότι η εκλογή στο αξίωμα του Αντιπροέδρου ή του Γραμματέα δεν συνεπάγεται κώλυμα συμμετοχής στις επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου.

Άρθρο 65

Στο άρθρο 65 προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου και συμπληρώνονται σε σχέση με τις αντίστοιχες διατάξεις του ισχύοντος Κ.Δ.Κ. με τη δυνατότητα του Δημοτικού Συμβουλίου να μεταβιβάζει στην επιτροπή ποιότητας ζωής, ένα νέο συλλογικό όργανο του δήμου, αποφασιστικές αρμοδιότητες, σχετικές με το αντικείμενό της.

Άρθρο 66

Στο άρθρο 66 ορίζεται ότι τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ανήκουν σε δημοτικές παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, ενώ ρυθμίζεται η διαδικασία ανεξαρτητοποίησης ή διαγραφής δημοτικού συμβούλου από την παράταξη στην οποία ανήκει. Τέλος, καθιερώνεται ρητά υποχρέωση της δημοτικής αρχής να παραχωρεί στις δημοτικές παρατάξεις κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο καθώς και γραμματειακή υποστήριξη για την καλύτερη λειτουργία τους.

Άρθρο 67

Με το άρθρο 67 αναμορφώνεται η διαδικασία σύγκλησης του δημοτικού συμβουλίου, για την καλύτερη οργάνωση του διαλόγου και την εύρυθμη λειτουργία του. Έτσι καθιερώνεται ο θεσμός των ειδικών αγορητών, με προεγγραφή πριν από τη συζήτηση του θέματος στο Προεδρείο, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα κατάχρησης του χρόνου από τους ομιλητές, δεδομένου και του αυξημένου αριθμού των μελών των συμβουλίων των νέων μεγαλύτερων Δήμων.

Άρθρο 68

Στο άρθρο 68 προβλέπονται οι υποχρεώσεις των συμβούλων για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των οργάνων του δήμου και θεσπίζεται πλέον ως πειθαρχικό παράπτωμα η αδικαιολόγητη απουσία τους, σε αντίθεση με τον ισχύοντα Κ.Δ.Κ., που προβλέπει την επιβολή διοικητικού μέτρου.

Άρθρο 69

Στο άρθρο 69 καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου. Για την άσκηση των καθηκόντων του, κάθε δημοτικός σύμβουλος μπορεί να ζητά πληροφορίες και στοιχεία από το δήμαρχο, την οικονομική επιτροπή και την επιτροπή ποιότητας ζωής.

Άρθρο 70

Στο άρθρο 70 προβλέπεται η δυνατότητα του Δημοτικού Συμβουλίου να συνιστά με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του επιτροπές από τα μέλη του, υπαλλήλους και εμπειρογνώμονες για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων αρμοδιότητάς του όπως προβλέπεται και με τον ισχύοντα Κ.Δ.Κ., συμπληρώνονται όμως οι σχετικές διατάξεις και εισάγουν υποχρέωση για τους τουριστικούς Δήμους να συγκροτούν επιτροπή τουριστικής προβολής και ανάπτυξης του Δήμου, για την επεξεργασία των αντίστοιχων θεμάτων.

Άρθρο 71

Στο άρθρο 71 καθιερώνεται η υποχρέωση κάθε Δήμου να διαθέτει επίσημη ιστοσελίδα στην οποία θα δημοσιεύονται όλες οι αποφάσεις των οργάνων του. Η μη τήρηση της υποχρέωσης δημοσιότητας των αποφάσεων στην επίσημη ιστοσελίδα, συνιστά λόγο ακυρότητας της απόφασης.

Άρθρο 72

Με το άρθρο 72 η Δημαρχιακή Επιτροπή μετονομάζεται σε Οικονομική και αναβαθμίζεται, ως προς τις λειτουργίες οικονομικού ελέγχου και τακτικής παρακολούθησης της υλοποίησης του προϋπολογισμού.

Άρθρο 73

Με το άρθρο 73 συστήνεται στους δήμους άνω των δέκα χιλιάδων κατοίκων η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, ως ένα νέο αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο, με σημαντικές αρμοδιότητες σε θέματα ποιότητας ζωής, καθώς και σε θέματα πολεοδομικού και περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

Στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ποιότητας εντάσσονται και όλες οι αρμοδιότητες που είχε η δημαρχιακή επιτροπή σχετικά με την αδειοδότηση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος και λοιπών εγκαταστάσεων, πλην αυτών που άπτονται της αρμοδιότητας του

συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, διότι τα ανωτέρω θέματα σχετίζονται άμεσα με την ποιότητα ζωής των πόλεων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Με τη συγκρότησή της Επιτροπής αυτής, ένας κρίσιμος και διαρκώς αναπτυσσόμενος τομέας δημοτικής πολιτικής, όπως είναι τα ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας και ιδιαίτερα τα πολεοδομικά και χωροταξικά, γίνεται αντικείμενο ενός συλλογικού και αντιπροσωπευτικού οργάνου περισσότερο ευέλικτου από το πολυπληθές Δημοτικό Συμβούλιο. Παράλληλα όμως προβλέπεται η δυνατότητα του δημοτικού συμβουλίου να αποφασίζει το ίδιο για θέματα αρμοδιότητας της Επιτροπής, που κρίνει ότι είναι ιδιαίτερα σοβαρά.

Άρθρο 74

Με το άρθρο 74 καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία εκλογής των μελών της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Η εκλογή των μελών των οργάνων αυτών γίνεται κατά τις ίδιες ημερομηνίες εκλογής του προεδρείου του συμβουλίου. Κώλυμα εκλογής στις Επιτροπές αυτές, επιφυλάσσεται πλέον μόνο για τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 75

Με το άρθρο 75 περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος λειτουργίας της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, οι αποφάσεις των οποίων δημοσιεύονται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου με ευθύνη του προέδρου τους.

Άρθρο 76

Με το άρθρο 76 θεσπίζεται ένα νέο γνωμοδοτικό όργανο, η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, το οποίο συγκροτείται σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από 10.000 κατοίκους, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να συγκροτηθεί προαιρετικά και σε μικρότερους δήμους. Η Επιτροπή Δημοτικής Διαβούλευσης προσφέρει τη δυνατότητα συγκροτημένης, θεσμοποιημένης και ανοικτής συμμετοχής και ανταλλαγής επιχειρημάτων σε εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας, αλλά και σε δημότες οι οποίοι μέχρι σήμερα αναζητούσαν μεμονωμένα την πρόσβαση και επιρροή στη δημοτική ηγεσία. Μέσω αυτού του οργάνου, μπορούν να συγκροτηθούν συνεκτικές στρατηγικές και ανοικτές συναινέσεις των σημαντικότερων παραγόντων της τοπικής κοινωνίας, ως προς τις βασικές αναπτυξιακές επιλογές και τη στρατηγική του δήμου. Με αυτό τον τρόπο, μπορούν να επιταχυνθούν αποφασιστικά και να καταστούν περισσότερο αποτελεσματικές και επωφελείς για το σύνολο της τοπικής κοινωνίας οι βασικές αναπτυξιακές και ρυθμιστικές πολιτικές και επιλογές του δήμου.

Άρθρο 77

Με το άρθρο 77 καθιερώνεται ο θεσμός του συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης σε δήμους πληθυσμού άνω των 20.000 κατοίκων. Τα πολυσυζητημένα προβλήματα κακοδιοίκησης στους δήμους, τα παράπονα αρκετών πολιτών για μεροληψία και επιλεκτική πρόσβαση στα κέντρα αποφάσεων των δημοτικών αρχών, αλλά και η υπερφόρτωση του δημάρχου από αιτήματα και παράπονα μεμονωμένων πολιτών και ομάδων, καθιστούν αναγκαία την καθιέρωση ενός νέου θεσμού διαμεσολάβησης μεταξύ διοικουμένων και δημοτικών αρχών και υπηρεσιών. Ο συμπαραστάτης του δημότη και της επιχείρησης θα έχει ως αποστολή την έγκαιρη καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της αμεροληψίας των δημοτικών αρχών, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την αποσυμφόρηση του δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του δήμου από την ασφυκτική και, συχνά, παραλυτική, συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών. Μέσω του δημοτικού συμπαραστάτη θα αποτρέπονται πρόσθετες διοικητικές διαδικασίες, προσφυγές στην εποπτεία, σε ελεγκτικούς μηχανισμούς και στη δικαιοσύνη, επειδή πολλά προβλήματα κακοδιοίκησης θα επιλύονται στο πλαίσιο του ίδιου του δήμου, με αποτέλεσμα και την αποσυμφόρηση των ελεγκτικών μηχανισμών, καθώς και την εξοικονόμηση διαδικασιών, πόρων, χρόνου και χρήματος. Ως δημοτικός συμπαραστάτης θα επιλέγεται πρόσωπο κύρους και εμπειρίας, με ευρεία αποδοχή, αφού η επιλογή του θα πρέπει να συγκεντρώνει ισχυρή πλειοψηφία των 2/3 στο δημοτικό συμβούλιο. Με την ίδια πλειοψηφία παρέχεται δυνατότητα ανάκλησης της επιλογής του, για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδική αιτιολογία. Παράλληλα, αποφεύγεται το ενδεχόμενο πρόκλησης πολιτικών και προσωπικών ανταγωνισμών, μέσω της καθιέρωσης κωλύματος εκλογής του δημοτικού συμπαραστάτη σε αιρετό αξίωμα.

Άρθρο 78

Με το άρθρο 78 δημιουργείται ένας καινούριος θεσμός, η αναγκαιότητα του οποίου επιβάλλεται για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Ειδικότερα, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, συστήνεται και λειτουργεί σε κάθε δήμο, συμβούλιο ένταξης μεταναστών ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου με κύριο έργο την καταγραφή και τη διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του δήμου και με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Στα άρθρα 79-91 του κεφαλαίου αυτού περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις, σχετικά με τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των οργάνων της ενδοδημοτικής αποκέντρωσης. Στα

συγκεκριμένα άρθρα περιλαμβάνονται οι νέες ρυθμίσεις που εισάγονται με το παρόν νομοσχέδιο αλλά και ισχύουσες διατάξεις για την ενότητα των ρυθμίσεων. Ειδικότερα:

Άρθρο 79

Με το άρθρο 79 καθορίζεται η διαδικασία εκλογής του προέδρου συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας μεταξύ των μελών του συμβουλίου.

Άρθρο 80

Με το άρθρο 80 ορίζεται ότι πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπος τοπικής κοινότητας εκλέγεται ο πρώτος σε σταυρούς υποψήφιος του πλειοψηφήσαντος στην τοπική κοινότητα συνδυασμού. Ο πρόεδρος του συμβουλίου και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας μετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη τοπική κοινότητα.

Άρθρο 81

Με το άρθρο 81 καθορίζονται οι αρμοδιότητες του προέδρου και του αντιπροέδρου της δημοτικής κοινότητας.

Άρθρο 82

Με το άρθρο 82 απαριθμούνται περιοριστικά οι αρμοδιότητες του προέδρου ή εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας.

Άρθρα 83 και 84

Με τα άρθρα 83 και 84 περιγράφονται οι αρμοδιότητες αποφασιστικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας και της τοπικής κοινότητας αντιστοίχως, με γνώμονα τη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε θέματα που αφορούν στη δημοτική ή τοπική κοινότητα, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό το ρόλο τους. Στις τοπικές κοινότητες στις οποίες εκλέγεται τοπικός εκπρόσωπος, αυτός ασκεί και τις αρμοδιότητες του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας, ενώ ο πρόεδρος και τα συμβούλια των δημοτικών κοινοτήτων ασκούν - εκτός από τις προσδιοριζόμενες για αυτούς αρμοδιότητες - και εκείνες των τοπικών κοινοτήτων.

Άρθρο 85

Με το άρθρο 85 ενισχύεται η λαϊκή συμμετοχή με την επαναφορά του θεσμού των συνελεύσεων των τοπικών κοινοτήτων. Ειδικότερα, καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της τοπικής κοινότητας, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος σε συνέλευση και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος, ανάλογα με το χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της τοπικής κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, ιδίως ως προς:

- α) την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους,
- β) τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου,
- γ) τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην τοπική κοινότητα,
- δ) την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της τοπικής κοινότητας,
- ε) την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και
- στ) κάθε άλλο θέμα που αφορά την τοπική κοινότητα.

Άρθρο 86

Με το άρθρο 86 θεσπίζεται η υποχρέωση κατάρτισης σχεδίου προϋπολογισμού εξόδων δημοτικής ή τοπικής κοινότητας με αποφάσεις των αντιστοίχων συμβουλίων τους, ο οποίος, κατόπιν ελέγχου από την οικεία οικονομική επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η αποτύπωση των πραγματικών αναγκών των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων καθώς και η νομιμότητα της δράσης τους. Επίσης, το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή τις δράσεις και τα έργα τοπικού χαρακτήρα που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου, ανάλογα με τις ανάγκες των κατοίκων της περιφέρειάς τους, συμμετέχοντας θεσμοθετημένα έτσι στον προγραμματισμό του δήμου.

Άρθρο 87

Με το άρθρο 87 περιγράφεται η διαδικασία υλοποίησης των αποφάσεων του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Οι αποφάσεις του συμβουλίου για θέματα που αφορούν τη δημοτική ή τοπική κοινότητα, διαβιβάζονται στο δήμαρχο, προκειμένου να τεθούν υπόψη των αρμοδίων δημοτικών οργάνων, τα οποία οφείλουν να ενημερώσουν σχετικά το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Επίσης, κάθε σχετική με τα ανωτέρω ενέργεια των οργάνων του δήμου, κοινοτοιείται υποχρεωτικά στον πρόεδρο του συμβουλίου για την περαιτέρω ενημέρωση του οικείου συμβουλίου.

Άρθρο 88

Με το άρθρο 88 περιγράφεται η διαδικασία σύγκλησης του συμβουλίου τοπικής και δημοτικής κοινότητας κατά το γενικό πρότυπο των λοιπών συλλογικών οργάνων του δήμου. Η καινοτομία της διάταξης αυτής έγκειται στη δυνατότητα σύγκλησης του συμβουλίου τοπικής κοινότητας, κατόπιν αιτήματος του 1/3 τουλάχιστον των κατοίκων της τοπικής κοινωνίας.

Άρθρο 89

Με το άρθρο 89 ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον τόπο συνεδρίασης, την απαρτία και λήψη αποφάσεων του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Ειδικότερα, το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα 2/3 των μελών του, δηλαδή στα τριμελή συμβούλια η

απαρτία υπάρχει με την παρουσία των δύο μελών, ενώ για τη λήψη απόφασης, απαιτείται καταρχήν η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

Άρθρο 90

Με το άρθρο 90 περιγράφονται οι υποχρεώσεις των συμβούλων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων κατά το πρότυπο των υποχρεώσεων και καθηκόντων των δημοτικών συμβούλων.

Άρθρο 91

Με το άρθρο 91 ενισχύεται ο θεσμός της δημοτικής αποκέντρωσης με τη σύσταση δημοτικών ή τοπικών γραφείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

Στα άρθρα 92 και 93 του κεφαλαίου αυτού περιλαμβάνονται οι νέες ρυθμίσεις που αφορούν στην καταστατική θέση των αιρετών και ειδικότερα στα θέματα των αποδοχών τους και στην ειδική άδεια που λαμβάνουν αιρετοί με υπαλληλική ιδιότητα. Στο κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνονται λοιπές διατάξεις του αντίστοιχου κεφαλαίου του ΚΔΚ, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν. Ειδικότερα:

Άρθρο 92

Με το άρθρο 92 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, ρυθμίζεται για πρώτη φορά το θέμα των απολαβών των αιρετών της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, με την καθιέρωση αντιμισθίας αντί των εξόδων παράστασης, στο πλαίσιο μιας προσπάθειας εξορθολογισμού τους αλλά και δικαιότερης αντιμετώπισης του ζητήματος των αποδοχών τους, ανάλογα με τη θέση ευθύνης που κατέχουν.

Ειδικότερα, με τις παραγράφους 2 και 3, προσδιορίζεται, ως ανώτατο όριο για την αντιμισθία, το ύψος των αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, για δημάρχους δήμων με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων κατοίκων και βαίνει μειούμενη σε ποσοστό αυτών, σε δημάρχους δήμων με μικρότερο πληθυσμό. Σε ποσοστό 50% επί της αντιμισθίας των δημάρχων λαμβάνουν αντιμισθία οι αντιδήμαρχοι, ενώ σε ποσοστό 40% αυτής λαμβάνουν αντιμισθία οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων και ο συμπαραστάτης του δημότη. Ιδιαίτερη πρόνοια λαμβάνεται για τα αιρετά όργανα που έχουν χαρακτηριστεί ως Άτομα με Αναπηρίες, των οποίων η αντιμισθία προσαυξάνεται κατά 20%. Επίσης, σε περίπτωση που οι ανωτέρω αιρετοί είναι υπάλληλοι του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, των οποίων η δικαιοιούμενη αντιμισθία είναι μικρότερη των πάσης φύσεως αποδοχών της θέσης τους, τότε αυτή προσαυξάνεται κατά το ποσό της διαφοράς, η οποία δην μπορεί να υπερβαίνει τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

Άρθρο 93

Με τις διατάξεις του άρθρου 93, προβλέπεται για τους αιρετούς με συγκεκριμένα αξιώματα καθώς και για τον συμπαραστάτη του δημότη, που έχουν την ιδιότητα του υπαλλήλου δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα και λαμβάνουν αντιμισθία, η χορήγηση υποχρεωτικής άδειας άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα που ασκούν τα καθήκοντά τους, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση αυτών. Παράλληλα, για τη διευκόλυνση της άσκησης των καθηκόντων τους, προβλέπεται και ειδική άδεια συγκεκριμένων ημερών και για άλλες κατηγορίες αιρετών που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα, συμπεριλαμβανομένων των προέδρων δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων.

Το χρονικό διάστημα χρήσης της εν λόγω ειδικής άδειας θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν ενώ λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι ασφαλιστικές εισφορές να καταβάλλονται από το δήμο.